

WESTERN ROMAN

LASO

CIJENA 15 d. BROJ 413

**PODIVLJALO
STADO**

G.F. Unger:

PODIVLJALO STADO

LASO 413

G. F. UNGER: PODIVLJALO STADO
Naslov originala: DIE MONTANA HERDE
Recenzija: Mladen Stary, književnik
Copyright: Bastei-Verlag, Bergisch Gladbach
Prijevod: Julije Knežević
Grafički urednik: Ivica Bartolić
Urednik: Marcel Čukli

**LASO – Izlazi svaki tjedan – Izdavač: RO NOvin-
sko-izdavačka djelatnost SOUR-a »Vjesnik« n. sol.
o. – OOUR Informativno-revijalna izdanja n. sub.
o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, Re-
dakcija »Romani i stripovi« – Glavni i odgovorni
urednik: Borivoj Jurković – Adresa uredništva:
»Laso«, Redakcija »Romani i stripovi«, 41000 Za-
greb, Avenija bratstva i jedinstva 4, telefon: (041)
515-555 i 519-555 – Tisak: RO Štamparska djelat-
nost »Vjesnik« n. sol. o. – OOUR Novinska rota-
cija n. sub. o. i OOUR TM n. sub. o., 41000 Zagreb,
Avenija bratstva i jedinstva 4.**

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) »Vjesnikova« Press agencija
Zagreb. Cijena pretplate za godinu dana iznosi 780 d ili 702 d s
popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 390 d ili 351 d s popustom.
Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 %. Pret-
plata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-1216
SOUR »Vjesnik«, Interna banka, s oznakom za »Laso«. Cijena za
inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00 – Cijena
inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH
250,00, FF74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00, US 15,00 – Uplata za devizni
račun 30101-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb (za »Laso«)
Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Za-
greb, Trg bratstva i jedinstva 6. Zadnja kolor-stranica 9000 d, c/b
stranica 7000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog
sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/
7-1973. od 26. XI 1973.

I

One je zime jedna snježna oluja slijedila drugu, a pred tim ledenim olujama sa sjevera sa sviju su strana prema jugu lutala stada u potrazi za zaštitom.

Putovala su i mnoga stada iz Montane, deseci tisuća goveda. Jahači koji su jahali uz životinje nisu ih zaustaviti, jer su uskoro imali prepune ruke posla da bi spasili vlastiti život.

Te su zime poginula mnoga goveda. Umrli su i jahači... mnogo jahača.

Pošto su stada iz Montane, bježeći pred ledenim mećavama, stigla u Wyoming, naletjela su na ograde od bodljikave žice što su ih podigli ovdašnji rančeri.

I stado Adama Leeja i njegovih goniča naletjelo je na jednu ogradu, koja je djelovala poput bedema i zasigurno bi zbog njega uginule mnoge životinje.

Nije to bila jednostavna oграда od bodljikave žice. Bila je to oграда čovjeka koji se vladao poput kralja. Moćan čovjek koji

je na svojoj platnoj listi imao mnogo revolveraša. Zvao se Big Josua Morgan.

Pošto je Adam Lee presjekao ogradu Morganovog carstva da bi spasio svoje stado, nastao je pakao. Započeo je krvavi rat radi pašnjaka koji je ušao u povijest zemlje.

Kad je stoka kroz duboki snijeg uteturala u korito potoka, bila je donekle zaštićena od ledene snježne oluje. Najjače su životinje odmah počele brstiti koru s vrba, ali su slabije hrpmice ugibale. Mnoga su goveda čak probila led i utopila se u hladnoj vodi.

Divljajući blizzard pri tome je neprestano urlao, a snježna se zavjesa ponekad pretvarala u ledenu tuču koje su zrnca bila velika poput lješnjaka.

U zaštiti visoke i ponešto nadsvodene obale sastalo se nekoliko jahača. Bijahu se gotovo smrznuli u sedlu, pa su se jedva kretali. Sa čupave dlake konja visili su grumeni leda. Životinje

su se same od sebe natiskivale u hrpu što je pronašla zaštitu ispod stijene. Jedan jahač izvuče limenu bocu, ispusti nekoliko nerazumljivih glasova i otpi-je gutljaj. Boca zatim zakola od čovjeka do čovjeka, a »vatrena voda« što se nalazila u njoj pobudi život u jahačima.

– Nebesa, što li smo skrivili?

– zapita neki promukli glas s prizvukom gorčine, pa čak i optužbe.

– U paklu će ti opet biti toplo, Shorty – nevoljko će drugi glas. – Pričekaj samo da tamo stigneš. Ondje će te tako zapeći da ćeš poželjeti taj prokleti blizzard.

– Već odavna ne osjećam noge sve do koljena – reče treći jahač, žestoko se nakašljavši.

– Mislim da moram sjahati i...

– Ne doreče, nego procijedi neku kletvu kroza stisnute zube, a zatim klizne iz sedla. Uspio je sjahati, no već pri drugom koraku padne u snijeg. Njegovo proklinjanje nije više bilo razumljivo.

I druga dvojica sjašu. Podignu druga i odvedu ga u zaštitu stijene.

– Moraš čvrsto gaziti nogama, Kide – proštenje jedan od njih. – Ako više ništa ne osjećaš u nogama, morat ćemo ti skinuti hlače i izuti čizme, pa te natrljati snijegom i izmijesiti poput tijesta.

– Već će nekako biti... – proštenje mladić. – Sada opet nešto osjećam! Mislim da će sve biti u redu!

Pojavi se i četvrti jahač. Bio je vrlo visok, a sjedio je ne golemom vrancu koji se lakim i gipkim korakom probijao kroz snijeg. Čim je životinja osjetila da

je stigla u zaklon nadsvođene stijene, zadovoljno zanjšti.

I taj je jahač bio zakukuljen poput ostalih. Preko šešira i oko vrata povezao se debelim vunanim šalom, a ovratnik haljetka od bizonovog krzna bio mu je zadignut. Preko uobičajenih hlača navukao je još jedne od ovčjega krzna.

S guste brade visili su mu snijeg i led; brada je pokrivala tamnoputo lice, ta tako da su bili slobodni samo nos, oči i jabučice lica. Bilo je to lice smionoga čovjeka, a pogled sivih očiju vrlo oštar i prodoran, upravo kao da su te oči kadre prisiliti čovjeka na bilo što. Na jabučici lijevog obraza imao je malen ožiljak oblika polumjeseca, svijetle, gotovo bijele boje. Čovjek reče:

– Kad se izvučemo odavde, naručit ću vam toplu postelju u hotelu. Moći ćete se okupati u vrućoj vodi i cijeli tjedan pričati pričice. No sada ne smijete odustati. Jeste li me razumjeli? Još se borimo s tim blizzardom... borimo se za čitavo stado! Nastavit ćemo nesmanjenom žestinom! Naprijed! Za stado! Gove- da moramo istjerati iz korita potoka, jer će ovdje uginuti od gladi!

Iz njegovoga je glasa izbijao oštri i prisiljavajući prizvuk. Naglo okrene vranca i ponovno izjaše u oluju. Nestane u tuči le- da, u zavjesi snijega.

Jahači pojašu za njim. Jedan zaurla:

– Do vraga s Adamom Lee- jem i njegovim stadom! Do vraga...

Čovjek naglo zašuti. Od silne su ga hladnoće zaboljeli zubi, vrat i pluća. Bilo je doista nera-

zumno što je neraspoloženje pokušao ublažiti glasnim proklinjanjem.

Tri se jahača opet pridruže ljudima što su se zdvojno borili s ledenom olujom za stado. Morali su goveda održati na nogama. Nisu smjeli dopustiti da se koje govedo zavalj u snijeg ili potraži zaštitu u koritu potoka. Morali su stado ili, točnije rečeno, slabije životinje u stadu potjerati naprijed prema jugu, gdje se s onu stranu ravnice nalaze pošumljeni brežuljci i duboke zaštićene doline.

Adam Lee, vlasnik stada koji jaše golemoga vranca i izražava se oštrim riječima, također radi, radi kao kauboj. Vrlo dobro zna da ga njegovi ljudi već dani proklinju i mrze njega i stado, mrze blizzard i cijeli svijet teškoća i uvijek novih prepreka. No i on proklinje ljude, a na njihovu mržnju uzvraća nestrpljivo i okrutno.

A tako vodi ogorčenu borbu i uvijek mu ponovo polazi za rukom natjerati svoje jahače na taj iznurujući posao. Nekolicine jahača više nije bilo. Ako nisu naprosto dezertirali, zasigurno su se negdje smrznuli, izgubili.

Adam Lee nikako nije mogao povjerovati da bi oni dezertirali. Naravno, sada proklinju i mrze sve na ovom svijetu. Pa ipak, svi su oni pravi kauboji, pravi ljudi pašnjaka.

Ispred Leeja, koji je neku iscrpljenu kravu tjerao uz suprotni obronak, pojavi se neki jahač. Kroz orguljanje blizzarda začuje povik:

— Adame! Hooii!

Susretnu se i sagnu jedan prema drugome. Lee pogleda u krvlju podlivene oči svojega

predradnika Johnnija Bermude.

— Tamo naprijed! Tamo je neka paklenska ograda od bodljikave žice — poviče Bermuda promuklim glasom, gotovo divlje. — Vrlo jaka ograda. To je Wyoming!

— Pa onda je presijecite! Srušite tu prokletu ogradu!

Adam Lee potjera vranca. Predradnik i još trojica pojašu za njim. Ubrzo naidu na živi zid goveda što su naletjela na ogradu i zavalila se u duboki snijeg. Druge, snažnije životinje su lutale duž ograde.

San Antonio Bargas, tamnoputi momak iz Alamo Countyja u Teksasu, izvuče škare za žicu iz torbe na sedlu. Međutim, kad je ponovno htio navući rukavice, škare mu ispadnu iz ruku i nestanu u dubokom snijegu.

Lee skoči iz sedla. Dugačke je ruke morao sve do ramena zabiti u snijeg kako bi napipao škare. Odmah se probije k ogradj. Jedno govedo zamuče, i to je mukanje zvučalo jedno poput poziva u pomoć. U svakoj bi drugoj prilici poludjvlje longhorn govedo napalo svakog pješaka na pašnjaku.

Adam Lee počne rezati žice. Bilo ih je ukupno pet učvršćenih o jaki stup. Bila je to doista jaka i nipošto jeftina ograda, visoka gotovo poput jahača.

Dok je rezao okružen divljim urlanjem blizzarda. Adam pomisli kako je tu jaku ogradu podigao i učvrstio neki moćnik.

Još je prošle godine čuo da rančeri u Wyomingu podižu ogradu. Čuo je i za najmoćnije rančere, za silne vlasnike stoke i njihove ne mnogo slabije protivnike velike uzgajivače ovaca.

Dok je rezao žicu, jednu za drugom, a zatim se kroz snijeg probijao do obližnjeg stupa i tu ponavljao cijeli postupak, Adam je razmišljao kamo je stigao.

Tamo negdje na jugu mora se nalaziti mali grad: Creek Station. Ako je to točno, onda je ta ograda sjeverna granica stočarskog carstva koje pripada Big Morganu.

Jer ranč Bull-Skull Josue Morgana zapravo je i više od ranča. Riječ je o golemom području pašnjaka s mnogim korolima, naseobinama i kolibama.

Adam Lee, čovjek iz Montane, čuo je za to.

Sada je prerezavši tu ogradu prodro u to carstvo. Njegovih otprilike deset gisuća goveda, ili ono što je ostalo od tog broja, pomiješat će se s govedima s ranča Bull-Skull koja su zsigurno također potražila zaklon po udolima i šumarcima.

Zapravo, ne može se ni zamisliti što će se odsad sve dogoditi. Međutim, sada je važno samo to da se stado iz Montane izvuče iz podivljalog blizžarda i pronade zaklon u šumama između brežuljaka i u dolinama zemlje oko rijeke Belle Fourche.

II

Uvečer tog dana, kad je mračna noć učinila snježnu oluju još nesmiljenijom i opakijom, Adam Lee s još dva svoja čovjeka stigao je u Creek Stadion.

To što su on, Kid Drake i kuhar Sabe Swift uopće uspjeli pronaći gradić, mogli su ponajviše zahvaliti ogradi što je protjecala duž zasiježene ceste u

smjeru juga. Stupovi ograde bijahu im izvrsni putokaz.

Tri jahača nalik snjegovićima dugo su bubnjali po vratima staje za iznajmljivanje. Naposljetku se otvore mala ulazna vrata i neki čovjek proviri.

— Oh, čovječe, smo nam otvori — poviče Sabe Swift da bi nadglasio urlanje oluje.

Kliznu sa životinja. Bili su gotovo ukočeni, napola smrznuti, iscrpljeni, upravo ni za što.

Pošto su se velika vrata otvorila, ljudi zajedno s konjima uteturaју u staju. A kada su se vrata zatvorila, osjete kao da su uskočili u pećnicu. Bilo im je toplo, čak i vruće. Sve im se učini tako mirnim i tihim kao da je neki div navalio na njih golemo zvono koje ih štiti od svih nevolja svijeta. Led na odjeći počne im se topiti, pa se počnu izvlačiti iz krzna.

Vlasnik staje za iznajmljivanje prestao se čuditi i pobrinuo se za konje. Shvatio je da su jahači sasvim iscrpljeni.

— U lijevom kutu pred sandukom za krmivo nalazi se moja boca — reče im. Povucite svaki po dobar gutljaj! A unutra na peći imam lonac s kavom. Tada pomislio sam da mi dolaze u posjet snježni ljudi... Dugo ste jahali po toj paklenskoj oluji?

Govoreći pogleda žigove na konjima. Žig je imao oblik streмена, a takav žig vlasnik staje još nikada nije vidio.

— Taj mi žig nije poznat — reče. — Čiji je to žig?

Nisu mu odmah odgovorili. Naposljetku će Adam Lee promuklim glasom:

— U području Montane, kojih petsto kilometara sjeverno

odavde, postoji ranč Stirrup. S tog ranča dolazimo.

— Oho! — začudi s vlasnik. — Pa onda ste već nekoliko dana na putu!

— Nekoliko tjedana — ispravi ga Lee. Snježne su oluje počele prije Nove godine, zar ne? Uslijedile su odmah jedna za drugom. Od Nove smo godine na putu sa stokom. Tri ili četiri puta smo okrenuli stado, namjeravali smo se vratiti. Bila je to vraški široka fronta goveda. No uvijek smo odmakli samo po nekoliko kilometara i već bi došao slijedeći bizzard. Stoka se odmah okrenula i pojurila zajedno s olujom.

— Da, stoka se uvijek stražnjim dijelom tijela okreće nevremenu i uvijek nastoji juriti ispred njega. Tako je to... — reče vlasnik staje. — Zovem se Pete Shepard. Ova staja za iznajmljivanje pripada meni.

Počeo se baviti životinjama u pregracima. Rasedla ih, svakoj ponudi zob i sijeno. Onda se vrati u prednji prostor.

— Morate se najprije malo odmrznuti — reče tada ljudima.

— Vidi vam se na tlicu da ste sasvim iscrpljeni.

Umorni su jahači sjedili na sanducima s krmivom. Medusobno su si dodavali bocu, a između dva gutljaja pića popili bi i kavu iz lonča što su ga donijeli iz vlasnikova stana.

— Nebesa... — započne ovaj.

— Danas je peti veljače 1879, a vi ste od Nove godine u toj snježnoj oluji, pokraj stoke što bježi pred blizzardom... Gospode! Koliko grla imate? Koliko vas je jahača?

Adam Lee ne odgovori odmah. Umor, toplina staje, po-

manjkanje vjetra, oštro piće, i topli napitak; sve ga je to gotovo dotuklo, gotovo uljulalo u san.

Međutim, pitanje vlasnika staje ga potakne na razmišljanje o jahačima.

— Oh, imao sam deset tisuća grla stoke i više od dvadeset dobrih kauboja — reče polagano, zaplićući jezikom. Ne znam koliko je stoke preostalo, ni koliko je ljudi još na životu. Došao sam ovamo po provijant. Što se tiče naše stoke, presjekli smo ogradu. Tako smo dospjeli u zaštitu nekoliko dolina i šume, mnogih zaštićenih kutaka ove zemlje. Pronašli smo i čvrstu brvnaru kraj koje su suša i jedna sporedna zgrada. Sve je to bilo napušteno. Smjestili smo se u tim zgradama i sada moji ljudi čekaju da im donesen ono što im je prijeko potrebno. Zovem se Adam Lee.

Vlasnik staje ga začudeno pogleda. Zatim se počese iz uha.

— Zašli ste na Morganov pašnjak — reče polagano. — Presjekli ste ogradu Josue Morgana i vaša se stoka sada nalazi na njegovom zemljištu, ili barem na pašnjaku što ga želi za sebe. Mogli biste loše proći, gospodine Lee, vrlo loše! Josua Morgan nije ugodan čovjek, a predradnik mu je podjednako surov. I oba njegova sina... — Čovjek zašuti i načini pokret rukom kojim je očito želio naznačiti kako mu je naprosto ponestalo odgovarajućih riječi.

Nekoliko je trenutaka šutke promatrao Leeja, kao da ga ocjenjuje. Očito je opazio da iz tog visokog, mršavog i iscrpljenog čovjeka zrači snaga, jakost.

Oči vlasnika staje odjednom zaiskre.

— U jednom ste imali sreću, gospodine. Brvnara u kojoj ste se nastanili ne pripada Morgani. Ranč Nelsonovih mu još nije pripao. Međutim, kad je podizao ogradu od bodljikave žice, naprosto je taj ranč okružio kao svoje područje.

— Pa zar je to mogao uraditi tek tako?

Shepard kimne.

— Volja gospodina Morgana smatra da zakonom na sto kilometara uokrug — odgovori vlasnik staje. — A mali ranč Nelsonovih sada pripada samo jednoj djevojci koja u gradu ima krojačku radionicu. Pa tko bi onda spriječio Morgana da prilikom podizanja ograde ne uradi što ga volja?

Adam Lee nije odgovorio. Ustane sa sanduka s krmivom, prodrma svoje pratitelje koji su zadrijemali u toploj staji.

Kad su htjeli krenuti, vlasnik staje brzo reče:

— Trgovina se nalazi na sto koraka odavde u smjeru grada, na istoj strani. Nasuprot trgovini je salon »Samo udi«. Otkako je započeo posljednji blizzard, oba Morganova sina tamo kratak vrijeme. Budite oprezni! Opaki su to momci. Da vam priprelim svježe konje, gospodine Lee?

Adam Lee ga pogleda i kimne.

— Da, dajte mi svježe konje, a i tri teretna konja. Odmah ću sve platiti. Imam dovoljno novaca uza se. I hvala vam za obavijesti... uistinu sam vam zahvalan!

Poslije tih riječi nestane sa svoja dva šutljiva i drijemežna

jahača. Momci su se probudili tek pošto su se opet našli napolu, u snježnoj oluji što je nemilosrdno urlala i divljala.

III

Adam Lee se zadrži u trgovini tek toliko vremena koliko mu je bilo potrebno da kupi sve što je želio. Strpa u džep kupljeni duhan i papiriće za savijanje cigareta, pa pode prema vratima.

Salun je točno nasuprot trgovini? — zapita.

— Da, udaljen je samo pedeset koraka — uzvрати trgovac i stavi na tezgu dva komada sušene slanine.

Adam Lee izide i nestane u oluji.

Kad je stigao do sredine ulice, snijeg mu je sizao do trbuha, a pročelja zgrade nije više mogao vidjeti. Naposljetku ipak stigne na nogostup na suprotnoj strani. Zaputi se ispod trijema i stigne do saluna.

Dakako, na njemu su bila postavljena zimska vrata. Adam Lee ih otvori i uđe. Prije nego što je uspio zatvoriti vrata za sobom, vjetar unese mnogo snijega u prostoriju.

Između stolova se nalazila velika željezna peć s užarenim trbuhom.

Za jednim su stolom sjedili kartaši pokera. Čak je i točitelj sjedio za tim stolom. Čovjek zapita: — Želite li viski, stranče? Boca se nalazi na točioniku. Uzmite čašu i poslužite se!

Čovjek opet zaviri u svoje karte i vrškom jezika ovlaži pune usne.

— Ulazim u igru i udvostručujem — reče naposljetku i ogleda se gotovo likujući.

Za stolom su sjedila još četiri muškarca. Jedan je od njih bio tipični profesionalni kockar: visok, vitak, dotjeranje odjeće, dugačkih i vitkih prsta. Na sebi je imao tamno sukneno odijelo, bijelu košulju, kravatu. Lice mu je bilo ozbiljno, suzdržano i bezizražajno, hladno i tamno.

Do njega je sjedio postariji čovjek kojega Lee nije mogao točno svrstati. Mogao bi biti liječnik, ali i trgovac nekretninama, bankar ili odvjetnik. Osrednje visok, vitak i prosjed, djelovao je vrlo iskusno u svim područjima života.

Posljednja su dvojica kartaša očito bili blizanci. Bili su mladi, otprilike dvadeset i pet godišnjaci. Visoki, žilavi, tamnopusi, imali su u sebi nešto nespitano, prepredeno i lupeško. Nalikovali su Indijancima.

No u njih se mogla zapaziti i naduvena nestrljivost ljudi koji posjeduju moć i bogatstvo i kojima je sve to udarilo u glavu.

Jedan se od braće naceri, zatim tiho i podrugljivo nasmije, pa reče:

— Možda uopće ne može platiti viski, Mike. Možda je to ušljiva skitnica koja se želi samo ugrijati. Hej, crnobradi, odakle dolazite po takvu nevremenu?

Oštro je pitanje upućeno Adamu.

Lee se približi okruglom stolu za kartanje. Svi su ga promatrali. Na stolu je ležalo mnogo novca. Prema svému sudeći, gubila su samo braća. Ispred sebe nisu imali ni novca, niti žetona.

— Ušao sam ovamo da bih porazgovarao s kojim od Morganovih — otegne Adam Lee. Glas mu je zvučao grublje nego inače što bijaše posljedica te-

ških trenutaka koji su sada bili iza njega.

— Ja sam Jack Morgan, a ovo mi je brat Tim. Prema tome, možete odmah porazgovarati s dvojicom Morganovih. Baš me zanima što vam je na srcu, crnobradi! No još niste odgovorili na moje pitanje. A ja nikada ne pitam dva puta! Jeste li razumjeli?

Glas mu je zvučao vrlo izazovno i despotski.

Lee ostane posve miran. Nije si htio naprtiti na vrat nikakvih nevolja, ponajmanje u ovom trenutku. Predstavi se:

— Zovem se Adam Lee. Dolazim iz Montane. Nekoliko blizarda što su započeli o Novoj godini potjerali su moju stoku prema jugu. Nisam mogao zaustaviti stado, niti ga vratiti na sjever. Morao sam se sa svojim ljudima ograničiti da stado održim kako-tako na okupu i skrenemo u koji zaštićeni kutak.

Na trenutak zašuti. Ljudi su ga i dalje promatrali. U tom su trenutku shvatili što je sve proživio taj čovjek. Sada su spoznali da je pred njima ugledan i snažan čovjek.

Pa ipak, i dalje su ga potcjenjivali.

Timothy Morgan će mu oćin-ski:

— Pih, vaših nam nekoliko stotina grla neće nanijeti nikakvu štetu! Ove se zime stoka kreće širokim ravnicama u stadima koja broje i po nekoliko tisuća goveda. Čovječe, što želite od Morgana? Da vam dopustimo neka se sa svojih nekoliko goveda provučete kroz našu ogradu i sklonite u koji zaštićeni kutak? To želite?

Pitanje je zvučalo gotovo drsko, sadržavalo je i odbojnost.

Bilo je očito da će crnobradi čovjek iz Montane sada nešto kazati, pa svi načule uši.

— Imam deset tisuća grla stoke... ako su sva na broju. I više od dvadeset jahača. Što se tiče ograde... eto, naredio sam da je prerežu u širini od gotovo tri kilometra. Morao sam spasiti stoku. Došao sam ovamo da bismo se sporazumjeli. Želim platiti punu cijenu za svaku štetu. Nadam se da će svaki uzgajivač goveda imati razumijevanja za moj položaj. Nisam mogao dopustiti da mi se stoka smrzne pred tom bodljikavom žicom, zar ne?

Pošto je ušutio, zavlada tišina. Svi su se čudili. Točitelj odjednom ustane, kao da ga je neko strašilo podiglo sa sjedala, i zaprepašteno će vrištavim glasom:

— Gospode, pa taj je prerezao tri kilometra Morganove ograde! A njegovih je deset tisuća goveda...

Ne doreče. Zaprepašten umukne i brzim se koracima povuče za točionik kao da se tamo osjeća najsigurnijim.

Braća Morgan ustanu.

Visoki, vitki i u tamno odjeveni kockar ostane mirno sjediti.

Medutim, sjedokosi čovjek koji je djelovao tako iskusno reče upozoravajućim tonom:

— Jack, Tim, dobro razmislite što ćete uraditi! Čovjek se našao u nuždi. Njegova bi stoka pred vašom ogradom...

— Do vraga i njegova stoka!

— žestoko će Jack Morgan.

— Uništio je Morganovu ogradu! — doda Timothy.

— Pa ipak, platit će punu ci-

jenu za sve što će ovdje dobiti — nastavi Jack.

— Zaboga, tako će i biti... platit će punu cijenu! — dometnu Tim.

Kao po prešutnom sporazumu braća obidu okrugli stol, svaki sa svoje strane.

Onda se bez riječi obore na iscrpljenog i umornog čovjeka kojega je višetjedna borba sa snježnim olujama sasvim iznurla, gotovo dotukla, i koji nije bio sposoban uhvatiti se ukoštac s bilo kojim čovjekom. A Morganovi su bili odmorni i pri punoj snazi. Bili su to snažni, mišićavi mladići koji bi najvjerojatnije ušli u tešku kategoriju. Povrh svega bili su grubi i nesmiljeni, nisu poznavali nikakve milosti.

Adam Lee je u hipu shvatio što mu se sprema. Podigne šake i suprotstavi se momcima. S nekoliko udaraca čak pogodi metu. Jacka Morgana pogodi u usta, Timu razbije nos. Udarao je divlje i očajnički, no napoljetku ga ipak nesmiljeno premate. Od Morganovih je dobio ono što u ovoj zemlji od njih dobije svaki čovjek koji se usudi uraditi nešto što bi moglo naškoditi njihovom ugledu.

A on je prerezao njihovu ogradu! Pustio je svoju stoku na njihov pašnjak! Doista, na gori se način nije moglo ugroziti njihov ugled. I tako su kaznili stranca na svoj surovi, nesmiljeni i okrutni način, kao što kažnjavaju i uništavaju sve što se ne podredi njihovoj volji.

Ta dva momka nisu samo izgledala divlje nego su takvi i bili. Nisu poznavali milosti. Nisu poštivali nikakva pravila. Točitelj, kockar i čovjek koji je izgle-

dao poput bankara, a zapravo je bio vlasnik saluna, samo su promatrali. Nisu se ni pokrenuli niti su pokušali zaustaviti Morganove.

Zatim su promatrali kako braća odvlače stranca do vrata, otvaraju ih i zatim bacaju čovjeka u snijeg, u podivljalu snježnu oluju.

Teško dišući, kao da su obavili neki teški posao, Morganovi se vrate do točionika, a točitelj im ulije viski u čaše. Momci ispiju piće, pa se vrate k stolu za kartanje.

— Eto, to je bio tek početak za tog ludaka — reče Jack Morgan.

— Dakako. Kad Big Josua čuje da mu je taj momak srušio tri kilometra ograde i natjerao svoju stoku na njegove pašnjake... hej, pa on će dati načiniti remenje od kože tog ludaka! — počne pretjerivati Timothy Morgan.

— Nastavimo igru — promrmlja tada Jack s pohlepnim iskrenjem u očima. — Slu-tim da sada započinje naših deset minuta. Eto, malo smo se razgibali. Sada smo svježiji. Vratit ćemo sve obveznice što smo ih u posljednja četiri dana napisali.

Snijeg i hladnoća probude Adama iz nesvjestice. Još je neko vrijeme ošamućeno ležao, no do mutne mu je svijesti sve više dopirala bol.

Dotukli su ga. Ta su ga dva okrutna momka gotovo smrtila! Osjeti kako mu hladnoća prodi-re sve do srži u kostima i kako mu ponestaje osjećaja bilo za što. Počne ga obuzimati ravnodušnost. Sve je više ponestajalo volje za bilo kakav otpor.

Bilo mu je ugodno ovdje ležati, odmarati se ništa ne osjećati.

Onda se odjednom u njemu pobudi nešto. Volja mu odjednom ojača, nagon za samoodržanje se probudi. Proradio je sasvim samostalno, neovisno o razumu.

I ta volja, rođena od prirodnog nagona, počne jačati. Umornim mozgom Adama Leeja stanu se rojiti misli.

Odjednom je opet znao da se pred uzastopnim snježnim olujama, već nekoliko tjedana sa svojom stokom povlači u smjeru juga.

Opet je znao da vodi ljude koji negdje čekaju da im donese živežne namirnice. Znao je da se i dalje mora boriti, da njegova borba za stado još nije završena. Odjednom nestane tupe ravnodušnosti. Probudi se. Shvati da leži u snijegu, na hladnoći, da će se ubrzo smrznuti.

Uz silne napore ustane i otetura do zida kuće. Zapita se hoće li mu poći za rukom prijeći cestu i dospjeti do svojih ljudi u trgovini.

Mora uspjeti! Iz grla mu se otme promuklo jecanje, no urlajući blizzard proguta taj zvuk. Adam Lee se odbije od zida i pokuša svoju sreću.

Poslije nekog vremena shvati da neće pronaći trgovinu. Sasvim je izgubio smjer. U neko vrijeme i na nekom mjestu stig-ne do natkrovljenog nogostupa na suprotnoj strani ulice, opet padne, a zatim otpuže snijegom do jedne kuće. Ovdje se ponovo uspravi i pokrene udesno.

Nade se pred nekim vratima. Pritisne kvaku. Vrata se otvore prema unutra. Gotovo padne u

kuću, zajedno s vratima, i ispruži se koliko je dug i širok u maloj radionici za žensku i dječju odjeću.

U susjedne prostorije dotrči djevojka. Pošto se uvjerila da nije riječ o pijancu nego o iscrpljenom čovjeku, djevojka se odmah prihvati posla.

Kad se probudio, još je ležao na podu, a netko ga je povlačio za ruku i govorio:

— Probudite se i pomozite mi! Probudite se! Morate se probuditi, morate mi pomoći! Ne mogu vas odnijeti na sofu. Preteški ste. Morate mi pomoći! Gospodine, morate se probuditi!

Adam Lee otvori oči.

Ugleda povrh sebe djevojačko lice. Blagi oval, jasan i čist, s istaknutim ličnim kostima i zelenim očima.

— Žao mi je što vam dodijavam, gospodice — reče promuklim glasom i pokuša ustati.

Djevojka mu pomogne, tako da je ubrzo ležao na sof, pa se zatim pobrine za nj. Operu mu krv s lica i namaže ga nekom mašću.

— Zašto to radite za mene? — zapita Lee. — Ta ja sam samo stranac kojega su Morganovi pretukli. A ovdje, čini se, svi čine samo ono što se sviđa Morganovima. U salunu su skrštenih ruku promatrali kako me Morganovi mlate. A kad su me izbacili kroz vrata, nitko nije išao ni pogledao hoću li se možda smrznuti.

— Morganove nitko ne voli — uzvratila djevojka. — Ne vjerujem da imaju iskrenih prijatelja. Mrze ih, ali ih se boje. Prije je u ovoj zemlji bilo ljudi koji su se borili protiv Morganovih, dokle god su mogli, no bili su poraže-

ni. Od tada nitko više ništa ne poduzima protiv njih... A što ste vi uradili, stranče? Zašto su vas premlatili?

Iza djevojinog se pitanja očito krilo više od puke znatiželje. Adam Lee joj objasni.

Djevojka ga sada pažljivije pogleda, pa reče:

— Vidim da ste iscrpljeni. Zacijelo ste napola izgladnjeli. Ako imate snage da uz moju pomoć dođete do kuhinjskog stola, ubrzo ću vam pripremiti krepak obrok.

Neko su vrijeme šutjeli. Tek poslije, pošto je pojeo jaja sa slaninom i pečenim krumpirom, popio mnogo kave s mlijekom i šećerom i uz to pojeo veliki komad kolača od jabuka, Adam zapita djevojk:

— Niste li vi možda gospođica Nelson? Ta ovo je krojačnica. Vlasnik staje mi reče da ste vi vlasnica napuštenoga ranča što su ga Morgani okružili svojim pašnjacima pa i ogradili. — Lee načas zašuti, pa nastavi: — Moji ljudi me čekaju tamo, u onim zgradama. Ako ste vi gospođica Nelson, zamolio bih vas za dopuštanje da tamo i ostanemo.

— Da, ja sam to — uzvratila djevojka. — Sasvim ste slučajno pronašli prava vrata. Naravno, što se mene tiče, možete ostat na tom napuštenom ranču, ali to neće ovisiti samo o mojem dopuštenju. Pitanje je hoće li vas Morganovi tamo trpjeti.

— Oh, pobrinut ću se za sebe — otegne Adam Lee. — Možda ću ostat nekoliko mjeseci. Možda će potrajati sve do proljeća dok okupim raspršenu stoku i...

Zašuti.

– I, što još? – zapita ga gotovo osorno.

– Kazao sam Morganovima da plaćam punu cijenu za sve što dobijem! Za sve!

Djevojka ga je pažljivo promatrala nekoliko sekundi a zatim reče:

– Dat ću vam pismeno dopuštenje, gospodine, u kojem će stajati da na Nelsonovom ranču možete ostati dokle želite. U tom ćete slučaju imati jednaka prava kao da ste vlasnik. Tko vas želi protjerati, prekršit će zakone o narušavanju mira. Dajem vam ranč u zakup. Zakupnina iznosi jedan dolar?

Adam je bio sit i pomalo se oporavljao. Popušio je i cigaretu i popio nekoliko šalica čaja. Sada pogleda djevojku, koja ga je začudila.

Bila je osrednje visoka, vitka i gipka. Pokreti su joj bili vrlo skladni. Crvena joj je kosa bila u predivnom kontrastu sa zelenim očima. Lukovi obrva bili su upravo dražesni, a usne punaške, tako da ih muškarac može samo poželjeti.

– Zašto mrzite Morganove?
– zapita Adam.

– A tko ih ne mrzi? Tko ne mrzi njihovu drsku nametljivost, despotstvo? Gospodine Lee, ovo nije slobodna zemlja. Ova je zemlja poput velikoga otoka, ... otoka, na kojemu vrijedi samo jedna volja. Mnogi ljudi vjeruju da Josua Morgan nije sasvim normalan. Ne budete li se borili, gospodine Lee, otjerat će vas do vraga! U tom slučaju od vaše vam stoke neće preostati ni jedan kravski rep.

Lee polagano ustane i pokuša prošetati. Kretao se ponešto

kruto i ukoso, a osjećao je i jake boli.

– Kako je velik pašnjak vašega ranča, gospođice Nelson?

– Nije baš velik. Obuhvaća samo sedam čestica... otprilike tristo dvadeset i pet hektara... no te su čestice dobro raspoređene. Na njima ima mnogo izvora. Ono što se nalazi između čestica bezvrijedno je vlasništvo vlade. Da, bez napajališta ta je zemlja sasvim bezvrijedna.

Djevojka se okrene i, izlazeći iz prostorije, dobaci preko ramena:

– Sjednite i pričekajte!

Adam Lee posluša.

Čekao je poprilično dok se djevojka vratila s velikom kartom i nekim spisom.

– Ovo je karta zemlje u koju je ucrtano upravo sve, a ovo je moja pismena izjava kojom vam dajem ranč u zakup na neodređeno vrijeme. Možete birati!

– Ne, nemam izbora – krzmajući će Lee. – Platit ću vam dvjesto dolara na mjesec.

Ustane, pođe do svog krznenog haljetka, izvuče podeblju lisnicu i izbroji na stol šestu dolara.

– Za četvrt godine unaprijed – promrmlja. – I lijepo vam zahvaljujem, ma kakvi bili razlozi koji su vas pokrenuli da mi date zemlju u zakup. Taj mi zakup daje pravo da ostanem u ovoj zemlji i spasim svoju stoku.

– Polagano obuče haljetak i nabije šešir na glavu. – Kako vam je ime gospođice Nelson?

– Ann – uzvratila ona jednostavno. – Ranč posjedujem ot-

kako je moj otac pobjegao iz zemlje, a zatim je u Kansas Cityju obolio i umro.

Adam kimne. Nije upitao zašto joj je otac morao pobjeći iz zemlje, no naslutio je da je to povezano s Morganovima.

Krene iz kuhinje, a Ann Nelson pođe za njim.

Kad je opet izišao u snježnu oluju, djevojka reče:

– Trideset koraka ulijevo i naići ćete na vrata trgovine, gospodine Lee.

Adam zatvori vrata, pa pođe uz kuće. Stigne do trgovine i uđe. Sabe Swift i Kid Drake ležali su na sanducima i balama uza zid i spavali. Lee s mukom probudi Swifta. Kuhar ga pogleda razrogačenih očiju.

– Hej, jesi li ti Adam Lee? – zapita sumnjičavo. – Gospodine, izgledate sasvim drugačije. Oh, nebesa! Adame, zar ti je konj nagazio na lice? Tko je to učinio? Komu valja oderati kožu?

Ustane. Nije bio visok no zato je bio širok i snažan. Dok je bio mladi, namicao je sredstva za život kao profesionalni šakač kojega su svi poznavali.

– Kakva borba mi sada ne bi bila nimalo mrska – reče, iako je i on bio umoran i iscrpljen. Nije mu baš bilo lako tjerati tovarne konje i hraniti jahače.

– Sve to sada nije važno – reče Adam. – Ne zaboravite da nas očekuju gladni ljudi. – Priđe Drakeu i poviče mu u lice: – Indijanci! Skalpirat će Kida Drakeu! Ubit će Kida!

Ljepušasti plavokosi mladić se odmah probudi. Skoči i promuklim glasom poviče:

– Pomozite Kidu! Pomozite...
– Tek se sada sasvim probudi

i shvati neslanu šalu. – Gdje su momci koji su vam tako iznakažili lice? Nema li ih previše, mogli bismo ih srediti!

– To može pričekati – promrmlja Lee. Na trenutak pogleda vlasnika trgovine, koji je šutke slušao i promatrao, pa mu reče: – Zakupio sam Nelsonov ranč. Tamo me možete naći. Morat ću još štošta kupiti.

Lee prebaci vreću preko ramena i stavi pod ruku jednu balu, a njegovi se ljudi povedu za njegovim primjerom. Kuhar čak dohvati jedan paket za uziču što ju je stisnuo zubima.

Vlasnik trgovine im otvori vrata, a onda ih opet zatvori i počne žuriti za njima. Napregnuto je razmišljao. Naposljetku promrmlja:

– Taj rančer iz Montane nije sitna riba. Zakupio je Nelsonov ranč. Big Josua Morgan to neće trpjeti. Otjerat će ga do vraga. Bude li čovjek iz Montane dovoljno čvrst, bit će rata. Nebesa, još ćemo i to doživjeti!

* * *

Adam Lee je uspio. Uz pomoć kompasa i linije ograde što ga je neprestano vodila, nešto poslije ponoći stigoše na Nelsonov ranč, do gladnih ljudi. Bio je to nevjerojatni uspjeh, pothvat što ga može izvesti samo snažan čovjek.

Sabe Swift i Kid Drake su doslovce pali s konja u duboki snijeg ispred brvnare. Sabe otpuže kroz snijeg do vrata, nekako ih otvori, uđe u prostoriju i zakriješti poput gavrana:

– Hajde, ustajte, dlakavi majmuni! Stigli smo!

Jedan čovjek se probudi... bio je to predradnik Johnny

Bermuda ... i odmah počne buditi ostale.

Tada sve uđe u kolotečinu. Adam Lee i njegovi pratitelji više nisu imali nikakvih briga. Ubrzo su tako čvrsto zaspali da nisu osjetili fine mirise obroka što su ga gladni ljudi pripremali.

V

Adam Lee se probudio tek poslije petnaest sati sna. Ogleđao se. Posvuda su bile razbacane stvari njegovih jahača, a iz kuhinje je dopiralo zveckanje posuda. Ustane i pođe u prigrađeni dio koji je kratkim hodnikom bio povezan s brvnarom.

Sabe Swift mu se osmijehne i reče:

— Imam izvrsnu leću sa suhim mesom i krumpirom.

Stavio sam i raznorazne začine. Skuhao sam i jaku kavu i ispekao kolač od jabuka. Što još želiš, gazdo?

Adam sjedne i opipa lice.

— Ti sve pribavi, a ja ću namiriti sve račune. Koliko sam godina odspavao? Gdje su ljudi? Koliko je snijega zapalo? Jesu li svi jahači na okupu? Hej, zašto ne odgovaraš, gospodine?

— Nebesa... tek što se gazda ispavao, opet grmi! — Kuhar stavi na stol zemljane zdjele s juhom od leće, a zatim i sve drugo. — Sunce je na zapadu. Za dva sata će zapasti. Prema tome od jučer u ponoć proteklo je petnaest sati. Johnny je u rano prijepodne natjerao momke u sedla. Još se nisu vratili. Izgubili smo četiri čovjeka: Nicka Barletta, Wip-Josa Browna, Dirka Lamma i Nebrasku. Potražiti će ih. Ništa više ne znam.

Stavi na stol i lonac s kavom, zatim pogleda kolačiće u peći, pa se vrati k stolu. Sjedne i počne promatrati kako Lee jede.

— Shvatio sam samo to — nastavi kuhar — da smo zakupili ovaj ranč. No zanima me tko ti je tako izmijenio osobni opis. Ljudima baš nije drago što im je gazda tako iznakažen. A kad već moramo ostati u ovoj zemlji, htjeli bismo...

Kuhar zašuti, jer ga je Lee nevoljko pogledao.

— Zapravo si mi drag, Sabe — reče mu Lee — ali drži se svojih tava i ne brini za ono što te ne peče. Nije to tvoj posao. Naravno, premlatili su me. Ipak ne bih želio da izbiје rat. Želim sve srediti na miran način. Bude li potrebno, čak ću i zaboraviti batine što sam ih dobio. Sabe, nalazimo se u području interesa moćnoga čovjeka. Njegovi su mi sinovi pokušali utjerati strah u kosti. Eto, možda im je otac mudriji. Vidjet ćemo.

Adam Lee nastavi jesti, a Sabe Swift se vrati momcima.

— Načinio sam popis — reče im. — Ostajemo li do proljeća, bit će nam potrebne stvarčice što sam ih zabilježio. A što se tiče batina, gazdo, moraš znati da vodiš ponosne ljude. Ne bi oni jahali za svakoga. Ponosni su i vruće su krvi kad je u pitanju čast jednog ranča ili jednoga žiga. Oni ne bi mogli shvatiti kad bi ti dopustio da te premlate a da ne vratiš milo za drago.

Lee ništa ne odgovara. Pojede popuši cigaretu pa izađe.

Za to doba godine sunce je bilo vrlo toplo. Snijeg je posvuda odražavao njegove zrake. Crnogorična su stabla povila grane

k zemlji, jer su bile pritisnute teškim slojem snijega. Mali je ranč u kotlini bio zaštićen brežuljcima i šumama.

Lee prošeta naokolo i razgleda ranč. Osim brvnare tu se nalazila velika suša s prigradnjom u kojoj je bilo dovoljno mjesta za četiri kauboja. Tu je bio i sjenik, zatim radionica za sve moguće radove i nekoliko koralja. Sve se nalazilo u vrlo dobrom stanju, upravo kao da se netko koristio time još prošle jeseni.

Kada je ušao u kanal, u susret mu dođe njegov vranac i zanjšti.

— Naravno, izjahat ćemo — reče čovjek iz Montane i pronađe svoje sedlo pod strehom na gredi. Kad je podigao sedlo na visokoga konja, tiho zastenje, jer su ga zaboljela povrijeđena rebra.

Kuhar, koji se u međuvremenu približio koralu, reče:

— Bolestan čovjek ne bi smio plesati na svečanosti.

Zatim okrene glavu i pogleda u smjeru lanca brežuljaka kojim je jahalo nekoliko jahača. Kauboji su se vraćali. I Lee ih je promatrao. Odmah zapazi da se među njima nalazi neki stranac. Jedan od njegovih kauboja, Ben Sagebee, sjedio je pomalo koso u sedlu, a sa svake ga je strane podupirao jedan od njegovih drugova.

Ljude je vodio Johnny Bermuda. Svojim je načinom jahanja predradnik izražavao zlovolju.

Adam Lee nije poznavao boljeg stočara. Nije vidio ni boljeg bacača lasa, boljega jahača, niti boljega liječnika za bolesnu stoku, konje i sve vrste životinja.

Johnny Bermuda bio je rido-kos, lice mu je bilo posuto sunčanim pjegicama, a oči su mu bile plave. Bio je visok i mršav.

Šutke dojaše, zauzda konja i upitno pogleda Leeja. Adam pričekao da se i drugi jahači približe.

— Unesite Bena u kuću — mirno će Bermuda. — Sabe, pobripi se za nj! Ranjen je u bok. Ben mora ostati u postelji tje-dan dana.

Pošto je to kazao, predradnik se ponovo obrati Leeju.

— Neugodna je to zemlja — reče otegnutijim glasom nego inače. — Vrlo neugodna! Naj-prije su tebe dobrano premlatili, a zatim su pucali u tvoje jahače. Raspršili smo se da bismo potražili goveda i ljude. Pri tome je Ben naletio na toga momka tamo, koji ga je zapitao pripada li ljudima koji su prerezali ogradu. Ben odgovori kako jaše upravo s tim ljudima i u idućem mu se trenutku našlo tane u boku. Zatim je momak ispucao cijeli revolver u naše ljude. Nije ga bilo lako uhvatiti živa a da nas pri tome ne izrani. Reče da je kauboj Josue Morgana... jaše za ranč Bull-Skull. Kaže da ima pravo pucati u sve razbojнике koji režu ogradu i koji bez dopuštenja jašu ovim krajem. Sada ga imaš, gazda! Mogao je i ubiti Sagebeeja. Mogao je ustrijeliti još kojeg jahača... Eto, sada je tvoj!

Ušuti. Tada načini pokret koji je bio tako naglašen da je djelovao poput jasnog zahtjeva.

Bilo je neprijeporno da predradnik govori u ime svih kauboja. Zahtijevao je od gazde odluku koja će momcima pružiti zadovoljštinu. Budući da je u pi-

tanju odlučan predradnik i isto tako odlučni ljudi, pojam zadovoljštine ljudi su izgovarali upravo kao jasnu riječ »osveta«.

Nije to bilo samo staro pravilo što se poštovalo u Montani. Adam Lee je to znao. Poznavao je svoje ljude. Znao je da žive prema pravilima, postupaju i razmišljaju u skladu s njima, a to su pravila koja vrijede posvuda u divljini. Pogleda zarobljenika. Bio je to čovjek onoga kova koji bolje barata revolverima negoli lasom.

Veliki rančer redovito drži ljude revolveraše, neku vrst jedinice plaćenika. To mu omogućuje da postane gospodarom pašnjaka, nekom vrsti kralja u čitavom kraju. Postaje veliki gazda. A jednoga dana, kad zakon stigne u divljinu, ti će mu plaćenici pomoći da obrani i zadrži ono što je opljačkao poput razbojnika.

Tako je to! Adam je razmišljao o tome promatrajući momka koji je izgledao odlučno i opasno, i koji je drsko, pa čak i naprasito zurio u nj. Momak odjednom zaprijeti:

— Gospodine, ako ste vi vođa ove razbojničke družine, krajnje je vrijeme da prestanete i da se povučete. Ja sam, doduše, priprosti jahač ranča Bull-Skull, ali Big Josua Morgan se neće pomiriti ni sa čime. Tko dotakne njegov posjed, platit će za to punu cijenu. A onome tko grubo postupa s njegovim jahcima, dat će oderati kožu. Dakle...

Htjede okrenuti konja, kako bi odjahao, i, pri tome se nađe nadohvat ruke Bull-Bracka Stonewalla.

Snažni ga Bull jednim udarcem izbaci iz sedla i čovjek padne u snijeg.

Stonewall pogleda Leeja i reče jednostavno:

— Ako sam bio brzoplet, gazda, oprosti! No što vrijedi za Morganove ljude, vrijedi i za Leejeve. Ben Sagebee je ranjen, a momak koji ga je ranio leži u snijegu. Pa što?

Lee podigne pogled da bi vidio gdje se nalazi sunce. Zapast će za dobar sat vremena, zaključiti, a tijekom idućega sata spustit će se mrak. Ipak, noć će biti svijetla. Sjat će mjesec i zvijezde.

Odluči u tren oka, pa reče:

— Prebacite ga preko sedla i čvrsto svežite. Odjahat ću s njim do Morgana. Mislim da najprije moram osobno porazgovarati s vlasnikom ranča Bull-Skull. Tek ću onda odlučiti što nam je raditi. Jeste li me čuli? Vežite ga poprijeko o sedlo njegovoga konja!

Okrene se i uđe u kuću. Iz džepa haljetka izvadi zemljopisnu kartu i pismenu izjavu Ann Nelson. Pogleda kartu. Bila je vrlo točno nacrtana i sadržavala je sve oznake što su se mogle zapaziti na zemlji.

Udaljenost do ranča Bull-Skull iznosila je petnaestak kilometara. Adam Lee navuče haljetak i preko njega se opase oružjem. Lijeva mu je ruka bila gotovo neupotrebljiva, no uzde će vjerojatno moći držati.

Izide i zapazi kako su njegovi ljudi u međuvremenu onesviještenog zarobljenika položili poprijeko sedla i zavezali. Sada su stajali u polukrugu, držeći uzde svojih konja u rukama, kao da

namjeravaju ponovo uzjahati. Promatrali su gazdu kako prilazi vrancu i opazili da je s mukom uzjahao.

— Zar ćeš jahati sam? — zapita Bermuda. — To namjera-vaš?

— Pa naravno — uzvratila Lee. — I objasniti ću vam zašto. Zašli smo na pašnjak moćnog čovjeka. A mojoj je stoci potreban zaklon među ovim brežuljcima, dolinama i šumama. U proljeće ću okupiti stoku i s velikim ću se stadom vratiti u Montanu. Zato bih htio ovdje poživjeti u miru. Ne želim nikakvih krvavih raspi, nikakvih borbi, nikakvih nevolja. Od sukoba nema koristi ni za koju stranu. Sada ću krenuti na put da bih onoga čovjeka uvjerio u to. Želio bih s njime razumno porazgovarati. Čini mi se da je to ipak lakše nego prolijevati krv, vidjeti neke od vas kako umirete.

Zašuti na nekoliko trenutaka, promatrajući ljude ostrim pogledom, onda nastavi:

— Prije nego što ću moći preuzeti borbu na svoju savjest, moram iscrpiti sve mogućnosti održanja mira... Da, sâm ću poći k Josui Morganu. — Lee ispruži ruku. — Dodajte mi uzde toga konja!

Kid Drake mu pride i pruži krajeve uzda konja s ranča Bull-Skull preko kojega je poprijeko ležao onesviješten čovjek. Brack Stonewall je pogodio čovjeka u sljepoočicu, no njegov je udarac bio tako snažan da bi i čvršćega čovjeka uspavao na dulje vrijeme.

Poslije nekoliko minuta jahanja Morganov se čovjek probu-

di iz nesvjestice i vidje da se nalazi u vrlo neudobnu položaju. Čovjek uze žestoko proklinjati i zahtijevati da ga Lee odveže.

Međutim Adam ne odgovori na njegovo proklinjanje, prijetnje i uvrede. Ostavi čovjeka vezanog poprijeko u sedlu, u položaju u kakvom je bio.

Adam Lee svu pažnju posveti terenu. Povremeno bi zauzdao konja, izvukao zemljopisnu kartu i usporedio ucrtane oznake s terenom.

U nekoliko je navrata u šumarcima ugledao stoku. Vidio je mnoge tragove goveda što su vodili u kanjone i zaštićene doline. U šumarcima, kanjonima i dolinama, stoka je zacijelo pronašla dovoljno hrane. Bile su to longhorn životinje. Potjecale su od bikova za borbu što su ih Španjolci dovezli u novootkriveni svijet. Već su mnogo godina ti potomci španjolskih bikova živjeli u divljini, morali su se brinuti sami za sebe. ●

Adam zapazi i to da se njegova stoka u šumarcima pomiješala s govedima ranča Bull-Skull. Međutim, to je miješanje sa stokom drugog ranča za njega bilo sasvim neznatno zlo. Bio je sretan što su njegova goveda ovdje pronašla zaštitu i hranu.

Sunce zađe. Nebo se na zapadu oboji krvavocrvenom bojom, a s istoka se počnu spuštati plavkasta vela noći. Zvijezde stanu svjetlucati.

Mirna zvjezdana i mjesečnom obasjana noć postajala je sve jasnija i svjetlija. No tišina nije uopće djelovala poput tišine; prije bi se moglo kazati da

djeluje poput zvonjave što se stišava u daljini.

S nekog brežuljka stanu zavijati vukovi. Bilo je to divlje zavijanje što je ulijevalo strah u kosti. Podsjećalo je da se u ovoj zemlji svako stvorenje mora boriti za život.

Adam Lee pomisli na to. Zaočede veliki brežuljak u obliku lubanje bizona, a onda zauzda konja i pokuša oči priviknuti na okolinu.

VI

Isprva je povjerovao da se u dolini nalazi gradić. Zatim raspozna ranč, nekoliko čvrstih i velikih zgrada svih vrsta, mnogo velikih korala, među kojima bijahu poluotvorene suše, nekoliko skupina stabala i visokog grmlja, vrtove. Rančem je protjecao poprilično velik potok. Dakako, sada je bio zaleđen, no njegov se tijek ipak moglo slijediti.

Sada shvati zašto su čovjeka koji je podigao taj ranč prozvali Big Josua... veliki Josua Morgan.

Čovjek koji može izgraditi takav ranč neprijeporno mora doista biti velik. Nije tome tako davno što su između rijeka Belle Fourche i Powder još lutali Siouxi i Cheyenni, što su ovdje pasli bizoni u krdima od nekoliko tisuća i što je vojska ratovala protiv Indijanaca, dakako, uz velike gubitke.

Pošto je rančer iz Montane nastavio put sa svojim zarobljenikom, znao je sasvim pouzdano da posjećuje čovjeka velikog formata. Big Josua Morgan nedvojbeno je velik... sasvim svejedno je li to u dobrom ili lošem smislu riječi.

Zarobljenik sada zastenje:

— Odmah ćeš dobiti, kujin si ne! Morao sam prevaliti petnaestak kilometara potrbuške u sedlu. Čini mi se da me je presjeklo po sredini. E, taj će ti trud odmah biti naplaćen. Svakako!

Čovjek zašuti i tek zatim tu i tamo prostenje koju nerazumljivu riječ.

Lee odluči i ujaše u veliku dolinu.

Padine brežuljaka što su je zatvarale bile su obrasle šumom, no ovdje je postojao gotovo pravi puteljak.

Široko dvorište ranča bilo je okruženo zgradama i nalikovalo je prostoru za parade kakve tvrđave, što je redovito okružen nastambama, stajama, zgradama za oficire, zapovjedništvom i skladištima.

Zgrada ranča, velika i debelih zidova, bila je načinjena od drva. Očito su za tu brvnaru najbolje kakvoće oborena najdeblja stabla da bi se od njih načinile snažne grede. Kuća s velikim trijemom djelovala je gotovo poput grada.

Odnekud se pojavi neki čovjek.

— Tko ste vi? — zapita oštro. Poslije dvije sekunde doda: — Što to znači? Nije li to Simmerov konj? Zar je to Bud? — Priđe bliže i sada će još oštrije: — Zar je mrtav? Zašto leži poprijeke u sedlu?

— Nisam mrtav, Mule — prostenje zarobljenik. — Taj me je nitkov petnaest kilometara prevezio na taj način. Zove se Adam Lee i sišao je s uma. Podi unutra i javi gazdi da je došao neki pasji sin kojega treba skra-

titi na pravu mjeru! Ta pođi već jednom, Mule!

Proštenje to gotovo posljednjom snagom, jer je uistinu bio iscrpljen do krajnosti.

No čovjek pogleda Leeja, koji je i dalje sjedio na vrancu, pa zamuca:

– Hej...

Lee je odmah znao da čovjek napreže razum kako bi preradio taj događaj, shvatio ga.

– Zar je gospodin Josua Morgan unutra? – zapita Adam.

– Pa naravno – uzvрати čovjek.

– Najavi me. Kaži mu da je došao gospodin Adam Lee iz Montane i da bi želio s njim razgovarati. Hajde, pokreni se, prijatelju!

Odlučnost što je izbijala iz glasa Adama Leeja nije dopuštala nikakvo protivljenje. Bio je to glas čovjeka koji je vođa brojnih goniča i koji zapovijeda a da pri tome ne mora brinuti hoće li njegove zapovjedi provesti.

– Naravno – reče noćni stražar ranča i uđe u veliku zgradu.

Lee se gorko osmijehne. Sjaše. Zatim posegne u saru čizme, izvuče nož i prereže konope kojima je zarobljenik bio vezan o konja, pa jednim trzajem strgne čovjeka iz sedla. Promatrao je kako je pao na zagaženi snijeg.

Čovjeku se otme neki promukli, divlji i istodobno bolni krik. Htjede ustati, no pokušaj mu nije posrećio.

– Pomoć ću ti, revolverašu – reče Adam, dohvati ga za ovratnik haljetka i odvuče do trije-

ma. Zatim ga povuče k vratima, otvori ih i uvuče ga u veliku prostoriju za dnevni boravak.

No Lee se ne zaustavi ni ovdje. Povuče revolveraša preko saga, između teških naslonjača od bizonjskog krzna, sve do kamina.

Kamin je bio tako velik da bi se u njemu moglo ispeći vola na ražnju, a prostorija za dnevni boravak prostrana poput salona, s dvadesetak metara dugačkim barom.

U naslonjaču pokraj kamina sjedio je neki čovjek.

Noćni je stražar s poštovanjem zastao na popriličnoj udaljenosti od tog čovjeka. Sada je djelovao vrlo zastrašeno. Nemirnim je očima pogledavao čas rančera, čas stranca.

– Napolje! – reče čovjek kraj kamina.

Nesumnjivo je ta naredba bila upućena njegovom momku. Isto tako nije bilo nikakve sumnje u to da je čovjek koji sjedi u naslonjaču Big Josua Morgan.

Stražar brzo nestane.

Morgan na trenutak pogleda Adama Leeja, zatim usmjeri oštar pogled u čovjeka koji je ležao na podu, a onda ljutito reče:

– Čemu sve to, Lee? Izigravati velikog čovjeka pošto su vas moji sinovi premlatili? Da, sve mi je poznato! Čuo sam to prije dva-tri sata. Uništili ste mi ogradu, Morganovu ogradu, gospodine! Vaša stoka se nalazi na mom pašnjaku i izmiješala se s mojom stokom. Moji ponešto divlji mladići su vas jučer premlatili. Htio sam jutros izjahati i otjerati vas do vraga. A

sada ste, eto, vi došli ovamo. Što želite? I što ste učinili s tim čovjekom? To je jedan od mojih jahača. Mislim da će vam se dogoditi upravo ono što se i njemu dogodilo. Platit ću vam...

— Da, platit ćete mi, osvetit ćete se s kamatama! — prekine Lee suho rančera. — Osvetiti se! Provesti odmazdu! Skratiti na pravu mjeru! A tko nije s Morganovima, taj je protiv njih, zar ne? I tko ne dopušta da ga svedu na pravu mjeru, tko vjeruje da ima pravo, koža će mu biti uštavljenja na poprilično grub način, zar ne?

— Baš tako — jednostavno odgovori Big Josua. Promatrali su se. Čovjek na podu je stenjao i pokušavao se pridići na koljena.

Josua Morgan nije bio visok. Bio je osrednje visine. Međutim, pripadao je ljudima koji čak i među tjelesno višima od sebe djeluju upadljivije. Držao se vrlo uspravno. Premda mu je zacijelo bilo šezdeset godina, još je imao vitki lik jahača, uskih bokova i širokih ramena.

Put mu je bila uštavljenja od vremenskih nepogoda, no lice je bilo pravilno i dobro oblikovano. Oči su mu bile čeličnosive, a iznad njih su se povili lukovi čupavih obrva što još nisu posijedile, još su bile plavkastocrne. Na vrhu donje čeljusti imao je udubinu. Usne su mu bile prilično pune, ali su usta djelovala muževno, vitalno i na svoj način izražajno. Pokadšto bi se prezirno nabrala, ili pak spojila u usku, odlučnu crtu.

Bio je to čovjek koji umije jahati i boriti se, a u Wyoming je svojedobno došao sa žestokim momcima i stadom goveda. Ov-

dje je stvorio svoje kraljevstvo, a i osjećao se u skladu s time.

Adam Lee je sve to zapazio.

— Gospodine Morgan — reče — ovaj je čovjek pucao u moju ga čovjeka. Na svu sreću, samo ga je ranio. No taj je ranjenik mogao biti i prva žrtva.

Poslije tih riječi zašuti. Izgovorio ih je vrlo mirno i promišljeno, tako da je sugovornik možda očekivao još koju misao.

Ponovno se pogledaju. Odmjeravali su se i međusobno ispitivali. Nepristrani bi promatrač morao priznati da je Josua Morgan pri tome lošije prošao, unatoč tome što je lice Adama Leeja bilo natečeno, ozlijeđeno i promijenjene boje. Izgledao je drugačije nego obično, i čovjek ga ne bi mogao valjano ocijeniti.

— Pa dobro, nastavite — reče Morgan poslije kraće šutnje. Pogleda svojega revolveraša.

Ovaj se nekako pridigne, dovuče do naslonjača, sjedne i stane opipavati svoje tijelo.

— Zbog toga ću...

— Ja ću sve dovesti u red, Simmer! — prekine ga rančer. — Sve si uradio kako valja. Pođi sada!

Bud Simmer zadovoljno kimne. Pogleda Adama Leeja.

— Platit ću ti milo za drago, nitkove! — reče čovjek iz Montane, a zatim iziđe.

Morgan se ponovno okrene Leeju.

— Sinovi su bili preblagi s vama. Inače ne biste došli ovamo, ne biste bili tako razmetljivi. Dobro se držite, mladiću...

— Ne želim nikakvih sukoba — prekine ga Lee. Vjerujte mi

radije bih sa svojom stokom bio na svom pašnjaku. Ogradu nisam prerezao iz zlobe, ni zato što bih vam bio neprijatelj. Moja je stoka...

— Pomiješala se s mojom! — oštro će Morgan. — Odjašite sa svojim ljudima u Montanu! Pronađem li vas sutra ovdje, otjerat ću vas na nemili način!

— Tako to neće ići, gospodine!

Gore odjednom zalupe vrata. Začuju se koraci. Dva su čovjeka silazila stubama što su iz prostrije za dnevni boravak vodile na galeriju, s koje su ulazilo u mnoge sobe.

Nedugo zatim pojave se Morganovi sinovi Timothy i Jackson. Odmah prepoznaju Leeja, a i on njih.

— Zar je došao da bi se potužio na nas? — zapita Tim Morgan s nekom opasnom blagošću u glasu.

Brat mu Jack odma prijeteci dodaje:

— Pa dobro, ovoga ga puta nećemo nimalo štedjeti!

Obidu oca i razdvoje se, kao bi s dviju strana prišli Leeju.

Adam se povuče sve do kamina.

— Danas nećete uspjeti — odgovori. — U međuvremenu sam se odmorio i dobro najeo. Bit će bolje da dovučete pojačanje!

Iz glasa su mu izbijali prijezir i hladni gnjev.

— Stanite! — zapovijedi Josua sinovima.

Gotovo istodobno otvore se vrata što su vodila pod trijem. Neki čovjek uđe i reče:

— Bud mi je kazao da ga je neki čovjek iz Motane... Adam Lee...

— Posve točno, Alane Loke — suho ga prekine Lee. Odmah je prepoznao visokog, plavokosog čovjeka, premda ga nije vidio desetak godina.

— Ti si to, dakle — reče plavokosi div i polagano mu pride.

— Ta moglo je biti riječ o sličnosti imena, zar ne?

— Dakako — kimne Lee.

U Adamu se odjednom probude sjećanja na stare dane, na doba građanskog rata i vrijeme poslije njega. Alan i on bijahu tada pomalo divlji mladići, gladni života. Bili su prijatelji, pravi drugovi. No onda...

Josua Morgan kratko zapita:

— Poznaješ li ga, Alane?

Plavi div kimne.

— Bili smo susjedi. Kad smo uzrasli, buknuo je rat. Naravno, jahali smo za Teksas. Pripadali smo jahačima generala Stonewalla Jacksona, i vjerujem da smo bili najmlađi. Kad je kod Appomattoxa, general Lee položio oružje i mi smo bili tamo. Pošto su nas otpustili iz zarobljeništva, Adam je imao teškoća. Neki je oficir vjerovao da je u srodstvu s generalom Leejem i htio je...

— To sada nije važno. — suho ga prekine Josua Morgan. — Važno je samo jedno, Alane. Ako ti je prijatelj, moraš odmah odlučiti, jer moj predradnik ne može biti njegov prijatelj.

— Nije mi više prijatelj — reče Adam Lee. — Što je bilo, prošlo je. Da, gospodine Morgan, doista ćete me stisnuti u škripac ako želite. Sada samome sebi nalikujem mišu koji se uvukao u lavlju rupu. Došao sam ovamo zato što želim mir, ali i zato što sam vjerovao da

Josua Morgan ne može biti glupan. Hoćete li me barem saslušati?

– Josua Morgan se nasmiješi. Podigne široka ramena, pa ih opet spusti.

– Pa dobro.

– Ne želim nikakvih sukoba – ponovi Lee. – Ovdje sam zato što je slučajnost htjela da moja stoka naleti na vašu ogradu, gospodine. Na putu sam već od Nove godine, neprestano nastojim spasiti stoku. Snježne oluje na sjeveru osobito su žestoke, a dolina u kojoj se nalazi moj pašnjak nije dovoljno duboka da bi zaštitila goveda. Eto, tu sam i želio bih ostati ovdje do proljeća. Tek ću tada moći pronaći svoju stoku. Morat ću pričekati dok vi i drugi rančeri u proljeće ne okupite svoja stada. Naime, imam otprilike deset tisuća goveda što su se raštrkale posvuda naokolo. Prema tome, moram pričekati do proljeća. Iz tog sam razloga zakupio Nelsonov ranč, tako da se pravno gledajući ne nalazim na tuđem zemljištu. Premlatili su me i ranili mojega jahača. Voljan sam to progledati kroz prste. Došao sam ovamo da bih se sporazumio s vama. Ne mogu zamisliti da biste bili tako nerazumni i zapodjeli sukob sa mnom. To bi vas stajalo mnogih žrtava, kao i mene. Gospodine, imate mnogo ljudi, hrabrih i žestokih, ali ni moji nisu drugačiji. Predlažem vam da...

– Zakupili ste Nelsonov ranč? – hladno zapita Josua Morgan. – Možete li mi to dokazati? Zar vam je djevojka dragovoljno dala napušteni ranč u zakup?

Lee posegne u unutrašnji

džep haljetka i izvadi ispravu što ju je napisala Ann Nelson.

– Ovdje je sve crno na bijelom – reče.

– Time, dodaj mi to – osorno će rančer.

Timothy Morgan odmah posluša oca.

Pruži ispravu ocu, ali je rančer ne pročita. Čak je ni ne razvije. Razdere je na komadiće! Radio je to polagano, čak s nekim zadovoljstvom. Zatim će Leeju:

– Eto, i to smo sredili! Ništa mi se ne može suprostaviti, uopće ništa! Ta se glupa djevojka htjela sa mnom našaliti. Gospodine Lee, Nelsonov ranč ne može zakupiti nijedan stranac. Čini mi se da se još osjećate prevelikim. S vašom ste stokom došli u moju zemlju i uništili moju ogradu, a sada namjeravate ostati ovdje. To ne mogu trpjeti. Zapravo, nigdje nemam susjeda koji bi mi bili dorasli... na istoku, jugu i zapadu obitavaju manji susjedi koji samo čekaju da netko započne i da pri tome ima malo sreće. Kad bih vam popustio, ubrzo biste dobili saveznike. A to nipošto neću. Onim ušljivim razbojnicima koji vrebaju na mojim međama moram ponovno dokazati da ne zazirem od rata, da sam dovoljno odlučan. Moram zaštititi svoje jahače. Moram se pobrinuti da ih nitko ne dodirne, da svi poštuju i najsitnijega jahača s moga ranča kao mojega predstavnika. A vi ste, Adame Lee, doveli mojega jahača vezanog poprijeko u sedlu. Ne može to tako! Udijelit ću vam lekciju...

– Samo trenutak, gospodine! – žestoko poviče Alan Loke. Iz prizvuka njegova glasa izbijala

je mješavina osjećaja, od nevoljivosti do jasno raspoznatljivog stida.

Josua Morgan pogleda predradnika s izrazom znatiželje na licu.

– Zar si mu još prijatelj, Alane? Ne želiš više biti predradnik na mojem ranču? Zar više ne želiš biti čovjek kojega sam stavio čak ispred svojih sinova i koji je zato drugi čovjek u ovoj zemlji?

Izrekao je to s nevjerojatnom hladnoćom. Glasom koji je bio vrlo tih Josua Morgan je gotovo šaptao.

– Gospodine – s poštovanjem započne Loke – vrlo dobro znam što zahtijevam. No Leeju nešto dugujem... stari je to, vrlo stari dug. Bili smo onda mladići. Otad mu nešto dugujem i sada bih želio poravnati taj dug. Želio vih raščistiti račune prije nego što ću ga na vašu zapovijed otjerati iz ove zemlje. Ne bih mu želio ništa dugovati u trenutku kada...

– Ništa mi ne duguješ, Alane – prekine ga Lee. – Neka te uopće ne zapeče savjest ako odmah poslušаш gospodara i postupiš poput vjernog psa. Samo se prihvati prljavog posla. Započni već jednom! Tà ti si, Alane, čak drugi čovjek na ovom ranču. Stavio te ispred svojih sinova. Zamisli, ispred vlastitih sinova! Zacijelo se ponosiš. Ponosiš se što obavljaš prljave poslove umjesto njegovih sinova, no jednom ćeš zbog toga morati odgovarati. Ludaće!

Loke je zurio u Leeja. Proguta nasuho, zatim reče:

– Adame, ne možeš si dopustiti nikakav sud. Nikako! Po-

gleda rančera. Josua Morgan reče:

– Tebi za ljubav, Alane! Neka pode! Ovoga je puta izvukao čitavu kožu. Ostavljam mu vremena do sutra u podne. Onda ćemo ga protjerati iz zemlje. I ponovno ćemo podići srušenu ogradu.

Morgan pogleda Leeja i poviče:

– Izlazite! Iz ljubavi prema svom predradniku dopustit ću vam da odjašete a da ne primite lekciju. Odlazite!

Adam nije krzmao. Pode prema vratima. Pri tome je morao proći između Tima i Jacka Morgana.

– Već ćemo te dograbiti, gospodine iz Montane – hladno će mu Tim Morgan.

Lee pode pokraj Lokea. Na trenutak se pogledaju. Onda Adam produži.

– Eto, sada smo poravnali račune – reče mu Alan iza leđa. – Usluga što sam ti je učinio vrijedi petsto dolara.

Lee stigne do vrata. Prije nego što ih je otvorio osvrne se.

Morganovi sinovi su ga krvožedno promatrali. Starčevo je lice bilo bezizražajno. U Lokeovim očima razabere nemir i to u Adamu podigne val ogorčenog gnjeva.

– Alane, ti ne možeš biti vjeran! – reče mu. Jednom si izdao i okrao najboljeg prijatelja. Isto ćeš tako zasigurno jednom izdati i okrasti rančera. Bio si nitkov, a danas si još veći, vjeruj mi! Možda usluga što si mi je učinio doista vrijedi petsto dolara, a možda i više. Možda si time poravnao račune zbog one izdaje. Međutim, nećeš biti sretan. Morat ćeš ubijati za onoga

čovjeka tamo. I jednoga ćeš da-
na osjetiti grižnju savjesti. Tada
ćeš...

Idi! Odlazi odavde! – poviče
Loke vrištavim glasom i pri to-
me povuče revolver.

Bio je to brzi i gladak pokret
što ga čovjek gotovo ne bi mo-
gao slijediti okom. Kao nekom
čarolijom revolver se odjednom
pojavi u njegovoj velikoj šaki.

– Naravno, povlačiš dobro!
– reče Lee i izide.

Pred kućom uzjaše svoga
vranca i odjaše s ranča.

Na pola kilometra udaljeno-
sti niđe na skupinu svojih lju-
di.

– Tko vam je kazao da me
slijedite?

– Momci se mogu zakleti da
si mi to naredio – uzvрати Joh-
nny Bermuda. – Nije li tako,
mladići?

Svi potvrde. Lee ne reče ni-
šta.

Dok su zajedno jahali natrag
na Nelsonov ranč, svi su šutjeli
pošto su stigli, Adam Lee odlu-
či.

Da, borit će se. Bio je duboko
uvjeren da ima pravo na obra-
nu vlastitog života i života svo-
jih ljudi. Ma što se dogodilo, od-
govoran će biti Josua Morgan,
jer ne želi mir i traži sukob.

VII

Sutradan započne sukob. Big
Josua je očito držao do svoje ri-
ječi.

Točno u podne rančerozi su
ljudi dojahali da bi vidjeli nala-
zi li se stočar iz Montane sa
svojim ljudima još na Nelsono-
vu ranču.

Josua Morgan dojaše sa svo-
jim predradnikom, oba sina i
trideset i šest ljudi. Više jahača

nije mogao okupiti, jer su bili
zaposleni na drugim granica-
ma njegovih pažnjaka.

Međutim, četrdesetak ljudi
nije beznačajna oružana snaga.

Big Josua ostade na jednom
brežuljku kao promatrač. Možd-
a je u tom trenutku samome
sebi nalikovao generalu koji iz
daljine promatra bojno polje.

Ono što je mogao zapaziti, za-
cijelo ga nije nimalo obradova-
lo. Premda su njegov predrad-
nik i sinovi svaki sa po jednom
skupinom dojahali s tri različite
strane, nisu imali nikakve sre-
će. Ljudi iz Montane su se do-
bro utvrdili i točno su gađali.
Bilo je gubitaka i Morganovi su
kauboji morali potražiti zaklon
u dubokom snijegu. Uspjeli su
samo poubijati sve životinje u
koralima. Naravno, Morganovi
su ljudi bili dovoljno surovi i
bezobzirni da poubijaju konje.

Alan Loke zatim otpuže kroz
duboki snijeg do obližnjeg šu-
marka, odveže svojega konja,
vine se u sedlo i odjaše na zara-
van s koje je Josua Morgan pro-
matrao zbivanja.

– Tako nećemo uspjeti, gaz-
do – reče predradnik. – Mora-
mo ih opsjedati sve do noći, a
onda...

– Dakako, moramo pričekati
noć. Koji vam je ludak kazao da
poubijate konje u oborima? –
s hladnim bijesom zapita.

Alan Loke ga čudno pogleda.

– Tim i Jack su smatrali da
će tako biti najbolje. Iz moje
skupine nitko nije pucao u živo-
tinje.

Loke zapazi kako su zatitrali
mišići na rančerovoj čeljusti.
Josua Morgan je očito bio gnje-
van i razočaran što ima tako
divlje i nepouz dane sinove.

Starac pogleda prema zapadu, pa reče:

— Odjahat ću u grad. Moram srediti nešto s Ann Nelson. Djevojka se sada mora pokoriti. Pogledat ću ima li trgovac još koje dinamično punjenje. Tako ćemo lakše sve srediti. Bacimo li nekoliko tih stvarčica pred onu zgradu, srušit će se krov a vjerojatno i zidovi. Alane, nije mi do toga da oni ljudi tamo pretrpe teške gubitke. Bit ću zadovoljan ako odustanu i odjašu iz ovih krajeva.

Josua Morgan stigne u grad u kasno poslijepodne i odmah pođe kamo je naumio.

Ann Nelson začuje zvonce na vratima trgovine. Ustane i izide iz radionice u trgovinu da bi vidjela tko je ušao. Ugledavši Morgana zastane, uspravi se i zabaci glavu.

— Gospodine, ne prodajem mušku odjeću — reče osorno. — Vašim sam sinovima već zabranila da ulaze ovamo. To vrijedi za sve Morganove!

— Umukni, djevojko! — progunda starac.

Iz očiju mu sijevne, kao da ga njezin ponos i neustrašivost zabavljaju. Dohvati djevojku za nadlakticu i odvede je natrag u radionicu, a odande uvede u kuhinju. Tu sjedne za stol i ispruži nego što su mu bile pomalo ukočene od jahanja, no pri tome pripazi da ostrugama ne zadere pod. Pripali cigaretu i reče:

— Grdno si se našalila sa mnom, djevojko! Stigao je neki čovjek iz Montane... odlučan, pravi borac. Moji su ga sinovi potcijenili i samo su ga premla-

tili. A to nije bilo teško, jer su ga snježne oluje do krajnosti iscrpjele. No ti si zapazila nešto u njemu i usudila si se uraditi nešto što me razgnjevalo. Djevojko, znaš li što ćeš sada učiniti?

Ann Nelson je ponosno i uspravno stajala između stola i štednjaka. Odlučno pogleda sugovornika, pa odgovori:

— Gospodine Morgan, natjerala sam vas u škripac. Oduvijek sam se nadala da ću vas jednom uhvatiti u stupicu. Vrlo dobro znam što želite. Htjeli biste kupiti moj ranč... zapravo, vjerujete da vam već pripada. Okružili ste ga svojom zemljom i ogradili ogradom. Od proljeća do jeseni na njemu se nalaze vaši ljudi. Naravno, bez ikakva ugovora o zakupu, bez dopuštenja... naprosto zato što veliki Morgan smatra da je to u redu. Trpjela sam vas. Uljuljala sam vas u uvjerenje da nisam zainteresirana za ranč i točno sam znala da u ovom kraju neću pronaći kupca... E, sada vam se sve vraća, gospodine! Sada...

Ann shvati da bi se mogla uzbuditi, pa naglo zašuti. Nekoliko puta mirno udahne, a zatim će jednostavno:

— Mrzim vas, Morgane! Pred vašim je revolyerašima moj otac pobjegao iz zemlje. Onda je bio vodio ljude koji su vam namjeravali pružiti otpor. Vi ste pozvali nekoliko grubijana. Oca su izazvali, tako da je ranio jednog čovjeka. A onda...

— Dao sam mu poštenu ponudu — reče Morgan i pogleda svoju cigaretu. — A sada ću je i tebi dati, djevojko. Nudim ti za ranč pet tisuća dolara. Odmah ćemo napisati ugovor, a onda ćemo dovesti dva svjedoka koji

će ga supotpisati. Gdje su ti papir i crnilo?

Prodornog je pogleda. Bio je to opet čovjek koji je naviknut da zapovijeda, čovjek kojemu se nitko se smije usprotiviti.

Ann Nelson se ni ne pomakne.

— Nikakva me sila na svijetu ne može prisiliti da vam prodam ranč, gospodine. Da, sve stavljam na onog stočara iz Montane! Smatram ga čovjekom koji će vas slomiti, Big Josua Morgan! Drugi će to ubrzo uvidjeti i odlučiti se...

— Sve vas mogu naučiti pameti! Mogu vas otjerati do đavola, uvijek ponovno! — prekine je oštro. — Djevojko, čini se da one sitne momke namjera vaš ohrabiti na rat protiv mene. Znaš li što ćeš postići? Znaš li da će biti mrtvih?

Nije odmah odgovorila. Promatrala ga je i izdržala njegov prodorni pogled.

— Želim održati svoje stočarsko carstvo — nastavi Morgan.

— Osim toga potrebno je da Adama Leeja otjeram do vraga. Želim se i pravno osigurati, a u tu mi je svrhu potreban posjedovni naslov na ranč Nelsonovih. Kad ću ga posjedovati, Lee će se povući. Nije on čovjek koji bi se i tada borio. Onaj ugovor o zakupu što si ga s njim zaključila razderao sam. Sada nema ništa što bi mogao pokazati i sve ovisi samo o tebi, djevojko. Staneš li na moju stranu, morat će odustati i povući se. Onda...

Sudeći prema izrazu Morganovog lica, njegova je strpljivost bila pri kraju. Prema tome, neće više biti nimalo uvijen.

Međutim, Ann Nelson mu za-

da jedan simbolični niski udarac koji će ubrzo pokazati porazno djelovanje:

— Za koga sve to radite? Za svoje sinove? Za kćer koja živi u vaše sestre na Istoku? Poslušajte me, gospodine! Vi ste starac i taj golemi ranč možete održavati u najbolju ruku još nekoliko godina. No s vašom smrću sve će to nestati. Sinovi vam nisu ni za što. Već su dosad u Ambrosa Armstronga i Virgila Branda načinili više kockarskih dugova nego što će ikada moći platiti. Morat ćete prodati dio onoga što bi oni trebali naslijediti da biste isplatili te dugove. A vaša kći, koja već nekoliko godina živi na Istoku? Neće se vratiti u tu divlju zemlju, niti će se udati za kojeg grubog stočara koji bi umio voditi ranč Bull-Skull. Nipošto! Taj će veliki ranč nestati zajedno s vama, Morgane! Bude li mu sreća sklona, održat će se samo kao ranč osrednje veličine. Kad vam pripadne, nitko ga više neće moći zahtijevati od vlade kao slobodni pašnjak. Tako će biti! A zašto...

Josua Morgan nije više slušao. Od trenutka kad je čuo da su njegovi sinovi načinili kockarske dugove, pogled mu se ukočio, a on je djelovao kao da je odsutan duhom.

Ustane.

— Kartaški dugovi? — zapita sumnjičavo. — Zar su se moji sinovi zadužili u vlasnika saluna i profesionalnih kockara gubeći na kartama?

Naglo krene prema vratima, ali zastane i reče preko ramena:

— Vratit ću se. U međuvre-

menu razmisli, djevojko! Ne preostaje ti ništa drugo nego da prodaš ranč. Ne želim ti prijetiti, Ann. Ali ne budeš li razuma, pokajat ćeš se.

U salunu Morgan zateče desetak gostiju. Kockar Ambrose Armstrong je sjedio za okruglim stolom u kutu pokraj stuba i slagao pasijans. Vlasnik saluna »Samo udi« Virgil Brando stajao je za biljarskim stolom, igrajući beskrajnu seriju udara-ca.

Kad je Big Morgan ušao zveckajući ostrugama, obojica podignu glave i pogledaju rančera.

Morgan zastane po srijedi slobodnoga prostora ispred točionika i oštro zapita, ne osvrćući se na druge goste:

— Brando, nisam li vam zabranio da s mojim sinovima igrate bilo kakve igre na sreću? Nisam li to zabranio i vama i profesionalnom kockaru?

Poslije tog pitanja u salunu zavlada grobna tišina.

Kockar u kutu ustane i jednostavno ustanovi:

— Pasijans je lijepo ispao!

Ta je misao svakako bila dvosmislena.

Virgil Brando izvede još jedan udarac. Začuje se sudaranje biljarskih kugli. Premda je udarac bio težak, ispao je sasvim dobro.

Tada se vlasnik saluna okrene rančeru.

Nekoliko su se trenutaka promatrali a zatim Brando prekinе šutnju:

— Gospodine Morgan, ne možete mi ništa zabraniti. Sino-vi vam imaju otprilike dvadeset

i pet godina. Punoljetni su, zar ne? Dodu li k meni da bi kartali poker, priuštiti ću im zadovoljstvo. Vodim salun u kojem se gosti zabavljaju. Tako je to, gospodine Morgan. A kad ste već ovdje, zapitat ću vas kada će vaši sinovi namiriti dugove? To je stvar časti, zar ne? Otmjeni gospodin plaća kartaške dugove. Vaši su sinovi potpisali obveznice... uredne obveznice! Neke su već odavna dospjele. Ako...

— Želio bih vidjeti te obveznice! — oštro će Morgan.

Brando mu se približi. Bio je otprilike jednakoga rasta i pojave kao i rančer, ali dvadesetak godina mlađi. Lice mu je bilo mršavo i zatvoreno, odavalo je suzdržanost i proračunatu mudrost.

— Računao sam s tim da ćete doći k meni — reče blago, posegne u džep i izvuče svežanj papira. Baci ga na stol i nastavi:

— Evo! Vašim sam sinovima uvijek dopustio uzvratnu igru, jer sam se nadao da će vratiti barem dio svog novca. A i naljutili bi se da im to nisam dopustio. Tu su obveznice na više od dvadeset tisuća dolara. Zar ćete sinovima isplatiti dio budućega nasljedstva da bi mogli namiriti dugovanja?

Na kraju mu je glas zvučao podrugljivo. Odavao je likovanje čovjeka koji je uvijek morao živjeti u sjeni moćnijega.

Josua Morgan dohvati nekoliko obveznica, preleti pogledom preko njih i kimne. Zatim cijeli snop, izgužva, izvuče šibicu i kresne njome.

Prije nego što ju je stigao pri-nijeti hrpi papira, Brando ga hladno upozori:

– Morgane, postupite li tako, bit će to pljačka. Ta hrpa papira vijedi kao i gotov novac. Neću trpjeti da zapalite hrpu mogega novca. Upozoram vas!

U zelenim očima Virgila Branda zasja hladno likovanje. Josua Morgan se trgne. Krzmao je. Pomisli da je možda uletio u stupicu. Sam je došao u grad.

A možda je Brando samo čekao takvu priliku? Rančer se zapita ne postoji li možda kakva veza između Ann Nelson i vlasnika saluna.

Plamen šibice mu opali vrške prstiju. To ga naljuti. Tek mu sada padne na um da se pokolebao i da su to opazili svi u salunu.

Odbaci ostatak šibice, izvadi novu i reče:

– Objasnit ću vam, Brando. Budući da sam vama i onoj varalici na kartama zabranio da igrate s mojim sinovima, nijedan Morgan neće priznati te obveznice. One ništa ne vrijede!

Poslije tih riječi kresne šibicom i prinese je papirima. Pri tome pogleda Branda.

Ovaj skoči i brzim pokretom baci obveznice sa stola, tako da su se razletjele. Izgorjelo ih je samo nekoliko, koje je već bio zahvatio plamen.

Međutim, Josua Morgan je taj skok vlasnika saluna shvatio kao napad, pa posegne za oružjem. Vjerojatno ga je htio samo povući, kako bi Branda udario po glavi, no čim je povukao, pogode ga s dviju strana.

Ambrose Armstrong ga pogodi sa strane metkom iz maloga »derringera«.

Točitelj Mike Hatt gotovo is-

todobno ispali hitac iz puške što ju je podigao ispod točionika i brzo napeo kokote.

Time je sve bilo svršeno.

Gosti u salunu, koji nisu mogli tako brzo pronaći zaklon, počeli su polagano shvaćati što se zbilo. I upravo ih je ta spoznaja paralizirala.

Big Josua Morgan, nekrunjeni kralj ove zemlje, ležao je na podu i najvjerojatnije bio mrtav. Bilo je to sasvim lako. Sve se zbilo nevjerojatnom brzinom.

Jedan promatrač, namještelnik poduzeća za prijevoz pošte i tereta, poviče vrištavim glasom:

– Gospode, što će sada biti! Big Josuu Morgana ipak niste mogli naprosto...

Čovjek zanijem.

Svi su opet razmišljali. Prenu se kad začuju glas Virgila Branda:

– Povukao je revolver i htio pucati u mene zato što...

– Svi smo vidjeli kako se to dogodilo – reče čovjek koji je izgledao poput siromašnoga rančera. – Jednoga dana se to moralo dogoditi. Postupili ste u nužnoj obrani. Sada ću odjahati i pobrinuti da se ta vijest što prije raširi! Oho, znate li što će se dogoditi kad ljudi saznaju da je Josua Morgan mrtav?

Umukne i odjednom se trne.

– Možda nije mrtav... – promrmlja.

Pride rančeru i klekne pokraj njega, pa položi uho na predio srca.

– Da, mrtav je... – reče promuklim glasom. – A time se sve mijenja. Odjahat ću da bih raširio tu vijest. Kladim se da će grad biti pun ljudi poput mene,

ljudi koji su godinama morali živjeti u njegovoj sjeni i koji nisu imali nikakvih izgleda.

Pobrza napolje. Konja potjera punim trkom.

U salunu je i dalje vladala tišina. S ulice ude nekoliko građana. I oni su promatrali mrtvaca. Tada im Brando objasni:

— Uopće nemam oružja, a ipak je povukao revolver na mene i htio me ustrijeliti. Ambrose Armstrong i Mike Hatt su mi spasili život. Morgan je htio spaliti obveznice svojih sinova.

— Uvijek je tako bilo — reče kovač. — Njemu je sve bilo dopušteno i mogao je nekažnjeno raditi koješta. Ljudi, budemo li sada složni, ovaj će grad procvasti. Svi poslovni ljudi i obrtnici će zaposljatku zarađivati. Ovamo će doći ljudi, mnogo ljudi... Srušit će ogradu i doći u zemlju koju je taj čovjek samovoljno ogradio.

VIII

Odmah poslije večere vijest stigne do Morganovih ljudi, do njegovih sinova i do predradnika Lokea. Dakako, Morganovi su u gradu imali nekoliko ljudi koji su iz opreza bili na njihovoj strani. Posvuda ima uhoda.

Braća Morgan i Alan Loke sjedili su oko logorske vatre u blizini Nelsonovog ranča. I tu im stiže vijest.

Tim i Jack Morgan isprva nisu mogli povjerovati. Alan Loke spusti glavu. Osjećao je neku olovnu uzetost. Obuzme ga osjećaj ogorčenosti i poraženosti.

Sada je sve svršeno, pomisli. Rulja će sa sviju strana zaći na pašnjake. Gotovo je!

Pogleda braću. Tim i Jack su

još bili skamenjeni. Vijest ih je posve iznenadila. U licima Morganovih sinova Loke potraži izraz boli i tuge. Ne nade ga. Poslije nekog vremena razabere samo mješavinu iznenađenosti i bespomoćnosti, čak laknuća. Da, laknuća! Shvati da se momci sada osjećaju slobodnima, jer više nema pritiska što ga je otac vršio na njih, ali koji još nije bio dovoljno velik.

Alan Loke je promatrao kako se braća međusobno pogledavaju, šutke sporazumijevaju. Zatim pogledaju njega. Predradnik je to očekivao.

Timothy Morgan naposljetku reče:

— Eto, Josua Morgan je mrtav! Loke, mi ćemo preuzeti ranč. Kaznit ćemo ubojice, a sredit ćemo i onog stočara iz Montane. Onako kako to mi želimo! Ti s tim više nemaš nikakvog posla. Nikada te nismo trpjeli, Alane, nikada! Otac te je uvijek spominjao kao uzor. Trebalo je da postanemo tebi nalik, pravi stočari koji će cijeli život... — Zašuti i umorno odmahne rukom. — Čemu toliko pričam... Eto, nisi nam više potreban, Alane! Big Josua nas je naveo da te zamrzimo. Sada si otpušten! Uzmi svoje stvari i nestani! Dovoljno si nam dugo služio kao uzor. Više te naprosto ne želimo vidjeti!

Tim pogleda brata, a ovaj kimne u znak suglasnosti.

— U našoj blizini više nema mjesta za tebe, Alane! — doda Jack. — Sada ćemo sa svim ljudima odjahati u grad, zar ne, brate? Onoga iz Montane poslije ćemo pograbit. Ne mora to biti sada. Drugačiji smo od oca, koji je uvijek prijetio, postavljao

ultimatume i izdavao naredenja kojih se morao pridržavati samo zato da ne izgubi ugled. Drugačiji smo i snaći ćemo se na svoj način.

Adam Lee i njegovi ljudi su čuli kako su Morganovi ljudi odjahali.

— Nadam se da to nije varka — reče Bermuda.

— Dolazi neki jahač — dojavio čovjek koji je gledao kroz prozor.

Malo zatim začuju poziv:

— Hej, Adame Lee!

— Mislim da je to Alan Loke, Morganov predradnik — promrmlja Lee. Pride poluotvorenim vratima pa ih sasvim otvori, ali ostane u zaklonu. — Jesi li ti to, Alane?

— Ne pucaj! — začuje se odande. — Dolazim da bih vam nešto javio. Pustite me bliže da ne moram vikati.

— Dodi samo!

Jahač se približi, zauzda konja i reče suho, čak s gorčinom:

— Danas popodne su u gradu ustrijelili Big Morgana. Njegovi su me sinovi odmah otpustili. Morganovi su odjahali sa svojim ljudima da bi staroga prenijeli iz grada. Vjerojatno će se surovo osvetiti u gradu i tražiti ljude koji su ubili staroga rančera.

Loke zašuti. Lee polagano izađe iz kuće i približi mu se. Rukom se nasloni na vrat njegova konja, potapša glatku dlaku i pogleda nekadašnjeg prijatelja...

— Doista su te otpustili, Alane? — upita. — Što ćeš sada? Dugo si bio drugi čovjek u ovom kraju, odmah poslije svo-

jega poslodavca. Kao predradnik imao si iza sebe svu moć ranča Bull-Skull, zar ne?

— Taj je ranč djelimice i moje djelo — teško promrmlja Loke.

— Šest sam godina bio desna ruka staroga Morgana. Bez mene sve to ne bi stvorio, jer se na sinove nije mogao osloniti.

— I sada su te otjerali?

Alan Loke se tiho nasmije.

— Želiš me nahuškati protiv ona dva glupana? Ne moraš to ni pokušati! Nije ti potrebna pomoć te vrste. Oni su izgubljeni... ta su dva ludaka već sada izgubljena!

Loke se na trenutak pokoleba, no ipak reče:

— Nije bila moja zamisao pucaati u konje. To je bio pothvat kakav mogu ostvariti samo Tim i Jack, samo momci poput njih. No, dat ću vam dobar savjet: Na desetak kilometara u smjeru istoka u jednom kanjonu zimuju konji s ranča Bull-Skull. Ima ih više od stotinu i pedeset. Mogli biste...

— Nekoliko smo životinja spasili — prekine ga Lee. Moje-ga vranca i nekoliko drugih konja bili smo smjestili u zgrada-ma. Hvala ti za savjet! Svakako ću za svaku ubijenu životinju uzeti naknadu iste vrijednosti.

— Lee se odmakne pa upita: — Zar ćeš odjahati iz zemlje?

Loke ne odgovori. Povuču uzde konja i odjaše.

Lee je stajao i zurio za njim. Znao je što se sada odvija u duši tog čovjeka. Alan Loke nipošto nije bio tako miran i ravnodušan kako je glumio. Zapita po koji je puta Alana izdala sreća.

Okrene se. Iza njega su izašli njegovi ljudi. Johnny Bermuda reče:

– Imamo još šest konja. Moramo odmah odjahati i uzeti konje iz onoga kanjona. Ne vjerujem da je u pitanju stupica.

– Ako jest, ja ću to saznati – uzvratí Lee. – Slijedit ću Morganove ljude da bih vidio što će učiniti. Ako je Loke lagao, Josua Morgan nije mrtav, a Morgano-vi nas ljudi očekuju u onom kanjonu. . . . Eto, u tom ću vas slučaja upozoriti.

* * *

Kad su braća Morgan sa svojim ljudima stigla na sjeveroistočni ulaz u grad, doživjela su iznenađenje.

Nisu im dopustili da uđu!

Kovač je stajao po srijedi ulice. No u kućama slijeva i zdesna, pa čak i na krovnim otvorima, balkonima i stubištima, bilo je mnogo ljudi. Odasvud su izvirivale puščane cijevi. Ljudi su bili naoružani.

Noć je bila svijetla. Svi su predmeti bacali sjene.

Kovač podigne ruku, a Morganovi su bili dovoljno mudri da se zaustave. Timothy Morgan oštro zapita:

– Što to znači, Mark Donald?

Kovač mu mirno odgovori:

– Osnovali smo građansku miliciju. Dobit ćemo i pojačanje farmera i doseljenika. Nekoliko sitnih rančera je već ovdje. Ne prestano dolaze. Imamo već više od pedeset ljudi. Nećemo vas pustiti u grad. Znamo da ste prilično divlji i bijesni i da biste se htjeli osvetiti. Big Josua je sam skrivio svoju pogibiju. Najprije je zapalio vaše obveznice. Kad ih je Virgil Brando htio spasiti od plamena, povukao je revolver. Gospodin Morgan se ponio nerazumno poput luda-

ka. Želite li odvesti njegovo tijelo, dopustit ćemo četvorici da uđu u grad.

Kovač zašuti. Djelovao je neustrašivo i odlučno. Braća Morgan se nadu u čudu. Zatim se u njima podigne val bijesa. Obuzme ih divlji gnjev.

– Pa zar ste sišli s uma? – zapita Jack. – Zar mislite da ćemo vam dopustiti. . .

– Prošlo je doba Morganovih – gromko ga prekine kovač, pa još odlučnije ponovi: – Da, vrijeme Morganovih je prošlo! Big Josua Morgan je mrtav, a i on je bio samo priglupi ludak, jer je precijenio svoje mogućnosti. A mi smo naučili da moramo biti složni. Uskoro ćemo okupiti stotinu ljudi. Želimo otvorenu zemlju. Želite li se boriti. . . . eto, imamo dovoljno pušaka koje su uperene u vas. Samo započnite! Više uopće ne možemo shvatiti koga smo se cijelo vrijeme bojali. Vi, Morganovi, ipak niste tako moćni!

Kad je kovač zašutio, s druge strane opet stigne u grad nekoliko jahača. Jahali su glavnom ulicom, a neto im glasno dovikne s prozora:

– Hej, dobro je što dolazite! Pa vi ste ljudi s Alaun Creeka! Dobro je što ste tako brzo stigli. Na suprotnom ulazu u grad nalaze se Morganovi ljudi. Rasporedite se po kućama. Uđu li Morganovi u grad, dat ćemo im sa svih strana!

Glas se daleko čuo. I braća Morgan i njihovi jahači razumjeli su svaku riječ.

Morganovi su dobro poznavali mržnju ljudi s Alaun Creeka, kojima je njihov otac prošle godine oteo napajališta. I odjednom shvate da je smrt Big Jo-

sue Morgana ujediniła sve dotad bojaŹljive, krzmajuće i neodlučne neprijatelje i protivnike moćnoga ranča Bull-Skull.

Tim i Jack Morgan se pokolebaju. Ćak su i suzdržali gnjev. Sada su shvatili da bi se zajedno sa svojim ljudima morali valjano boriti. S nekoliko grubih riječi ne bi se ništa moglo postići. Nitko se više nije bojao Ćak ni njihovih revolveraša.

Morganovi se nadu pred istovrsnim problemom pred kojim je stajao i njihov otac: Zaprijetili su i sada moraju odlučiti hoće li tu prijetnju ostvariti.

Međutim, nisu imali dovoljno hrabrosti za to. Braća se pogledaju. Bili su to blizanci kojima su se glavama vrtjele uvijek iste misli, postupci su im uvijek bili jednaki, nisu im bile potrebne riječi da bi se sporazumjeli.

Odustahu. Timothy Morgan se okrene u sedlu i poviče ime na četvorice jahaća.

— Podite u grad — zapovjedi im. — Neka vam daju saonice kojima ćemo Big Josuu odvesti na ranč.

Ljudima očito lakne. Tim Morgan tada dovikne kovaću:

— Ne želimo nepotrebno krvoprolice. Već ćemo šćepati ubojicu našega oca. Samo što će naš stil biti nešto drugačiji. No svi vi u gradu još ćete se pokajati.

Izgovorivši to okrene konja i odjaše. Brat i ostali jahaći, osim one četvorice, šćutke pojašu za njim. Iza njih ostane samo isprazna prijetnja. Adam Lee, koji je kroz drugi ulaz dojahao u grad, sve je to promatrao iz po-prečne uliĀice.

Gradić je sada mogao proslaviti pobjedu. Gradani i mnogi

ljudi koji su dojahali da bi se okušali protiv Morganovih, okupe se na neku vrst sveĀanosti.

Oba saluna i restoran hotela bili su dupkom puni. Posvuda je bilo bućno, mnogo se govorilo.

Da, bio je to veliki trenutak za Creek Station.

Adam dojaše pred salun. Nekoliko ga je ljudi znatiŹeljno promatralo. Netko reće:

— To je stoćar iz Montane koji je prerezao Morganovu ogradu da bi zašćitio svoju stoku. Hej, gospodine! Kako ste prošli sa svojim stadom?

Bolje nego što sam oćekivao... a ovogodišnje snjeŹne oluje su zacijelo prestale — uzvрати Lee i sjaše. Kad htjede ući u salun, oslovi ga Źenski glas.

Bila je to Ann Nelson.

— Morat ću vam napisati novi ugovor o zakupu, gospodine Lee. Josua Morgan mi je kazao da je razderao ispravu. Htio me je prisiliti da mu prodam ranč. Zar me nećete posjetiti, gospodine Lee? Skuhat ću vam dobru kavu. Ako vam je miliji viski...

Lee pogleda djevojku. Nije ga nimalo iznenadilo što nosi hlaće poput muškarca, što je na sebe stavila nešto preveliki koŹnati haljetak, što pod rukom ima pravu vinćesterku.

U svjetlosti mjesećine zapazi da joj oći zadovoljno svjetlucaju, upravo kao da joj je laknulo što se uspjela osvetiti.

— Dopustite li — reće Lee — bit ću kod vas za nekoliko minuta. A za novi ugovor o zakupu i šćalicu kave uistinu bih vam bio zahvalan.

— Aha... zacijelo Źelite vidjeti Virgila Branda i njegovoga kockara Ambrosa Armstronga, ju-

nake dana – reče Ann. – Nisu to zapravo nikakvi junaci. Dva nitkova i ništa drugo. Samo što su ljudi zasad presretni da bi to opazili. Svi su sada velika obitelj koja je ustala protiv Morganovih, no ubrzo će se pokazati da u tom skupu ima i suprotnih interesa. Dočekat ću vas s kavom!

Ann Nelson pode.

Lee ude u salun. Progura se između ljudi do točionika, naruči viski i počne osluškivati razgovore. Isprva su ga promatrali sumnjičavo. Točitelj Mike Hatt susretljivo posluži Leeja, pa objasni ljudima na drugom kraju tezge da je to stočar iz Montane koji je srušio Morganovu ogradu.

Nekoliko ljudi ubrzo pozove Leeja na piće. Uvuku ga u krug koji se sastojao od Morganovih neprijatelja. Adam izmijeni pokoju riječ s ljudima i ubrzo stvori sud o njima.

Kad je nedugo zatim htio izaći iz saluna, naide na Branda i Armstronga koji su prošetali lokalom i odjednom se našli pred njim.

– Onom vam zgodom nismo mogli pomoći, gospodine – reče Virgil Brando, misleći na prvi Leejev posjet salunu, kada je bio tako iscrpljen da su ga braća Morgan premlatila.

– Nikoga nisam zamolio za pomoć – mirno uzvratila Lee.

– Sada više nećemo imati briga, gospodine Lee – nastavi Brando. – Zemlju će sada zacijelo podijeliti među nekoliko desetaka ljudi. Ali...

– Što ćete učiniti s obveznicama koje je Josua Morgan, kako sam čuo, želio spaliti? Zar se

nadate da će ih Morganovi platiti?

Brando i Armstrong se nasmiše.

– I te kako će ih platiti, prokleti glupani! – reče Brando. – No to vas se ništa ne tiče, Lee. Niste li se namjeravali vratiti u Montanu čim vaša stoka bude sposobna za put?

– Dakako – uzvratila Lee, lagano kimne, okrene se i izide. Uzme konja za uzde i odvede ga pred krojačnicu. Tamo ga priveže za ogradu trijema i razmisli koji trenutak.

S juga je dolazila blaga struja zraka. Snijeg je postao mokr. No to je blago vrijeme bilo preuranjeno za to doba godine. Zima će zacijelo potrajati još nekoliko tjedana.

Lee ude u trgovinu, prode njome i pokuca na kuhinjska vrata, pa ude. Ann je stajala pokraj štednjaka i kuhala kavu. Cijela je prostorija bila ispunjena ugodnim mirisom.

Djevojka se preodjenula. Zelena haljina bila je u lijepom kontrastu s bakrenastom bojom kose. Lee opazi nekoliko pojedinosti koje mu ukazu da i ta žena ima sasvim prirodne želje: da bude lijepa i da se sviđa muškarcima.

Sjedne i savi je cigaretu. Pri tome je neprestano promatrao gipke i skladne djevojčine pokrete.

Ann donese kavu na stol. Ulijevajući topao napitak u šalice, stajal je tik do njega. U jednom mu trenutku dotakne rame i Lee osjeti njezin osobiti miris.

– Zar vas je Josua Morgan htio prisiliti da mu prodate ranč? – zapita nešto hladnije nego što je namjeravao. Obuzeo

ga je sasvim određeni osjećaj da mu se ta djevojka želi dopasti. I taj mu se izravni način nije nimalo svidao.

— Mrtav je — oporo će Ann Nelson, a zatim odloži lonac s kavom. Pride k drugom stolcu, sjedne i ozbiljno pogleda Leeja.

— S Morganovima je svršeno. I pri tome je bilo odlučno upravo to što ste vi sa svojim stadom slučajno stigli iz Montane. Srušili ste ogradu. Josua Morgan je morao nešto poduzeti da bi sačuvao svoj ugled. Htio je kupiti ranč.

No ipak ga nije dobio!

Djevojka zašufi i nagne se nad stol. Adam je promatrao njezin besprijekorni vrat i liniju ramena.

— Odmah sam uočila da ste sasvim osobiti čovjek — nastavi Ann ponešto grlenim glasom.

— I zato sam vam rado učinila uslugu. Ponekad priželjkujem život na ranču... mislim da ću vas uskoro posjetiti. Da, kad snijeg malo okopni, posjetiti ću vas.

— Svakako dodite, vaš će me posjet obradovati. Hoćemo li malo izjahati?

Djevojka kimne i zamišljeno pogleda sugovornika. Sada se nekako povukla u sebe.

— Josua Morgan vas je htio prisiliti da mu prodate ranč — sada će Lee. — Vi niste znali kako da se izvučete iz situacije, pa ste mu kazali da su se njegovi sinovi zadužili u Virgila Branda i Ambrosa Armstronga. Nije li tako?

Ann Nelson ustane. Stajala je pokraj stolca uspravno i ponosno.

— Tako je! — reče odlučnim glasom. Djevojka se morala bo-

riti oružjem kakvim raspolaže, mora se poslužiti razumom. Da, navela sam ga da napusti ovu kuću. Namjeravao se opet vratiti k meni, kako bi kupio ranč, ali nije došao. Bila sam sretna. Nije me stid priznati to.

Adam ustane, pride djevojci i pogleda je u oči.

— Što zapravo želite, Ann? Slutim da nešto namjeravate! Je li to povezano sa mnom?

— Što želim? Želim Nelsonov ranč učiniti najvećim u zemlji! A budući da sam samo djevojka, potrebna mi je pomoć. Zar je to loše? Big Josua Morgan je mrtav. Njegovi će se susjedi poput čopora vukova sručiti na njegovo carstvo. Svaki će od njih zahtijevati osobiti dio. I svi će se uskoro pograbiti u koštac. Stari će prijatelji postati neprijatelji. Pa što je onda zlo u tome ako i Nelsonov ranč prigrabi što može uzeti? Siromašna sam. Ne mogu platiti vojsku revolveraša. A također ne mogu ni sama...

— Dobro, Ann... — promrmlja Lee.

Odjednom je shvati. Čak je i požali. Sada je znao što se događa s tom čudnovatom djevojkom. Njezina je nesreća što se nije rodila kao dječak.

— Shvaćam vas. No ja sam iz Montane. Tamo ima velikih pašnjaka koji su slobodni i nitko se za njih ne mora boriti. Snježne oluje su jedini problem. Medutim, pokosim li ove godine dovoljno sijena, tako da ću zimi moći redovito hraniti goveda na zaštićenim mjestima, moja se stada više neće pokrenuti. Ostat će pokraj krme i neće pred blizzardima bježati na jug. Uspjet ću u tome. Svi rančeri u

Montani moraju to naučiti... Ove sam zime mnogo naučio, Ann. Ne bih želio ostati na ovim pašnjacima...

Djevojka posegne u džep haljine i izvadi presavijen papir.

— Pričamo besmislice — prekinu Leeja. — To je novi ugovor o zakupu. Adame, svakako morate još nekoliko tjedana ostati u zemlji. Vidjet ćemo što će nam idući tjedan donijeti.

Lee nije odgovorio. Dohvati šešir i pode.

* * *

U svitanje stigne na Nelsonov ranč. Johnny Bermuda i četiri kauboja su se upravo vratili dovedši sa sobom četrdesetak konja.

— U kanjonu su bila dva stražara — izvijesti Bermuda. — Sjedili su u kolibi uz partiju halme. Kada smo ih posjetili, vladali su se razumno, nisu nam zadali nikakvih nevolja. Napisa sam im potvrdu: »Potvrđujem da sam kao naknadu za konje što su ih pobili Morganovi ljudi primio...«

— Tako i valja, Johnny — reče Lee, a zatim ispriča ljudima što se dogodilo u gradu. Zaključivši riječima: — Ne tiče nas se što se događa u ovoj zemlji. Pazit ćemo samo na našu stoku i držati je što više na okupu da se ne bi mnogo miješala s govedima drugih rančera. Kupit ću još nekoliko konja da bismo ih imali dovoljno za proljetno okupljanje. Odjahat ćemo kući čim to bude moguće. Bit će to negdje u travnju ili početkom svibnja.

Hondo Keene, mršavko iz Arizone, upita:

— Što će biti s razbojnicima

što su nam postrijeljali konje?

— Izbjegavajte sukob! — oštro će Lee. — Morganovi će imati pune ruke posla da bi se zaštitili od uljeza koji će pokušati da se domognu pašnjaka što ih je prigrabio ranč Bull-Skull. U ovoj će zemlji sve granice biti izmijenjene.

IX

Adam Lee i njegovi jahači su neprestano jahali naokolo i tražili raštrkanu stoku i pri tome im je njihov položaj postajao sve jasniji. Također su posvuda zapazili znakove uzbuđenosti.

Nalazili su na farme, doseljenike i sitne stočare koji su dolazili iz predjela podno dalekog gorja, stjenovitih Million Cliffs i s Alaun Creeka, sa svih neplodnih područja na kojima nije bilo vode pa su pašnjaci bili vrlo loši. Big Josua Morgan ih je svojedobno naprosto otjerao s dobrih pašnjaka da bi ih prigrabio za sebe. Sada su navrli sa svih strana, jer starac je mrtav, a njegovi su sinovi, u gradu odustali od borbe.

Osim toga, čuli su da je neki moćni stočar i neustrašivi čovjek iz Montane prodro sa svojim stadom u carstvo Morganovih.

Sve je to ohrabrilo sitne rančere i doseljenike, tako da su dolazili sa svih strana i podizali kolibe i obore. A kad se jednom uvjere da su uspjeli, podići će i čvrste zgrade i preseliti se sa svom svojom imovinom.

Morganovi su se držali podalje od sjevernih krajeva, pa uopće nisu dolazili u dodir s Leejem i njegovim ljudima. Nisu zalazili ni na Nelsonov ranč. Naoko nisu brinuli ni za sitnu

ribu što je kao sa strujom navirala sa sjevera, sjeverozapada i sjeveroistoka. Morganovi su se vladali upravo tako kao da očekuju da će ih s tih strana zaštititi Leejevi ljudi.

Adam je ipak naćuo da su Morganovi na jugu, jugoistoku i jugozapadu ųestoko pograbili nekoliko uljeza. Prićalo se da je bilo i mrtvih na objema stranama. Morganovi su, navodno, ćak objesili nekoliko uljeza koji su se drznuli krasti stoku.

U zemlji i u gradiću Creek Stationu neprestano su se pojavljivali stranci. Bili su to ćutljivi ljudi, stigli iz nekih dalekih krajeva ili prikrivenih logora. Ponekad su stizali u skupinama. Kratko bi se zadržali u gradiću, potom bi nestali negdje u unutrašnjosti zemlje.

Bilo je meću njima i sumnjivih ljudi, lotalica u sedlu, noćnih sokolova. Bilo je i mnogih tipova koji su zajedno saćinjavali divlju hordu. Takva je skupina nalikovala jatu gavranova što se pojavljuje samo tamo gdje nema opasnosti, a ipak naslućuje kakav-takav plijen.

Moųda će te noćne ptice ubrzo dobiti i voću, nekog drskog, smionog, surovog i mudrog ćovjeka koji će ih okupiti u jaku bandu, a ova će se zatim pretvoriti u moć koja će vladati zemljom.

Lee je tih dana u nekoliko navrata pomislio i na Alana Lokea koji je lutao zemljom. Navraćao bi i u gradić, poput samotnika koji brzo odlazi. Lice mu je bilo još mršavije, surovije, naboranije.

Bilo je to jednog od prvih dana oųujka, kada su se u zašććenim zakucima što ih sunce ne osvjetljava topili posljednji ostaci snijega. Na livadama što bi ih sunce u podne

ugrijalo cvjetalo je rano proljetno cvijeće.

Adam je s trojicom svojih jahaća okupio malo stado i vraćao se s njime na Nelsonov pašnjak kad su-sretne Alana.

Loke nije bio sam. Imao je uza se ćopor jahaća. Sasvim su se pribliųili stadu, pa odjahali u suprotnom smjeru. Adam je jahao malo po strani i paųljivo ih promatrao. Da, poznavao je noćne ptice. A sada se okupilo cijelo jato.

Nije ga nimalo zaćudilo što Alan predvodi taj ćopor ųilavih i surovih momaka.

Loke mu domahne rukom, a Lee ga pozove:

– Hej!

Alan zauzda konja i kimne svojim ljudima neka ĳašu dalje, pa skrene konja u Leejevu smjeru. Ovaj mu pojaše u susret. Zaustave konje tako da su stajali jedan do drugoga okrenuti u suprotnim smjerovima.

Promatrali su se. Lee ustanovi kako je lice nekadašnjeg prijatelja poprimilo surov izraz. Ogorćen je, pomisli.

– Zar su to tvoji novi prijatelji?

– zapita mirno.

Iz Lokeovog je smiješka izbijala gorćina. Bio je gotovo tuųan poput sumornog dana na groblju.

– Prijatelji? – uzvratii pitanjem.

– Okupio sam ćopor. Još ću ga pojaćati. Nekoliko jahaća koji se sada nalaze na platnoj listi Morganovih prvom će prilikom prijeći na moju stranu.

– A onda?

Lokeov se smješać pretvori u izraz boli.

– Sve će oćići do vraga! Braća Morgan nisu ni za što. Ništa neće moći odrųati. Već je na putu opuno-moćenik jedne kompanije koja trguje stokom. Na Morganovom ran-

ću imam uhode. Braća sada prave inventuru. Prodaju stoku, konje i sve što se može prodati. Dva nespособna brata žele samo novac, mnogo novca. Budući da će za svako govedo dobiti dvanaest do četrnaest dolara, jer će cijene porasti zbog gubitka ove zime, nitkovi će dobiti za stoku otprilike četiri stotine tisuća dolara. Razmišljaju samo kako da što prije dodu do novca. Zatim će otputovati u velike gradove... možda čak i preko mora u staru Evropu... i za nekoliko mjeseci spiskati novac. Uživat će u orgijama. Dobro ih poznajem.

Loke zašuti, duboko uzdahne, a zatim završi:

— Neću se osjećati poput kradljivca stoke ako prigrabim što mogu. Tā i ja sam sudjelovao u izgradnji toga moćnog ranča koji će propasti. Uzet ću svoj dio. A tebi jamčim, Adame, da tvoju stoku nećemo dirati. Goveda sa znakom stremena za nas će biti tabu.

Htjede odjahati za svojim jahačima, no Lee ga brzo zapita:

— Čuo sam da Josua Morgana ima i kćer. Znači li to da braća zapravo ne mogu raspolagati nasljedstvom?

Loke se osmijehne, zlovoljno i umorno, pa odgovori:

— Patricia Morgan boravi u svoje tekte na Istočnoj obali, a to je podjednako daleko kao i Kina. Pokraj te udaljenosti nekoliko tisuća kilometra ne igra nikakvu ulogu.

Loke podigne ruku u znak pozdrava. Međutim, iz tog je pokreta izbijala nevoljka pomirenost sa sudbinom.

Ponovno htjede potjerati konja, no Lee ga opet zadrži.

— Alane, zašto si me onda okrao? Bili smo prijatelji i namjeravali smo zajedno podići ranč. Htjeli smo zajedno nešto pokrenuti. Imali smo

stotinjak planova i zamisli, a onda...

Lee zašuti.

Loke je zurio u jabuku svojega sedla.

— Ne znam kako da to objasnim.

Htio sam naprosto udvostručiti naš novac. Bio sam duboko uvjeren u svoju sreću. A onda sam novac izgubio na ruleti. Bojao sam se izići pred tebe i reći: Ostao sam bez novca? Moramo pokopati naše planove. Moraš pokušati bez mene. Izgubio sam sav novac. Da, bojao sam se toga. A bio sam i pijan one noći u Dodge Cityju. Grčevito sam se uhvatio nade da ću vratiti novac. Pokušao sam. Ušuljao sam se u našu sobu. Čvrsto si spavao, jer si cijelu noć proveo pokraj stada. Nije mi bilo teško uzeti tvoj novac. Bio sam duboko uvjeren da ću ti ga vratiti a da ništa ne opaziš. Htio sam samo nadoknaditi ono što sam izgubio na kocki, ništa više. Međutim, izgubio sam i tvoj novac. Nije mi preostalo drugo nega da pobjegnem. Nisam ti mogao doći pred oči. Da, postao sam lupez, priznajem. U Teksasu, Novom Meksiku i Arizoni stekao sam poprilično loš glas kao revolveraš. Onda sam došao Big Josui Morganu, koji je sa svojim »longhornima« selio iz Teksasa na sjever. Bio je jedan od prvih rančera koji su se osmjelili na taj pothvat pošto su čuli za prostrane i slobodne pašnjake na sjeveru. Bio mu je potreban revolveraš, jer su njegovi ljudi bili poprilično grubi i divlji. Putem smo uvijek ponovno nailazili na razbojнике i kradljivce stoke. Bilo je to teško putovanje. Josua Morgan me isprva umajmio kao neku vrst tjelohranitelja. Dakako, nisam se morao boriti za njega, sam se umio izvrsno boriti. Morao sam mu samo pokrivati leđa i stražariti kad bi on spavao. Bio sam njegovo oko

u uho, barem dok bi se odmarao. U nekoliko su nam navrata pobjegli goniči stoke, ali smo ih brzo vratili. Sve sam više postojao osobom njegovog povjerenja, u svakom se pogledu mogao osloniti na me. Ostao sam pokraj njega i ovdje, u Wyomingu. Učinio me predradnikom. Sve sam naučio od njega, sve! Danas bih mogao voditi golemi ranč. No to je prošlo. Nekadašnji grijeh sam okajao, Adame. Kad sam spriječio da te po drugi put premlate u kući Josue Morgana, sve sam ti vratio. Bili bi te temeljito sredili. Medutim, ni sada, pošto smo poravnali račune, ne bih želio s tobom nikakvih sukoba. Prema tome, nemojmo smetati jedan drugome.

Poslije tih riječi napokon odjaše.

Lee je gledao za njim. Vidio je kako se pridružio čoporu koji ga je čekao na vrhu brežuljka. Bila je to skupina grubih ljudi, pravih strvinara.

I on će jednog dana biti izgubljen. Možda već sutra, pomisli Adam i sažali se na tog čovjeka.

Pojaše za svojim jahačima, koji su dobrano odmakli sa stokom, osluhnuvši vjetar koji je još dolazio s jugozapada. Bio je to proljetni vjetar.

– Ne vrati li se zima još jednom... – reče naglas.

Malo zatim sustigne jahače i malo stado. Tjerali su umorne i mršave životinje u smjeru Nelsonovoga ranča, prema velikoj dolini, gdje su životinje čupkale prošlogodišnju travu.

Bermuda mu dojaše u susret i izvijesti:

– Okupili smo približno dvije tisuće goveda, no ima ih po cijeloj zemlji. Moramo neprekidno jahati, u sve većim krugovima. Ubrzo ćemo morati naše ljude opskrbljivati hranom, jer će čitave dana biti na

putu. Umornu i napola izgladnjelu stoku ne možemo goniti ni deset kilometara na dan. Prema tome, potreban nam je provijant. Dakako, bit će nam potrebna i municija, a i otrov za vukove. Vukovi postaju sve krvoločniji. Danas sam vidio krave s izujedanim butovima, a u jednoj kaljuži kravu koja je zapala i nije se mogla izvući, pa su je vuci razderali na komadiće. Potreban nam je strihnin.

– Odjahat ću u Creek Station, kupiti kola i dvije mule, pa natovariti kola do vrha. – Lee upitno pogleda predradnika pa nastavi: – Morat ćemo krenuti malo put juga. Morgan i njegovi ljudi su u onim krajevima vrlo aktivni. Ne bih želio nikakvih sukoba.

– Morganovi okupljaju veliko stado – uzvрати Bermuda. – Ne prestano ih promatran i mogu ti kazati da je u tom stadu i mnogo tvojih goveda. Oni ne prave nikakvu razliku između njihove i naše stoke. Okupljaju sva goveda na koja naidu. Pitam se kako ćeš bez sukoba dobiti svoju stoku od Morganovih...

Adam Lee ništa ne odgovori. Pojaše u smjeru grada.

X

Vlasnik staje za iznajmljivanje imao je na prodaju kola i mule, pa se Lee ubrzo dovezao kolima do trgovine. Tu sa sjedala vozača skoči na nogostup pod trijemom i ude u trgovinu. Zamoli papir i olovku, pa napiše što želi kupiti. Vlasnik trgovine ga uljudno posluži. Medutim, kada je Adam kupio cijelu zalihu strihnina, trgovac ragorači oči, a kada mu je Lee naznačio koliko mu je municije, potrebno čovjek otvoreno odgovori.

– Nemam toliko. Sve sam prodao. Morganovi su pokupovali svu

municiju u gradu, a i mnogi stranci što navraćaju ovamo opskrbljuju se municijom. Cijeli svijet kupuje municiju kao da će uskoro buknuti rat.

— Pa već je buknuo — promrmlja Lee i napusti trgovinu.

Kad je izašao na ulicu, shvati kako nije mogao odabrati gori dan da dode u Creek Station.

U grad su stigli sasvim neočekivani posjetitelji.

Poprilično jaka grupa projuri glavnom ulicom. Zaglušni topot kopita po daskama maloga mosta zvučio je poput znaka za uzbunu.

Medutim bilo je prekasno. Jahači su već ujahali u grad. Raspršili su se i sjahali. Tu i tamo ušli su u kuće i trgovine i razoružali nekoliko smelijih građana, koji su se htjeli udružiti u građansku miliciju da bi tako bili djelotvorniji u obrani grada.

Negdje prasnu dva hica.

Osobito jaka skupina jahača Morganovih nestane u salunu »Samo udi«.

Leeju je bilo jasno da se nalazi u škripcu, no nije se ni pokušao povući u trgovinu. Morganovi su ga jahači zacijelo odavno vidjeli i zasigurno prepoznali.

Zdesna mu se počnu približavati brzi koraci, a kad je Adam okrenuo glavu, prepozna Ann Nelson.

— Brzo, Adame — reče mu djevojka — u moju trgovinu. Imam dobru vinčesterku i sačmaricu. I dovoljno municije... Možemo se odande braniti sve dok se situacija ne raščisti, dok ljudi izvana ne stignu u pomoć gradu.

Uhvati ga za ruku i povuče, ali se on odvoji od nje mirnim, gotovo blagim i promišljenim pokretom.

— Ne mogu to učiniti — reče mirno. — Čovjek jednom stigne do točke na kojoj mora ustrajati i ne može se povući. Ann, povučem li se

sada, neću moći zadržati svoju stoku niti je otjerati u Montanu... na-prosto neću biti vrijedan toga. Ne, moram ostati i vidjeti što Morganovi žele. Dohvati djevojku za rame, okrene je i još blaže reče: — Vratite se u trgovinu, Ann. Ipak, lijepo je što ste mi ponudili pomoć. Sada znam da želite platiti punu cijenu za sve čemu se nadate.

— Ludače! — procijedi djevojka kroz zube, a zatim se udalji.

* * *

Ponovno odjeknu hici. U salunu se razbukti borba. Virgil Brando, Ambrose Armstrong i njihovi ljudi su se zacijelo pokušali braniti. Morganovim ljudima nije pošlo za rukom da prodru u gornje prostorije saluna. Donje su doduše zauzeli no stube na kat su se nalazile pod vratima revolverске tanadi i sačmom iz sačmarice.

Ubrzo cijeli grad sazna za to, jer je jedan od ljudi što su ga Morganovi poslali u salun prebučno izvijestio Morganove koji su i dalje sjedili na konjima nasred ulice.

— Ne možemo na kat! Svi su pobjegli gore i drže stube pod vatrom! — doviknu čovjek iz saluna na ulicu.

— Ne izidu li napolje, istjerat ćemo ih dimom! — odvrati Timothy Morgan. — Kažite im da im ostavimo deset minuta vremena za odluku. Do tada ćemo srediti grad i prihvatiti se saluna. Želimo Branda i Armstronga. Svi ostali mogu slobodno izići. Neka dobro razmisle!

Timothy i Jack zatim okrenu konje i odjašu ulicom. Vjerojatno su odjahali do kovača.

Naravno, Morganovi su već odavno opazili Adama Leeja, ali nisu žurili. Svoju su grubu igru igrali ne samo s nekom opakom zloradošću, nego su i u njoj uživali. Vjerojatno

su se nadali da će im se tako vratiti samopouzdanje.

Sada zauzdaju konje i počnu promatrati Adama.

– Nije li to onaj čovjek koji je naredio da nam ukradu konje i čak da nam napišu potvrdu za te životinje? – zapita Timothy praveći se da nije prepoznao Leeja. No ipak ga je prepoznao, premda je Lee u međuvremenu obrijao bradu.

– Naravno, to je onaj nitkov iz Montane čija će stoka pojesti ono malo hrane, tako da će naše životinje skapati od gladi – uzvratiti Jack.

Nekoliko su trenutaka nepokretno sjedili u sedlu i zurili u Leeja. Onda se ponovno oglasi Tim:

– Naš mu je dobri otac naredio da napusti zemlju, a on je još ovdje. Htjeli smo njemu i njegovim ljudima udijeliti lekciju, no onda su nas pozvali zato što je otac bio ubijen.

– Možda bismo sada morali održati tu lekciju? – predloži Jack. – Često se izvukao čitave kože. Prvi smo puta bili preblagi. Drugi put je otac htio učiniti uslugu predradniku. A onda se dogodio tragični slučaj. Taj se nitkov iz Montane na tuđem pašnjaku uvijek sretno izvukao, ali danas... danas je sve drugačije!

Iskoči iz sedla. Brat se odmah povede za njegovim primjerom. Dvojica njihovih ljudi iskoče i prihvate konje. Dojaše još nekoliko njihovih jahača.

Adam je znao da će se zasigurno dogoditi ono najgore. Ukliještili su ga, nije više bilo izlaza.

– Pa dobro, prijatelji, natjerali ste me u škripac. No morate znati da prilično dobro pucam – hladno će im Adam.

Ništa više nije kazao i upravo je ta škrtoš u riječima djelovala kao osobito upozorenje.

Braća su stajala i krzmala. Oboji-

ca su znali da se iscrpljeni čovjek može uvelike promijeniti, ako se dovoljno dugo odmara i jede krepku hranu. Tek su sada shvatili kako su ga onomadne potcijenili. Odjednom im se nije činilo tako strašnim to što je taj čovjek naprosto prerezao njihovu ogradu kako bi njegova stoka prodriješla na njihove pašnjake.

Lee je znao da će braća sa svih strana dobiti revolverašku pomoć. Neće mu mnogo koristiti ako povuče revolver i ustrijeli Morganove, jer bi to zasigurno učinio umirući, u posljednjem dahu.

Okolnosti su bile upravo takve i zato požuri da bi Morganovima nametnuo odluku koja će im se učiniti primamljivijom od borbe revolverima. Mora to uraditi prije nego što im padne na um da ga zajedno sa svojim ljudima sliste.

– Još sam vam nešto dužan – reče. – Kad sam stigao u ovaj grad, premlatili ste me u salunu. Ne biste li pokušali još jednom? Odložite revolvare i dodite! Okušajte se sa zdravim i odmorenim čovjekom. I kažite svojim ljudima da ćete mi dati uzvratnu borbu, naredite im da se ne miješaju. Kad odbacite svoje topove i ja ću odbaciti pojas. Bacit ću ga u trgovinu, a vi odbacite oružje u kola. Onda? Možda ipak želite pucati? Meni je i to pravo!

Lee se malo raskorači i osmjehne. Braći Morgan nije bilo potrebno mnogo vremena za odluku. Znali su da je brz na revolveru i da će jednoga od njih zasigurno usmrtiti. Zaključili su to na temelju njegova samopouzdanja i neustrašivosti. I zato ih borba revolverima nije zanimala. Naprotiv, šakama su ga već jednom premlatili. I nije to bilo ni malo teško.

Smatrali su gotovo sasvim prirodnim da obojica napadnu zajed-

no. Viteštvo, čestitost i ponos što čovjeku nemeću određena pravila, njima su bili posve strani. Osim toga, kao blizanci su od malena navikli da uvijek sve rade zajedno.

Polagano zakoračaju, otkopčaju pojase i ubace ih zajedno s revolverima u kola.

Timothy se zatim okrene svojim ljudima i reče dovoljno glasno da su ga čuli u cijeloj ulici:

— Ovo je naše privatno zadovoljstvo! Neka se nitko ne miješa! To je naša sasvim osobna stvar, momci!

Zatim se obojica okrenu Leeju. Razmaknu se i sada je bilo očito da će ga napasti s dviju strana.

No Adam ih se nije bojao. Otkopča pojas i ubaci ga kroz otvorena vrata u trgovini iza svojih leđa.

Orožje tresne na pod. U jednom trenutku Adam osjeti žaljenje. Sada je nenaoružan. Što će se dogoditi ako se Morganovi neće pridržavati utanačenja? Sada bi mogli naprosto narediti svojim ljudima, da ga naprosto dohvate.

Na svu sreću, to im nije palo na um.

Kada je njegovo oružje tresnulo na pod trgovine, Morganovi odmah napadnu. Budući da je stajao gore, na daščanom nogostupu ispod trijemā, morali su se popeti. Ispred trgovine trijem nije bio ograđen.

Lee nije čekao da se oni istodobno nadu u njegovoj blizini. Okrene se polulijevo, prema strani s koje je napadao Timothy. Pride mu gipko i brzo poput pantere, pa se snažno odrazi od ruba nogostupa i udari mladića u grudi, gotovo objema šakama istodobno.

Bio je snažan udarac, koji deve-desetak kilograma teškoga Tima Morgana baci na leđa. Lee padne na njega i potrudi se da njegov protivnik što žešće tresne o tlo. Svom težinom padne na čovjeka i istisne

mu iz pluća posljednji ostatak zraka.

Tada se nagoni otkotrlja u stranu i izmakne naglom udarcu nogom što ga je Jack usmjerio u njegovu glavu. Promašivši, Morgan zatetura u stranu, a zatim padne na jedno koljeno. Ustane podjednako brzo i gipko, kao i njegov brat, no ipak nije bio dovoljno brz. Visoki i mršavi čovjek iz Montane nije bio polaganiji ni za djelić sekunde:

Nasrnu jedan na drugog.

Nekoliko se puta dobrano pogode. Zatim Lee ustukne. Međutim, ustuknuo je samo zato da bi mogao bolje udariti odozdo, da bi Jack Morgan doslovce naletio na taj udarac.

I mladić doista naleti jer je uzmak protivnika smatrao uspjehom. Pogodi ga žestok udarac, tako da je pao poledice i zabacio noge uvis. Zatim se zakotrlja u stranu, jer je računao da će ga Lee udariti nogom dok je na tlu, kako je to gotovo uobičajeno prilikom svih borbi u ovim krajevima.

No Adam ga samo zaobide i pričekā da ustane, a zatim ponovo pogodi serijom teških udaraca. Tjerao ga je ispred svojih šaka sve do lo-kve po srijedi kolnika.

Ovdje ga ponovo pogodi udarcem odozdo. Jack padne poledice, tako da je blato prsnulo u sve strane.

Lee se naglo okrene i zapazi da je Timothy ustao. No mladić još nije mogao doći do zraka. Snažan udarac u grudi ga je onesposobio za borbu. Čučao je na tlu, gušio se i kao kroz maglu promatrao što Lee radi s njegovim bratom. Htio je priteći u pomoć, ali nije mogao.

Naposlijetku ipak ustane. Zatetura prema protivniku. Lee ga pograbi za ruku kojom ga je mladić pokušao udariti, naglo se zakrene i

prebaci Tima preko ramena sve do Jacka koji je klečao u onoj lokvi.

Zatim započne osveta, koja je djelovala gotovo poput komične točke u kakvom cirkusu, no ipak je bila žestoka i surova.

Morganovi se nisu mogli izvući iz lokve. U glavama im se uopće više nije razbistrilo. Kad bi god koji od njih pokušao ustati, Adam bi se našao ispred njega i udarcem ga vratio u blato. Ništa više nije preostalo od opake zloradosti blizanaca. Već su odavna bili poraženi, no njihova surovost i gotovo indijanska žilavost navodili su ih da se uvijek ponovno dižu iz blata. Osim toga, promatrali su ih njihovi ljudi i gotovo cijeli grad.

Gornji prozori salona bili su otvoreni. Odavde su borbu gledali Brando, Armstrong i njihovi ljudi.

Sve je drugo bilo zaboravljeno. Svi su promatrali borbu koja to više zapravo i nije bila. Bilo je to kažnjavanje.

A Adam Lee?

Htio je prestati, otići. Nije želio nastaviti i morao se uvijek iznova prisiljavati na borbu, kako ga protivnici ne bi zaskočili.

Kad ih naposljetku porazi, unatoč tome što su obojica navalili na njega, s njima će biti zauvijek svršeno. Nitko ih se više neće bojati, nitko se neće obazirati na njih. Nestat će posljednji ostatak nekog ugleda, neke vrsti nimbusa koji je još postajao poslije smrti Josue Morgana. I tako Adamu nije preostalo ništa drugo nego da razbije posljednje ostatke nekadašnjega carstva.

Lee pogodi Timothyja Morgana šakom usred lica. Mladić padne preko brata i ostane ležati na njemu. Jack se pokrene, ali više nije imao dovoljno snage da zbaci brata. Timova ga je težina pritisnula

tako duboko u blato da više nije mogao disati.

Gusti krug ljudi okruži Adama, Morganove i lokvu. Gradani, stranci i jahači s Morganovog ranča zbili su se u krug i zaboravili na sve drugo. U salonu su ostali samo Virgil Brando i njegovi ljudi.

Teško dišući, Lee reče Morganovim jahačima:

– Izvucite Jacksona iz blata... inače će se ugušiti.

Zatim krene. Krug se otvori i ljudi ga propuste. Osjećao se silno iscrpljenim, bolio ga je svaki dio tijela. Odjednom se pred njim nade Ann Nelson. U ruci je držala njegov pojas s revolverom. Pruži mu ga.

– Uzmite! – reče uzbuđeno. – Dodite k meni, Lee! Kod mene se možete oprati i očistiti.

Zapazi svjetljucanje u njezinim očima i shvati da je za tu djevojku velik čovjek. Ann ga je obvezala. Njegova se stoka nalazi na njezinoj zemlji.

Dohvati pojas s oružjem i opase se. S mukom je zakopčao kopču. Nije imao osjećaja opipa u prstima, ruke su mu drhtale.

Pogleda ponovno djevojku i reče:

– Hvala... no radije ću odjahati!

Podite iza kola i odveže konja.

Vlasnik trgovine izide i reče:

– Gospodine Lee, moj će pomoćnik još danas dovesti kola s naručenim stvarima na Nelsonov ranč. Možete biti bez brige. Vama je za danas dovoljno.

U međuvremenu su kauboji izvukli braću Morgan iz blata. Netko donese vedro i polije ih, a zatim im opere blato s lica.

U tom se trenutku kočija iz Laremija dokotrlja u grad. Morala se zaustaviti ispred skupine ljudi. Do hotela nije mogla stići.

Netko spusti prozorsko staklo, a

zatim jedan čovjek proviri glavom. Vozar zapita ljude:

– Što je to... ljudi, što se zbiva?

– Adam Lee je premlatio braću Morgan! – odgovori je dan grada-nin.

U međuvremenu onaj putnik izi-de i pomogne sići mladoj ženi u li-jepom i suvremenom putnom kosti-mu. Pomodno odjevena žena se probije kroz krug znatizeljnika dok nije došla do Morganovih ljudi koji su pokušavali svoje poslodavce po-sjesti u sedlo. Braća su još bila oša-mućena, poput pijanaca.

Mlada žena poviče glasno i od-lučno:

– Kauboji, nisu li to Tim i Jack Morgan?

Neki stariji jahač se okrene k že-ni.

– Gospode na nebesima! – reče i razrogači oči. – Gospodo, ta zar ste im vi sestra? Drugačije ne može biti! Dok su Morganovi još živjeli u Teksasu, poznavao sam im majku. Izgledate upravo poput nje. Ja sam Pete Bow. Da, to su vam braća, go-spodice Patricia. Upravo ih je pre-mlatio onaj čovjek tamo... sjedi na vrancu pokraj kola:

Patricia Morgan, koja je iz nepo-znatog razloga neočekivano vratila kući, upitno pogleda braću.

– Izvedite ih iz grada! Odvedite ih kući! Dovoljno je loše što su ih ljudi vidjeli u takvu stanju.

Zatim se i okrene i pode prema Adamu Leeju, koji upravo htjede odjahati.

– Samo trenutak, gospodine! – dovikne mu odlučno.

Lee zauzda konja. Pogleda djevoj-ku i dršćućim prstima dotakne obod šešira.

Djevojka je bila crnokosa, oči su joj bile tamnoplave. Bila je to rasna i dražesna djevojka, i u nje je očito bio temperament Morganovih. Lee

to odmah, uoči, no u tih nekoliko trenutaka zapazi i više. Barem de-setak pojedinosti što su se stopile u vrlo lijepu sliku. Na toj plavookoj, živahnoj, tako gipkoj i ponosnoj djevojci sve je bilo međusobno usklađeno na osobit način, prista-jalo je jedno uz drugo poput svih sitnih pojedinosti nekog umjetini-čkog djela.

No Adam nije imao priliku dugo uživati. Djevojka reče:

– Odjašite što prije, grubijanu! Nestanite! Sestra sam vaših žrtava. Lako je premlatiti dva pijanca baci-ti ih u blato. Međutim, Big Josua vam to neće oprostiti! Odjašite iz zemlje prije nego što...

– U zabludi ste, gospodice – hladno je prekine Lee – Nagli ste i odlučni. To mi se sviđa, no pone-kad biste morali biti promišljniji. Žalim, doista žalim. Ali ne mogu vam pomoći. Bilo bi dobro kad biste ta dva ludaka doveli k pameti. Mož-da bi Morganovi u tom slučaju mo-gli još nešto spasiti.

Ponovno dotakne obod šešira i mamuzne konja. Ljudi su zurili na njim. Adam začuje kako iz njegovih leđa Ann Nelson govori:

– Patricia Morgan, nema više Big Josue Morgana! Otac je mrtav! A braća su ti doista ludaci!

Adam se osvrne i pogleda Ann. U njoj zamijeti nešto što ga zaprepa-sti no što je bio već prije osjetio po-sve nagonski.

Dovoljno bijaše da samo pogleda obje djevojke, pa da shvati za čim čezne Ann Nelson. Ona nije bila dražesna kći bogatog i moćnog čovjeka koja bi mogla po volji živje-ti u tetke na Istoku ili putovati. I zato je to više čeznula za tim da po-stane bogata žena koja će sebi mo-ći mnogo toga priuštiti.

Ta spoznaja još više ogorči Ada-ma. Izjaše iz grada.

XI

Kad je u kasno poslijepodne stigao na ranč, zatekne samo kuhara Sabea. Jahači su izjahali u potrazi za stokom. Zasigurno će se vratiti ne samo s nekoliko manjih stada njegovih životinja, nego i s govedima svih susjeda. Ovim krajevima sada lutaju mnogi stočari pa se stoka neprestano miješa.

Sabe je sjekao drva za gorivo. Kad je Lee stigao, prestane cijepati i pažljivo ga pogleda.

– Zar si poravnao račune s Morganovima? – zapita.

Odmah je zapazio kako je Lee očito bio uvučen u nemilu tučnjavu. Lice mu je opet bilo ozlijeđeno, odjeća razderana i uprljana. Ipak, sve to nije bilo ništa u usporedbi sa stanjem poslije prve tučnjave s Morganovima.

– Jesam, sve sam im vratio milo za drago – odgovori Lee.

– Obojici?

– Naizmjenice sam se tukao čas s jednim, čas s drugim... kako su nasrtali na mene. Ubrzo ih više nisam mogao sasvim točno prepoznati, tako su nalik jedan drugome.

Kuhar zadovoljno kimne.

– Momci će se radovati – najavi, zatim zapita s zabrinutosti u glasu: – Nije li te koji udario u želudac, gazdo? Hoćeš li podnijeti kakvo jelo? Imam pečenu janjetinu, varivo od graha i kolač od jabuka.

– Pečenu janjetinu?

Swift kimne.

– Pa što misliš zašto sam nacijepao toliko drva? U podne nas je posjetilo nekoliko Indijanaca. Imali su nekoliko konja i ovaca, a inače su bili prilično propali. Za tri janjeta dao sam im soli, šećera i brašna. Bili su mi zahvalni. I dali su mi dobar savjet. Kazali su mi da odlaze na jug, jer Wanitu, moćni Waniye-

tula, šalje još nekoliko sinova na jug. Eto, tako su kazali. Na njima se vidjelo da se ne šale, premda je sunce dobro zagrijalo. Vjerujem u svaku njihovu riječ. I zato cijepam drva.

U međuvremenu su stigli do zgrade i ušli u prigradenu kuhinju.

Lee sjedne za stol. Točno je znao što znače riječi Indijanaca.

Wanitu znači zimu, a Waniyetula je bog blizzarda. Zima se pokadšto pretvara u tog boga.

Kažu li Indijanci da će Waniyetula poslati nekoliko sinova na jug, to znači da će doći još nekoliko blizzarda. Dakako, Indijanci bježe pred njima.

Gladno gutajući zalogaje, Adam je razmišljao o tome. Jelo mu je činilo dobro, no ipak mu nije prijalo toliko koliko to zaslužuje Sabeovo kuharsko umijeće. Međutim, neprestano je razmišljao o Indijancima. Dobro je poznao Indijance, pogotovu one iz plemena Cree. Žive daleko na sjeveru, a ima ih mnogo i preko u Kanadi. Pleme nije veliko, ali u vrijeme se razumiju bolje od bilo kojeg indijanskog plemena. Njihov ih nagon nikad ne vara.

Adam je o tome razmišljao i poslije, dok je pušio cigaretu, pio kavu i kupao ozlijeđene ruke u posudi s vrućom vodom.

Kad je završio, već se spuštao mrak i prvi su se jahači vratili. Lee naposljetku odlučio. Reče Swiftu, koji je pripremao večeru za ljude:

– Stonewall neka ti pomogne cijepati drva. Vjerujem Indijancima. I ja ću odjahati na jug. Želio bih vidjeti imaju li doseljenici i farmeri zalihe sijena. Možda bih mogao kupiti nekoliko stotina tona krme i poslati je ovamo prije nego što se zima ponovno vrati. Bermuda neka u međuvremenu u dolini ogradi je-

dan krug u kojem ćemo uskladištiti zalihe sijena. Inače baš ne držim mnogo do Indijanaca iz plemena Cree, ali nagonski osjećaju vrijeme. Pripremi mi provijant, Sabe! Odmah ću odjahati.

Nedugo zatim Lee krene na put.

*

Bilo je to dugo i teško jahanje. Tijekom slijedeća četiri dana Adam je sebi i vrancu priuštio samo nekoliko najnužnijih zastanaka i odmora.

Jahao je posvuda gdje je bilo doseljenika i farmera. Imao je uspjeha. Gotovo je posvuda nabavio po nekoliko kolskih tovara krme, jer se većina doseljenika i farmera dobro osigurala za zimu. Smješkali su se stočaru iz Montane koji u proljeće kupuje zalihe zimske hrane za goveda.

Četvrtog dana u kasno poslijepodne Adam stigne do južne ograde ranča Morganovih. Pronađe jedan ulaz, otvori ga i projaše kroz njega. Nade se na pašnjaku Morganovih. Zađe među brežuljke, svjestan da se kreće vrlo opasnim krajem. Još je istoga dana htio stići do svojih ljudi. Možda su u međuvremenu stigla prva kola s krmom.

Izbjegavao je sve stranputice, jahao je prečacima preko južnoga dijela Morganovih pašnjaka, zaputio se kroz brežuljke ravno u smjeru sjevera.

Nešto prije sumraka začuje nekoliko hitaca. Ispaljeni su bili iz pušaka. Zauzda konja i stane osluškivati. Posvuda je vladao mir, a nekoliko skupina goveda što je paslo uokolo nije pravilo nikakvu buku. Međutim, u daljini se čuo topot kopita. Onda opet zapraskaju hici. Zvučalo je to poput kakvog divljeg gonjenja.

Tada zavlada tišina.

Adam se zapita koga gone, u ko-

ga su pucali. Prisjeti se riječi svojega predradnika koji mu je dojavio da i Morganovi okupljaju stoku i kako njegovi jahači moraju praviti sve veće krugove da bi pronašli razasutu stoku sa žigom stremena.

Prema tome, sasvim je moguće da su njegovi ljudi negdje između brežuljaka naišli na jahače Morganovih. Pucalo se, a zatim se jedna od skupina dala u bijeg.

Pojaše u smjeru iz kojega je čuo hice i topot kopita.

Ubrzo naiđe na manje stado od jedanaest mršavih krava i jednog bika. Premda je krzno životinja bilo čupavo, debelo i zaprljano, Lee odmah prepozna vlastiti žig. Tragovi su ukazivali da su dva jahača tjerala goveda prema sjeveru, to jest prema Nelsonovu ranču. Netko je zapucao u jahače, a oni su ostavili goveda i dali se u bijeg.

Leeju je sada sve bilo jasno. Još nije znao na koje su od njegovih ljudi pucali. Jedno je bilo sigurno: nije se vratio ni sekunde prerano. Možda nekoliko minuta prekasno. U Adamu Leeju se podigne val gnjeva. Ako su Morganovi prolili krv, pokajati će se.

Slijedio je jasne tragove.

Nije morao jahati daleko, možda nepuna dva kilometra. Dojaše na neku uzvisinu i u manjem šumarku zauzda konja. Ugleda gotovo posve okruglu udolinu. Dolje se nalazila jama s vodom, a na njezinom je rubu rastao močvarni hrast. Bio je prepun čvoruga i vrlo star.

Dolje je bilo i ljudi i konja. U travi je ležao čovjek... zasigurno mrtav ili teško ranjen.

Onda Lee ugleda svojega predradnika. Bermuda je očito bio zarobljen. Ruke su mu bile svezane na ledima. Sjedio je na konju i pogledavao omču što ju je neki jahač prebacio preko grane.

Zatim prepozna i Morganove. Jedan od njih, najvjerojatnije Timothy, glasno i oštro reče:

– Objesit ćemo svakog konjokradicu u zemlji! Kad si ukradio konje, ostavio si čak potvrdu, Johnny Bermuda! Imaš li što kazati?

Lee je odavna izvukao pušku iz navlake na sedlu. Sada odvede konja natrag, pa klekne u zaklon. Začu Bermudu kako govori:

– Nitkovi... vrlo dobro znate da smo konje uzeli kao naknadu za životinje što ste ih postrijelili! To što sa mnom namjeravate pravo je umorstvo. Našega ste Kida naprosto olovom skinuli iz sedla. Ništa vam nije učinio, samo je okupljao našu stoku, a vi ste ga ustrijelili. Požalit ćete zbog toga! I te kako...

Kad je zašutio, jedan ga od blizana udari bikovačem preko lica, a drugi poviče promuklim glasom:

– Hajde! Ta on je konjokradica! I završit će kao konjokradica. Bit će kažnjen na dobar, stari način!

Lee podigne pušku i htjede povikati: Prekinite! Sjašite... ruke uvis! Jedan neka odveže zarobljenika!

Međutim, ispadne sasvim drugačije. S druge strane doline, s mjesta na kojem se nalazilo stjenje obraslo gustim šipražjem, jelama i raznovrsnim grmljem, odjednom prasne hitac.

Adam zapazi da su pogodena oba brata Morgan. Još jednog čovjeka pogodi tane, no on se zadržao u sedlu i potjerao konja za drugovima koji su već jurili kako bi se domogli zaklona u šumarku. Sada zaprašte i revolverski hici.

Četvorica Morganovih jahača zacijelo povjerovali su da je nekoliko Leejevih jahača došlo u pomoć predradniku. Očito ih je uplašilo što su blizanci bili pogodeni vrlo točnim hicima.

Bježali su, no najvjerojatnije će se vratiti s pojačanjem.

I Adam je vjerovao da su pucali njegovi ljudi. Zacijelo je posrijedi samo jedan čovjek, koji je na kraju pucao puškom i revolverom, daka-ko, ne ciljajući. Time je zacijelo htio uvjeriti protivnike da se i s druge strane nalazi nekoliko ljudi. Bila je to stara varka što ju je Lee poznavao još iz rata. Odmah se prisjeti kako su on i Alan Loke jednom na taj način zavarali mnogo jaču ophodnju Unije.

No Adam nije bio nimalo zahvalan čovjeku koji je pucao. Sada je potekla krv, a vjerojatno ima i mrtvih, pomisli s ogorčenjem.

Vine se u sedlo i odjaše u dolinu. Pri tome se ogleda za strijelcem, no ovaj se ne pokaže. Aha, pomisli, ostavio je konja još dalje nego ja. Najprije će ga dovesti da bi mu se u slučaju potrebe našao pri ruci.

Stigne do Johnnyja, koji je umirivao nervoznoga konja pod sobom, premda su mu ruke bile vezane na leđima. Johnny se osmjehne ponešto blijed, pa promuklim glasom procijedi:

– Bilo je vruće, vrlo vruće! Morganovi su naprosto sišli s uma i ne znaju što rade. Tko je pucao?

– Ne znam – promrmlja Lee i prereže konop kojim su predradniku bile vezane ruke. – Je li još koji od naših u blizini?

Sjaše da bi pogledao Kida i braću Morgan. Sva su trojica nepokretno ležala u travi, kao da su mrtvi.

I Bermuda sjaše. Nekoliko je trenutaka zurio u omču što je i dalje visila s grane.

– Gospode... – gotovo prostenje u silnom strahu koji još nije popuštao. Zatim se naoruža. Oružje što su mu ga oduzeli ležalo je pod stablom. Pride Leeju.

– Zastao sam ovdje da bih Kida vezao o konja – počne objašnjavati – no ispao mi je iz sedla. Zatim su stigli Morganovi sa svojom družinom. Mislio sam da će biti razumni i pustiti me da odjašem s mladićem u grad.

– Moramo mu previti rame da bismo zaustavili krvarenje – zlovoljno će Lee. – Tane je izišlo na drugoj strani. Možda je to i dobro ako mu nije smrskalo koju kost i ako u ranu nije ušla prljavština. Što se toga tiče, dobro je što je malo krvario...

Iz Kidovih dvanjki Bermuda izvuče poprilično čisti ručnik. Dodaju i svoje ručnike. Kidovo je lice bilo beskrvno i blijedo, pa je djelovao poput djeteta.

Zatim pogledaju braću Morgan i zaprepaste se kad ustanove da su obojica mrtvi. Onaj je strijelac pucao brzo i precizno. Bio je to čovjek koji nije poznao nikakve milosti. Pucao je da bi ubio.

Adam se zapita koji bi to od njegovih jahača mogao biti, no nije znao odgovor. Nije mogao ni zamisliti da bi bilo koji od njegovih ljudi pucao u namjeri da koga usmrti. Istina, bili su to mahom grubi i žilavi momci, ali nipošto zli. Među njima nije bilo ubojice.

– Obojica su mrtvi – reče Johnnyju.

Bermuda ukočeno pogleda Leeja.

– Namjeravali su me objesiti, u svom su gnjevu i opakosti htjeli počiniti umorstvo, a njihova je tanad mogla usmrtiti Kida. Morganovi su bili zli. A tko je takav, mora jednom nastradati u zemlji poput ove. Ne znam bih li žalio što ih je onaj čovjek ustrijelio. Sjedio sam na konju pod granom s koje je visila omča. Poželio sam da ih ošine grom ili da se zemlja razjapi pod njihovim no-

gama, a onda su me spasili ti hici. Doista sam sretan. Živ sam! A lijepo je živjeti, upravo sjajno!

Obojica zašute. Pogledavali su u smjeru padine, s koje se već odavna morao pojaviti onaj strijelac.

– Ne možemo dulje čekati – reče Lee i uzjaše vranca. – Dodaj mi Kida, Johnny.

Predradnik posluša. Prema svemu sudeći, Kid nije bio težak.

– Nije teži od djevojke – zbunjeno će predradnik. – Posljednji su ga mjeseci uistinu iscrpjeli. Od nje ga su preostali samo koža i kosti.

Lee to i sam osjeti. Držao je kauboja na rukama poput djeteta.

– Odjahat ću s njim u Creek Station – reče. – Ne znam imaju li liječnika, no u gradu će ga svakako bolje njegovati nego na ranču... Johnny, doista bi me zanimalo tko je ubio Morganove. Saznaj to! Bit će nevolje. Sada će se prava rulja baciti na nekadašnje stočarsko carstvo Big Josue Morgana, a djevojka što je stigla prije nekoliko dana će gorko zaplakati. Bit će bespomoćna i sama. Bit će joj teško. Kad bi samo mogla povjerovati da...

Ušuti i pojaše. Snažni je vranac bez po muke ponio težak teret, iako je već nekoliko dana bio neprestano u pokretu. Adam je držao onsviještenoga Kida i nastojao da se ranjenik što manje trese.

Kad je poslije iscrpljujućega jahanja naposljetku ugledao svjetla grada, začuje i brzi topot kopita iza sebe. Zauzda konja i pričekao uz rub kolskoga puta. Lee je isprva vjerovao da bi to mogao biti Bermuda, koji ga je slijedio da bi mu prenio kakvu važnu vijest. Kada je ugledao obrise konjanika, zaključio da to ne može biti predradnik. Kad je jahač stigao u istu visinu s njim, naglo trgne konja, umiri ga i zapita gotovo vrištavim glasom:

– Tko ste vi?

Bila je to jahačica, a ne jahač!

Unatoč mraku Lee prepozna Patriciju Morgan. Zacijelo je od svojih jahača primila vijest koja ju je potakla da odjaše. Ako su joj kazali da je ranjen Kid Drake, najmlađi jahač na Leejevom ranču, djevojka je mogla pretpostaviti da će netko s ranjenikom odjahati u Creek Station. Zacijelo je zatim i ona krenula u grad.

– Tko ste vi? – ponovi djevojka. Približi se Leeju i sada ga prepoznaje. Zapazi da na rukama drži sitnog i vitkog čovjeka.

– Zovem se Adam Lee – predstavio se s ogorčenjem u glasu.

Nije odmah odgovorila. Čuo je neki glas, što je nalikovalo na priгушено jecanje, a zatim će djevojka opet vrištavim glasom:

– Nitkove, ubili ste mi braću... ako je čovjek što ga držite na rukama kauboj onog razbojničkog stotara iz Montane koji je prodro u našu zemlju i izazvao nesreću. Zar je to jedan od konjokradica što ga držite na rukama?

– Niste dobro obaviješteni – jednostavno će Lee. – ne mogu se dulje zadržavati. Moram mladića odvesti k liječniku... ako u ovom gradu uopće ima liječnika. Možda ste me htjeli ustrijeliti, gospodice Morgan, no morat ćete pričekati dok zbrinem mladića. I imajte na umu da je taj mladić samo gonio moju stoku. Nije uradio ništa drugo! A jedan od Morganovih jahača zato ga je ošinuo vrućim olovom.

Opazi kako se djevojka bori za zrak.

– Gospode – procijedi kroza zube Patricia Morgan. – Oba brata su mi mrtva! Braća su mi ubijena! Kauboji su mi kazali da je ubojica moje braće zacijelo na putu k liječ-

niku s jednim ranjenim Leejevim kaubojem. Gospodine, pravite se kao da ubojstvo počinjeno nad mojom braćom nije ništa! Kao da je važnije tog momka, koji je možda ubojica, odvesti k liječniku!

– Ne mogu oživjeti vašu braću – teškim će glasom Lee. – ali ću život ovog mladića možda spasiti. A vaša braća... gospodice Morgan, upravo su se spremali objesiti jednoga čovjeka. Razumijete li? Namjeravali su objesiti čovjeka kao da su oni ovdje zakon, kao da su sudac i porota, kao da su krvnici što ih je postavio zakon. U svojoj su opakosti naumili počiniti umorstvo nad nevinim čovjekom. Oh, nije mi drago što su mrtvi no drago mi je što nisu uspjeli ostvariti svoj naum! A ja... eto, nisam ih ja ubio! Vjerujem da ih nije ubio ni nitko od mojih ljudi. Strijelca nisam vidio. Kradom je nestao. Morganovi imaju mnogo neprijatelja u ovoj zemlji. Možda se to moralo dogoditi. Žao mi vas je, gospodice, no ipak ne mogu ništa izmijeniti! Sada me ostavite da odjašem!

Nije čekao njezin odgovor, već odjaše.

XII

Kad je ujahao u grad, oko Leeja se okupe ljudi. Zamijete i jahačicu koja ga je pratila na određenom razmaku.

– Gdje ću pronaći liječnika? – zapita Adam gradanina koji ga je promatrao ispod trijema.

– Odvest ću vas k njemu, gospodine Lee – odmah će mu gradanin. – Jašite samo za mnom!

Čovjek se pokrene. Pridruži mu se nekoliko gradana. Lee shvati da su mu žitelji zahvalni i skloni. Neki mu gradanin dovikne:

– Liječnik je popunio ona dva bolesnička kreveta u svojoj kući. Zacijelo je u salunu. Na vašem bih

mjestu ranjenika smjestio u hotel ako mu je potrebna postelja. Liječnik ne može svoja dva bolesnika naprosto izbaciti.

— Hvala vam, gospodine!

Lee htjede potjerati konja k hotelu i u tom trenutku ugleda Ann Nelson na otvorenim vratima krojačnice. Zacijelo je čula svaku riječ.

Adama opet iznenadi brzina kojom djevojka donosi odluke i odmah se baca na djelo.

— Gospodine Lee — reče Ann — ako je to koji od vaših jahaca, unesite ga u moju kuću. Rado ću ga njegovati! Bit će mu bolje nego u hotelu. Molim vas, gospodine Lee...

Adam zauzda konja. Razmisli. Jasno je razabrao osobit prizvuk u njezinom glasu. Shvati da će djevojci mnogo značiti ako joj povjeri kojega od svojih ljudi, ako joj dopusti da ga njeguje. Željela mu je dokazati da u njoj postoje sve dobre osobine žene: toplina, spremnost da pruži pomoć, dobrota, sposobnost da utješi, pomogne i izliječi.

Lee odlučí.

— Uzmite ga i unesite ga — reče ljudima. — Dulje ga ne mogu držati na rukama. Budite oprezni s njegovim ramenom, prostrijeljeno mu je.

— Ja ću dovesti liječnika — reče neki građanin i požuri u salun.

Kad je Lee sjahao, nije mogao pokrenuti ruke. Bile su mu posve ukočene. Dugačke je kilometre jahao noseći ranjenoga mladića na rukama.

Odvede konja do pojilišta pokraj trgovine, a zatim se vrati do krojačnice Ann Nelson. Prije nego što je ušao, ogleda se.

Ispred hotela Patricia Morgan je upravo sjahala i vezala konja za gredu. Zapazi kako je ušla u hotel.

Učini mu se da se ljulja, gotovo tectura, čak toliko da to nije moglo potjecati od jahanja. Shvati da je na kraju snaga, da je očajna i ispunjena bolom, tako da se jedva drži na nogama.

Osjeti duboko sažaljenje. Rado bi pošao i pokušao je utješiti, ali je znao da to ne može učiniti. Zasigurno ga smatra krivim za pogibiju braće.

Uđe u krojačnicu, prođe njome i kuhinjom, uđe u spavaću sobu.

Tu je ležao Kid Drake. Gornji dio tijela bio mu je razgolićen, a povoj za nuždu napola skinut. Rana je opet krvarila.

Nedugo poslije Leeja uđe liječnik, sitni, sjedokosi i vrlo živahan čovjek. Pošto je pregledao ranjenika, cijela se spavaća soba ispuni njegovim glasom. Neprekidno je upućivao, naređivao.

* * *

Otpribliže sat poslije, Lee uđe u salun „Samo udi“. Bilo mu je potrebno oštro piće, premda mu inače nije bilo do alkohola.

Sada mu je dvostruki viski činio dobro.

— Čuo sam da su braća Morgan mrtvi — reče glas čovjeka koji je upravo ušao.

Bio je to Alan Loke. Vidjelo se na njemu da je oštro jahao. Zaštitne hlače su mu bile pokrivene konjskim znojem. Izborano mu je lice djelovalo oštrije i mršavije nego prije.

— Da, kako sam čuo Morganovi su mrtvi — ponovi Loke.

Svi gosti su to sada sasvim dobro čuli. Možda je pokojni od njih isprva povjerovao da je pogrešno čuo, ali sada više nije bilo sumnje.

U prostoriji zavlada tišina.

Nitko se na pokrene. Svi su pro-

matrali Lokea, koji si je sam uljevao viski iz boce iz koje i Adam pio. Loke podigne čašu i pri tome načini pokret kao da samome sebi želi nazdraviti u zrcalu što je visilo iza bara. No zaustavi se u početku te kretnje, a zatim se nasmiješi. U zrcalu pogleda Adama, pa mu reče:

— Susreo sam tvojega predradnika. Kazao mi je da su ga Morganovi htjeli objesiti da je spašen zato što je netko iz zasjede zapucao u te momke i valjano ih pogodio. Čestitam, Adame! Na ovim pašnjacima više nećeš imati nikakvih briga. Nitko u ovoj zemlji ne mora se više bojati. Jedno se stočarsko carstvo srušilo tako brzo da to čovjek ne bi mogao povjerovati. Morganovih više nema, a ranč Bull-Skull je mrtvi jelen oko kojega se sada svadaju vukovi, kojoti i gavranovi. Svaki želi svoj dio... svaki! I još će se više svadati oko mrtvoga diva. Režat će jedan na drugoga, međusobno se ujedati. Onda će jednoga dana doći zakon. Umiješat će se i dovesti k pameti svu tu rulju koja se svada za pašnjak. Živio! Pijem za Big Josuu Morgana! Dobro je što sve to nije morao doživjeti!

Nadušak popije piće i gotovo pohlepno ulije novo. Još jednom iskapu ni ne trepnuvši okom.

— Bio si predradnik na tom ranču — promrmlja Adam. U hotelu sjedi Patricia Morgan. Sama je i potrebna joj je pomoć. Duboko je uvjerena da su moji ljudi pucali u Morganove. — Adam zašuti, zatim reče: — Zar joj nećeš pomoći, Alane? Ta ona je kći tvojega poslodavca. Možda bi ti mogao opet...

— Nikako! — prekine ga Loke u pola misli i po treći put ulije viski u svoju čašu. — Morganovi su me otpustili, a samostalni način življenja silno mi se sviđa.

Opet iskapu, pa ponovi.

— Nikako! — Poslije nekoliko trenutaka doda: — Ni u kojem slučaju neću više jahati za Morganove!

Baci novac na točionik i okrene se da bi prošao. Vjerojatno je namjeravao Leeja samo okrznuti pogledom no njegove se oči pripiju za bivšega prijatelja.

— Imaš sreću — reče. — Zar to nisu bili tvoji ljudi? Nisi li to možda sâm učinio? Prisjeti se, Adame: Tim i Jack Morgan su naumili objesiti tvojega predradnika. Osobno mi je to kazao. Htjeli su ga kazniti što je po tvojem nalogu oteo Morganovim ljudima nekoliko konja kao naknadu za vaše konje koje su Morganovi pobili. Pa, svejedno zašto, no u svakom su ga slučaju namjeravali objesiti. A na to nisu imali nikakvo pravo. Bilo bi to umorstvo, narušavanje mira u zemlji, a i štotšta drugo! Čovjek koji je pucau u njih postupio je sasvim valjano... uradio je to zato da bi spriječio njihov zločin. Bila je to nužna obrana kako bi se spasio jedan život. Ne mogu shvatiti zašto se sakrio čovjek koji je učinio to dobro djelo i koji je sredio te bijesne pse! Zašto kad su mu svi zahvalni?

Zašuti. Prebrzo ispijeni viski očito je počeo djelovati. Da, bio je pijan.

Krzmao je. Zatim se u njegovim očima pojavi zločudan i podmukao sjaj. Adam to zapazi, jer je stajao tik ispred njega. Pa ipak, bio je zaprepašten kada mu je Alan kazao:

— Do vraga, zašto ne priznaš, Adame, da si morao ubiti braću Morgan kako bi spasio predradnika i onoga momka kojega si upravo doveo k liječniku? Zašto to ne priznaš, gospodine iz Montane?

— Zato što nisam to uradio — uzvratu Lee, oštro doda: — Pijan si, Alane! Ispavaj se!

Loke se osmijehne, a zatim ustukne korak.

— I sad pijan mogu brzo povući. Mogu u vlas točno pogoditi metu!

Posljednje riječi poviče divlje, kao da želi upozoriti sve koji ga potcjenjuju.

Adam se ogleda. Zapazi Branda i Armstronga kako izlaze iz pokrajne prostorije.

— Želim vam pokazati kako pucam — tvrdoglavošću pijanca ponovi Loke i revolverom pokaže sliku na zidu. Bila je to uljana slika, a prikazivala je orijentalnu plesačicu.

— Skinut ću joj lijevu naušnicu — najavi Loke i već prasne hitac.

Tene prozviđi tik pokraj uha Adama Leeja i između Virgila Branda i Ambrosa Armstronga. Adam osjetiti toplinu plamička s grla cijevi, a barutni mu dim počne draškati sluznicu u nosu.

Nije dulje oklijevao. Čvrsto udari. Kratak i precizan udarac pogodi Lokea u vrh donje čeljusti. Zatim mu otme revolver, a onda je promatrao kako Alan poledice pada na pod.

— Hvala vam, gospodine Lee — reče Brando, a kad ga je Adam pogledao u oči nastavi: — U grad je stigao nakupac stoke. Morganovi su namjeravali prodati svoje stado nekoj likoj kompaniji. E, taj je čovjek stigao uzalud. Htio je unajmiti ljude, odmah preuzeti stado i otjerati ga. Morganovi su mogli vrlo brzo prodati svoju stoku. U nekoliko bi tjedana sva goveda pretvorili u novac, a sada su mrtvi. Nesreća za tog čovjeka, sreća za sve koji će se sada baciti na stoku Morganovih.

Lee ga je promatrao.

— Zar vi ne pripadate među te ljude? — zapita mirno i pogleda Lo-

kea, koji se počeo micati, dolaziti k svijesti. Lee je i dalje držao u ruci Alanov revolver.

Virgil Brando mirno uzvрати:

— Posjedujem mnogo obveznica što su ih potpisali Morganovi. Unajmit ću ljude koji će okupiti dovoljno Morganove stoke i zaposjesti njegove pašnjake, tako da će moja potraživanja biti osigurana.

— Aha... — zausti Adam, zatim doda: — Naravno, ranč Morganovih bit će raskomadan i uništen. To se moglo očekivati. — Baci Loke revolver na točionik, pa nastavi: — Vratite li mu prerano oružje, izazvat će nevolju. Već kao mladić nije mogao podnijeti alkohol. Kad bi previše popio, uvijek bi počinio najgroznije gluposti. U tom se pogledu nije nimalo izmijenio.

Izišao je iz saluna i poveo konja u staju za iznajmljivanje. Tu ostavi vranca, pa krene u hotel i unajmi sobu.

Po cijelom se gradu već raspricalo kako je oborio Alana Lokea. Vratar hotela, koji mu je predao ključeve sobe, povjerljivo reče:

— Gospodine Lee, moći ćete mirno spavati. Alan Loke je napustio grad.

Lee ništa ne uzvрати. Bio je vrlo umoran i iscrpljen.

Ušavši u sobu, nije upalio svjetlo. Izuje čizme i legne poprijeko na postelju. Pokušavao se opustiti i zimalo nije kliznuo u blage dubine sna, kadli začuje nešto što ga posve razbudi.

Ležao je na postelji tik do zida koji nije bio debeo pa je dobro čuo prigušeno i grčevito jecanje neke žene.

Brzo je shvatio da u susjednoj sobi leži Patricia Morgan i plače. Vrlo je dobro razumio što se događa u duši te djevojke. Prilikom povratka kući saznala je da joj je ubijen otac,

a sada je izgubila i braću. Taj povratak, sasvim neočekivan i očito rezultat nepoznatog razloga, jer ona još nije mogla saznati za očevu smrt, umjesto radosti donese joj samo gorčinu i bol.

Adam ponovno ustane. Neko je vrijeme sjedio na rubu postelje i osluškivao djevojčino jecanje. Zatim začuje kako s onu stranu taknoga zida škripe podne daske. Djevojka je šetala amo-tamo. Tada začuje kako se otvaraju neka vrata i učini mu se da su balkonska. Ustane i u čarapama pride k prozoru, pokraj kojega su vrata također vodila na balkon. Tiho ih otvori. Kad je izvirio, ugleda vitki djevojčin lik. Stajala je pokraj ograde balkona i zurila u noć.

I Adam izide. Približi se djevojci i reče:

– Gospodice Morgan, tako bih vam rado pomogao. Možda će vam na neki način laknuti ako malo popričamo. Bol i gorčinu možemo lakše savladati potrudimo li se da događaje promatramo nepristrano.

Pride joj i osloni se podklakticama na ogradu. Djevojka ne reče ništa. Još se više suzdržavala od plača, čak započne pokret kao da se želi okrenuti.

– Molim vas, poslušajte me želite li da vam bude bolje – mirno doda Adam.

Pošto je stekao dojam da njezinu šutnju i to što je ostala može shvatiti kao pristanak, počne govoriti. Pričao joj je o svom ranču u Montani, o silnim snježnim olujama što su započele još prije Nové godine, o beskrajnom jahanju za blizzarda i o stoki koju nigdje nisu mogli zaustaviti. Pričao joj je o masovnom ugibanju stoke, o mnogim jahačima koji se posvuda u Montani, Dakoti i Wyomingu poduzimali sve što su mogli da bi spasili goveda. Zatim joj

ispriča što se dogodilo kad je naišao na Morganovu ogradu. Reče joj kako su ga njezina braća premlatila i kako je prvi od njegovih kaubojaa bio ranjen. Završi riječima:

– Ne mogu zamisliti da bi koji od mojih ljudi ubio vašu braću. Zasi-gurno je to bio čovjek koji je slijedio sasvim određeni naum. Možda uopće nije htio spasiti mojega predradnika od užeta nego spriječiti vašu braću da svoje stado pretvore u novac. Mogao bi to biti čak i neki sitni kradljivac stoke koji je time htio postići da stoka Morganovih ostane bez vlasnika. Naposljetku, u ovom svijetu muškaraca djevojku nitko ne bi priznao za rančera.

Ušuti. Kazao je sve što ona mora znati kako bi mogla nepristrano suditi o događajima.

Očekivao je odgovor, no djevojka je šutjela. Onda se okrenula u namjeri da uđe u sobu. Adam je zaustavi riječima:

– U dobroj sam namjeri stigao u ovu zemlju, no vaš me otac nije lijepo dočekao. Na njegovom mjestu nikako ne bih navijestio rat rančeru koji se našao u nuždi. Bilo je to glupo, no o tome ne bih govorio, gospodice. Htio sam zapravo kazati da bih vam rado pomogao kad bi mi dopustili. U protivnom ćete sve izgubiti. Rulja sitnih lužepa opljačkati će vas i okrasti, neće znati ni za kakvu milost niti suosjećanje, jer ni ranč Bull-Skull nije znao ni za kakvu milost.

– Znam da nikada nismo imali prijatelja u ovoj zemlji. Otac je bio surov i bezobziran i ranč će sada snaći ono što je i sam godinama pokazivao: surovost i bezobzirnost. Sve će mu to biti vraćeno. Lav je mrtav, a svi sitni lupeži koji su se sakrivali pred njim sada mu pomažu deru kožu.

Izrekla je to gotovo ravnodušno, kao da se sve to nje ne tiče, kao da je izvan svega. Naprosto promatrač koji pokušava trezveno promatrati stvari. Pa ipak vrati se nekoliko koraka. U slabom svjetlu zvijezda Lee zapazi bljedilo na njezinom licu.

– Sasvim mi je svejedno – nastavi djevojka – što će biti s rančom, sa stadima stoke. Neka svatko odgrize po komad. Neka krađu stoku, neka se svadaju za najbolje pašnjake. To mi je čak i drago. Ako to radi rulja koja se sakrivala u sjeni Morganovih, onda je time dokazano da nije ništa bolja. Ti ljudi dokažu da nisu mogli biti bezobzirni i surovi samo zato što im je nedostajalo hrabrosti i snage. Možda je otac čak dobro postupio kada ih je otjerao.

Adam kimne.

– O tome bi se moglo razgovarati – reče mirno. – Možda moćni ne postoje samo za to da bi zgazili sitne i slabe i uvijek ih satjerali u kut zbog vlastite koristi. Možda je moćniji i snažniji određen da bude predvodnik, da poravnava put. Ako je tako, imat će prijatelja, bit će poštovan, pa možda čak i voljen. No o tome ne želim razgovarati s vama. Sada su posrijedi druge stvari. Život teče dalje, a goveda ranča Bull-Skull pripadaju vama. Gospodice Morgan, morate se boriti za tu stoku. Ne smijete dopustiti da vam krađu stoku. Ako od nekog moćnoga ranča ne preostane mnogo nego možda samo nekoliko čestica koje su upisane u knjige kao vlasništvo ranča, ipak imate pravo na stoku. Želim...

– Poklanjam vam je – hladno će djevojka. – Poklanjam vam stoku! Moći ćete se boriti za nju s pohlepnom ruljom što neprestano pritječe u zemlju da bi...

Ušuti. Iz glasa su joj izbijali umor i bol. Onda nastavi:

– Taj mi ranč nije potreban. Imam dovoljno sredstava za život i bez njega. Tetka kod koje sam posljednjih godina živjela umrla je prije dva tjedna, a ja sam joj jedina nasljednica. Bogata sam. Kad bih htjela, mogla bih kupiti takav ranč. Došla sam ovamo zato što sam bila usamljena. Htjela sam neko vrijeme provesti s ocem i braćom. A sada su...

Zašuti, okrene se i ude u sobu, pa zaključa vrata. Malo zatim Adam je začuje kako mrmlja:

– Do vraga i ranč! Neka svatko uzme što želi. Taj je ranč Morganovima donio nesreću. Ne želim ga!

U obližnjoj šumi stane zavijati vuk, a čopor kojega je dozivao odgovori iz daljine.

Lee se vrati u sobu. Legne potrbuške na postelju i opet počne osluškivati šumove iz susjedne sobe.

Plać više nije čuo. Savlada ga umor.

XIII

Sutradan oko podneva Lee se vrati na ranč. Sabe i Bull-Brack cijepali su drva.

Sabe objasni gdje su doseljenici istovarili krmu i Adam odjaše do mjesta što ga je odabrao predradnik.

Bio je to zaštićeni prostor okružen uzvisinama. Momci su podizali ogradu, a naseljenici su unutar te ograde nagomilavali zalihe hrane. Nekoliko se kola upravo izvezlo iz tog sjenika na otvorenom.

Predradnik prijaše Leeju i zauzda konja.

– Nemam više gotovo ni centa – reče. – Naseljenici i farmeri su pokazali papire na kojima si naznačio koliko im moram isplatiti za ovu ili onu isporuku. Gospode, nači-

nili su dobar posao s onim što bi inače bacili! – Nevoljko se nasmije. – Svi nam se smiju, jer ne vjeruju da će doći još jedan val hladnoće. – Neka se smiju! – promrmlja Lee i čvrsto pogleda predradnika. – Onda, tko je bio?

Johnny nije morao dugo razmišljati o smislu tog pitanja. Ponešto je krzmao, no naposljetku reče:

– Žao mi je, Adame, ali nisam uspio saznati. Slijedio sam trag, no ubrzo sam ga izgubio u nekom potoku. Dakako, još sam neko vrijeme tragao. Pri tome sam naišao na Locke i njegove noćne ptice. Tjerali su stado s otprilike sto grla. Loke je zahtijevao da pregledam životinje. Bila je to stoka s ranča Bull-Skull. Još mi je jednom kazao kako je naša stoka za njega tabu. Upitao sam ga je li vidio kakvog jahača i ispričao mu što se dogodilo. Nije mi mogao pomoći. I tako smo se rastali. Poslije sam još jednom naišao na trag stoke i pogledao tragove što su ih ostavili konji. Upamtio sam tragove kopita što sam ih slijedio i sada dobro pogledao sve tragove.

Bermuda zašuti. Oklijevao je.

– I? – ponuka ga Lee.

– Nije ih bilo – odlučno će predradnik. – Medutim, poslije sam ipak pronašao konja. Nalazio se korak kraj kolibe koja pripada ranču Bull-Skull. Tu sam pronašao još dva konja. Strijelac koji je ubio Morganove ovdje je zamijenio konja. Uostalom, bio je to konj za žigom ranča Bull-Skull, a i drugi su konji imali isti žig. Tada sam oduštao. U međuvremenu se spustio mrak.

Adam razmisli, pa se oštro zagleda u predradnika. Ovaj mu uzvratil pogled, čak pomalo prkosno. Lee to odmah osjeti.

– Johnny – reče mu blago – nije u redu ako si previdio nešto što

si htio previdjeti. Čovjek koji je ubio Morganove nije to učinio zato da bi spasio tvoj život, nego zato da ranč ostane bez gospodara. Morganovi ljudi sada nemaju vodu. A djevojku, koja je jedina nasljednica, okrašt će a da ona ništa neće moći učiniti protiv toga. Eto, to je bila namjera strijelca koji je ispalio ona dva smrtonosna hica. – Lee načas zašuti pa oštro doda: – Johnny, neću dopustiti da okradu djevojku samo zato što nema ni oca, ni braće, ni predradnika, samo zato što njezine ljude nema tko voditi pa će se vjerojatno raspršiti. Većina Morganovih ljudi ubrzo će početi krasti stoku s ranča za koji su jahali. Eto, zato tražim čovjeka koji je ubio Morganove. Neću dopustiti da krađu. Sumnja je pala na nas, a to mi se ne sviđa. Medutim, čini mi se da se nešto isprijecilo između nas... o tome još nismo razgovarali. Ipak, između nas postoji i prijateljstvo. Johnny, osjećam da si nešto prešutio. Kaži mi! Shvatit ću ako želiš pokriti čovjeka koji ti je spasio život, ali ne zaboravi da sam i ja bio tamo i da sam im upravo namjeravao doviknuti neka podignu ruke...

Bermuda ozbiljno pogleda Leeja, potom zaklima glavom.

– Namjeravaš li održati Morganov ranč i spriječiti da okradu djevojku, morat ćeš se boriti protiv Locke i njegove sve veće družine. I ne samo to. Rulju sitnih susjeda što se pokrenula morat ćeš opet otjerati onamo odakle je stigla. Hoćeš li to uraditi?

Lee spusti glavu i pogleda ruke što ih je oslonio o jabuku sedla.

– Ako ta rulja krađe, nije ništa bolja od Josue Morgana! – Pripazit ću da djevojci ne bude ništa ukradeno.

– Ne znam tko je ubio Morganove – suho uzvratil Bermuda. Iz pri-

zvuka njegovoga glasa izbijala je odbojnost.

– Pa, ako ne mogu vjerovati tebi, komu ću?

Posegne u unutrašnji džep haljetka i izvadi lisnicu. Izbroji petsto dolara i pruži ih predradniku.

– Za buduće isporuke krme – objasni kratko. – Naši ljudi neka i dalje okupljaju stoku i tjeraju na ovaj pašnjak! Ja ću se malo ogledati po ovim krajevima.

Poslije tih riječi odjaše. Johnny je zamišljeno gledao za njim, zatim slegne ramenima i vrati se među ljude.

Shorty Banner je upravo govorio:

– Kad sunce jače zagrije, ta će se zaliha sijena pretvoriti u hrpu smeća. Danas sam vidio dva leptira. A i pčele su se počele rojiti. Pitam se...

– Zaveži i iskopaj dovoljno duboku jamu za stup! – prekine ga predradnik.

Shorty ga začudeno pogleda. Potom uzdahne i reče:

– Neraspoloženi predradnik koji reži na svoje ljude nikako ne pristaje uz ovo sunce. Johnny, ako gazda nije zadovoljan s tobom, ima pravo. Ni nama se ne sviđa što nam uvijek ponovno čestitaju zato što smo, navodno, ustrijelili Morganove poput bijesnih pasa. Nije nam to ni malo drago, gospodine Bermuda!

Johnny za zlovoljno pogleda. I odmah osjeti čudno raspoloženje drugih ljudi.

– Vladate se kao da ja znam tko je ispalio one hice – reče ogorčeno.

– Najbolji si čitač tragova kojega poznam – reče Antonio Bargas.

– I dovoljno si dugo jahao naokolo. Doveo si na ranč i tudega konja. Zašto?

Bermuda ne odgovori, nego požuri ljude. Pri tome je razmišljao o Leeju. Pokušavao ga je shvatiti.

Poslije večere Bermuda sjedne pred kuću i pričekaj rančera.

Barem je pola ljudi jahalo naokolo i skupljalo stoku, a oni koji su podizali ogradu već su legli na počinak.

Upravo je namjeravao zapaliti cigaretu, kad začuje topot. Vjerovao je da dolazi Lee, pa ustane da bi ga pričekao pokraj koralja.

Ubrzo se u dvorištu pojavi jahač. Zauzda konja i poviče:

– Hej... ja sam, Alan Loke. Je li Lee ovdje?

Bermuda se pokrene.

– Dodi do koralja – reče poluglasno. – Imam nešto za tebe, Loke. Lee nije ovdje.

Obide kuću. Jahač ga je polagano slijedio. Pokraj obora se Bermuda nasloni na gredu i pogleda Lokea, koji se u sedlu okrenuo u stranu i promatrao ga.

– Što želiš? – zapita nekadašnji predradnik Morganovog ranča i sadašnji kradljivac stoke.

Johnny ne odgovori odmah. Očito je oklijevao. Naposljetku ipak progovori... otežući, krzmajući.

– Loke... znam da si ti ubio Morganove. Znam to sasvim pouzdano. U ovom je koralu konj kojega si kod one kolibe zamijenio za drugoga. Još sam se jednom bio vratio na mjesto na kojemu smo se susreli i tamo sam pronašao tragove konja koji je napustio koral. Spretno si to izveo. Dobro znaš da svaki konj ostavlja tragove koji se mogu razlikovati od drugih, pa si zamijenio konje. Već sam prije sumnjao u tebe... na hlačama si imao nekoliko trnova s grmlja što raste na mjestu s kojega si pucao. Kad sam pronašao konja, bilo mi je jasno da je strijelac zamijenio životinju i još se jednom vratio do mjesta na kojem smo se susreli. Vidio sam tragove

novoga konja i prepoznao ih. Mi-
slim da si ubio Morganove!

Loke je nekoliko trenutaka šutio.

– Što se to tebe tiče? – reče naposljetku. – Zašto tragaš za čovjekom koji ti je spasio život?

Bermuda opet razmisli, pa odgovori:

– Ne sviđa mi se to. Kradeš stoku jedne djevojke. A ona je nemoćna, jer su joj braća mrtva. Pitam se nisi li ih ubio samo zato da bi Morganovi ljudi ostali bez glave?

Loke je nepokretno sjedio u sedlu. Duboko je disao. Naposljetku oštro zapita:

– Što želiš od mene, Johnny Bermuda?

– Uvijek želim isto što i Adam Lee – polagano će Bermuda. – Njegov sam predradnik i moram mu ostati vjeran! No k tome pripada još nešto. Zavolio sam Leeja, prijatelj sam mu... Loke, odgovori mi iskreno! Reci jesi li ubio Morganove zato da bi spasio mene ili si ih uklonio s puta iz koristoljubivih i sebičnih razloga! Moram to znati! Važno je. Razumiješ li?

Ispred pozadine svijetloga neba razabere kako je Loke kimnuo.

– Da, razumijem te i odgovorit ću ti. To je posve jednostavno. Jednim sam udarcem ubio dvije muhe. Morganovi su bili nitkovi. Ako je itko imao pravo na nasljedstvo iza Big Josue Morgana, onda sam to ja. Nisam više mogao čekati, jer bi Morganovi prodali goveda. U Creek Station je stigao opunomoćnik jedne velike kompanije. Morao sam stado osigurati za sebe. Daka-ko, i tebe sam htio spasiti, Johnny.

Dugo su šutjeli. Naposljetku Johnny prekine šutnju.

– Lee će zaštititi djevojku. Održat će njezin ranč. I zato će se boriti protiv tebe i tvoje družine. Loke, više ne vjerujem da si Morganove

ubio u namjeri da mene spasiš. Sada znam da si ubio iz koristoljubivosti.

– Možda – otegne Loke. – Pa što?

– Ništa... Bit ću na strani svojega poslodavca. S tobom ću se uhvatiti ukoštac prije nego što će to on učiniti. Nekoć ste bili prijatelji i ne bi mu bilo lako da te ubije. E, nećeš djevojci krasti stoku a Adam se neće morati boriti s tobom. Sjaši, boriću se s tobom. Sve ćemo odmah raščistiti. Pružam ti priliku.

– Ludače! – reče Loke.

Već je prilikom razgovora iz sare izvukao mali »derringer«. Sada spusti oba kokota, pogodi Johnnyja Bermudu i odjaše u noć prije nego što su ljudi izišli iz zgrada.

U kasno poslijepodne Adam Lee se vrati s dugoga jahanja. Projahao je cijelim pašnjakom. Vratio se ojadena srca, jer je posvuda vidio kako se rulja baca na stoku, podiže kolibe i međusobno otima najbolje pašnjake. Promatrao je kako žigošu telad svojim žigovima, kolju bikove. Ponašali su se poput jata skakavaca, posvuda su srušili ograde i nastojali preteći jedan drugoga.

Vidio je i mnoge tragove manjih ili većih stada, tragove jahača koji su tjerali tu stoku. Zatim je vidio i veća stada.

Stado Morganovih su okupljali na jugu, pokraj Honey Bee Hillsa. Drugo su stado okupljali na sjeveroistoku. Do njega su vodili mnogi tragovi. Drugo je stado bilo ukradeno. To je bilo stado kradljivaca stoke.

Adam je sve to ustanovio tijekom posljednjih dvadeset sati. Vratio se na ranč umoran i iscrpljen. Medutim, još nije znao što bi valjalo uraditi. Da sa svojim ljudima otjera kradljivce stoke iz zemlje i ukrade-

na goveda vrati djevojci? Bilo mu je teško odlučiti.

Medutim, kada je čuo da je Alan gotovo usmrtio njegovoga predradnika, znao je što mu je činiti.

Johnnyja je zatekao pri svijesti. Bio je to znak njegove otpornosti i čvrstine. Bio je pogoden s dva hica, koso odozgo, i nije mu bilo dobro. Iz grada su doveli liječnika, ali ovaj nije mogao izvaditi tanad. I tako tanad mora ostati u tijelu Johnnyja Bermude. Možda će njegovo tijelo to podnijeti, a možda će od toga umrijeti.

Preživi li, učinit ću ga svojim or-takom, odluči Adam.

Zatim začuje Johnnyja kako tiho govori:

— Ubio ih je Loke. Došao je ova-mo da bi porazgovarao s tobom. Ne znam što je htio, no što se mene tiče stigao je u pravi čas. Sumnjao sam da je on ubio braću Morgan. Bio sam mu zahvalan, vjerovao sam da je želio spasiti moj život i zato ti nisam bio vjeran, Adame. Oprosti mi ako možeš. Pošao sam s Lokeom do korala, gdje sam držao konja kojega sam pronašao. Kazao sam mu u lice kako sam uvjeren da je on ubio Morganove. Nije poricao. I tako sam saznao kako nije ubio zato da bi spasio moj život, nego samo zato da bi blizance uklonio s puta. I tada sam se htio boriti s njim. Adame, htio sam te osloboditi neugodnog posla. Htio sam spriječiti da ubiješ staroga prijatelja. Nije mi pošlo za rukom... odjednom je izvu-kao »derringer« i ispalio obje cijevi. Nitkov! Nije se upustio u poštenu borbu. Adame, on je hladnokrvni i bezobzirni ubojica! Naideš li na njega, moraš biti još brži i bezobzir-niji ili će te ubiti...

Adam polaganó ustane i krene

prema vratima. Djelovao je kao da je odsutan duhom.

Osjećao je u ledima poglede svojih ljudi. Zahtijevali su nešto od njega. Poznavao je svoje ljude. Nisu bili samo žilavi i surovi, prepredeni i divlji, nego i vjerni i ponosni. A onaj im je nitkov htio ubiti predradnika.

— Znam — reče Lee — da biste htjeli da odjašem i šćepam nitkova. No, Johnny mi je predradnik, a Alan mi je nekoć bio prijatelj. Mi-slim da mi morate dati tri dana vremena. Ako mu do onda ne ski-nem skalp, pomozite mi.

Old Jim Longhorn, drugi predradnik i najstariji jahač, suhim gla-som reče:

— Tri dana? Nipošto, gazdo! Čekat ćemo samo dvadeset i četiri sata, a zatim ćemo potražiti i tebe i njega. Moglo bi se dogoditi da ti tada zatreba naša pomoć. U medu-vremenu bi on mogao steći preveliku prednost. Dajemo ti samo dvadeset i četiri sata. A to je paklenski dugo ako čovjek mora čekati!

Dvadeset i četiri sata je doista mnogo vremena. A ukoliko je Alan Loke u zemlji, svakako će ga šćepati.

XIV

Kako li se brzo može promijeniti sve na ovom svijetu!

Kad je Lee htio projahati pokraj jedne uzvisine, naglo zauzda vran-ca. Osjeti nešto što ga je uplašilo, ali što je u njemu pobudilo i gorku izvjesnost. Stane zuriti u smjeru sjevera. Tamó se nalazila velika šuma. Plavila se u noći, ali je na rubovima bila žuta. Protezala se preko cijelog nebosklona od istoka do zapada.

Ledeni vjetar sa sjevera odjednom zatihne, no Adam je znao da je to samo predah. Skine krzneni haljetak sa sedla i razvuče ga. Iz

dvanjki izvuče debele rukavice, a šal poveže preko šešira i ušiju.

Drugi nalet vjetra ga dočeka spremnijeg. Sada je znao da borba opet počinje. Ono što je čuo bio je glas starog neprijatelja, s kojim se borio još od Nove godine i koji mu je oduzeo mnogo stoke, a i nekoliko jahača.

Ono što je čuo bio je glas blizzarda što se nevjerojatnom brzinom približavao sa sjevera i koji će naglo donijeti ledenu zimu.

Lee okrene konja.

Poslije pola sata sa sjevera se približi tamni zid. Temperatura je u međuvremenu pala za više od tri-d deset stupnjeva. Zavijanje se pretvorilo u divlje orguljanje.

Blizzard...

● Blizzard – mećava u Sjevernoj Americi (op. ur.)

Lee odmah osjeti da je to najgori blizzard što ga je ikada doživio i zapita se hoće li mu poći za rukom da stigne do Nelsonovog ranča. Pomisli na staru indijansku uzrečicu što mu ju je jednom kazao neki Oglalla-Sioux: "Tsei hou-dei kyh-gou-paux-kin!"

A to znači: Za blizzarda slijepi konj ima više razuma od mudrog ratnika.

– Istina, nisi slijep, Lave – reče Lee svom konju. No, vjeruj mi, sada imaš zacijelo više razuma od mene. Dakle, naprijed!

Još jednom pogleda kompas, a zatim ga proguta urlajući pakao.

* * *

Utrošio je pet sati, a onda konj udari kopitom o vrata glavne zgrade Nelsonovog ranča. Ljudi unesu Adama, pa se pobrinu za životinju. Smjeste je zajedno s drugim konjima pod nadstrešnicu. S Adamom su imali mnogo muka, jer je promr-

zao do u srž kostiju. Bio je posve ukočen.

Donesu pokrivač ispunjen snijegom i dobro ga istrljaju. Konju daju šešir zobi natopljene toplim viskijem. Istina, životinja se opila, no ipak su se u njoj probudile snage. Adama zatim polože u postelju. Odmah je zaspao dubokim snom.

Čekali su da se blizzard izdivlja i tek su se onda usudili izjahati da bi tražili stoku.

* * *

Pošto je blizzard poslije tri dana malo popustio, i pretvorio se u žestoku snježnu oluju, snijeg je bio tako visok da je sizio konjima do trbuha. Sve su doline i rupe bile zametene. Na vjetrovitim stranama kuća snježni su zapusi sicali sve do krovova.

Ljudi s ranča sa žigom stremena izjahali su u snježnu oluju da bi učinili nešto za svoju stoku. Nisu mogli mnogo učiniti, no sijeno što ga je Lee kupio pokazalo se kao jedini spas. Stoka je sasvim točno znala gdje se ono nalazi i natisnula se uz ogradu iza koje su se pod snijegom nalazile hrpe sijena. Tijekom dana pridružila su joj se goveda sa žigom ranča Bull-Skull.

Ljudi iz Montane poduzeše što su god mogli. Bili su beskrajno dugački, iscrpljujući dani provedeni u ledenoj snježnoj oluji. Jahači su neprestano spašavali stoku iz dubokih snježnih zapuha. Govedima koja su polagano ugibala u dubokom snijegu odnosili su sijeno na kilometre udaljenosti.

Neprestano su se borili s još jednim neprijateljem, koji je postajao gori i opasniji od užasopnih blizzarda. S vukovima!

Dolazili su sa svih strana. Lovili su u velikim čoporima i bacali se na posve bespomoćna goveda što

su zaglibila u dubokom snijegu. Bili su krvožedni i gladni.

Bio je početak travnja, a zima je bila podjednako divlja i oštra kao i u siječnju ili veljači. Lee krene s jednim tovarnim konjem u Creek Station, da bi donio municiju i otrov za vukove. Namjeravao je dovesti liječnika. Tanad što se još nalazila u tijelu Johnnija .Bermude sada se mogla napipati ispod mesa na boku, pa i nazrijeti poput tamnosmedih tijela. Prema svemu sudeći, tanad se pomakla. Nekim čudom, još nije bila izazvala gnojenje niti otrovanje.

Bilo je to teško jahanje. Jednom je s konjem zapao u duboki zapuh, tako da mu je bilo potrebno mnogo vremena da bi se oslobodio. Onih petnaestak kilometara do grada iscrpjelo je Adama kao da je bez prekida projahao stotinjak kilometara po lijepom vremenu.

Posvuda, pa čak i u gradu, nailazio je na lutajuću stoku. Životinje su očito potražile spas u ljudi. Bile su posve mršave i izglednije, glodale su čak i ograde, a prožderale bi sve što bi im ljudi iz kuća bacili u snijeg.

Lee odvede konje u staju za iznajmljivanje. I odmah čuje vijest.

— Alan Loke je ovdje — reče mu vlasnik staje. — Stigao je jučer, napola mrtav. Morali su ga skinuti s konja. Sada je u salunu i karta poker.

* * *

Kad je Adam ušao u salun, igrači podignu glave i pogledaju ga.

Kartaški se stol nije više nalazio u kutu pokraj stupa, nego tik po-

kraj užarene željezne peći što je stajala po srijedi prostorije i širila toplinu u krugu.

mного snage da bi mogao otvoriti vrata.

Skine debele rukavice i polagano pode prema peći, tako da se ona nalazila između njega i četiri čovjeka za stolom. Dugački je krzneni haljetak ostavio u staji. Na sebi je imao samo odijelo od baršuna, jer je skinuo i zaštitne kožnate hlače.

Toplina brzo otopi snijeg na njegovoj odjeći.

Adam odmah raskopča haljetak i razmakne ga, tako da mu se desna prednja strana haljetka sada nalazila iznad drška revolvera što ga je vezao o bedro. Držak revolvera bio je malo odmaknut od boka.

Stajao je pokraj peći, ruku ispruženih preme užarenoj oplati, i promatrao ljude.

Odmjeravali su ga i zasigurno zaključili da danas nije posve iscrpljen.

— Želite li viski? — zapita Mike Hatt i pokaže prema točioniku. —

Poslužite se! Tako ste postupili i onda kad su Morganovi sjedili ovdje i...

— Morganovi su mrtvi — prekine ga Lee i pogleda Lokea.

Alan je sjedio na stolcu kao da je spreman na skok. Prstima ljevice nervozno se poigravao s novčićima.

Na stolu nije bilo žetona. Ljudi su očito igrali samo za gotovinu u novčanicama i zlatu.

— Da, mrtvi su — reče vlasnik saluna. — A pokraj ovakve zime ugi-

nut će i sva stoka. Carstvo Morga-
novih se posve raspalo. Da se i nije
dogodilo sve ono što se dogodilo,
ova bi zima izjednačila sve ljude.

Svi će biti siromašni poput prosja-
ka, morat će započeti iznova. Kako
je s vašim stadom, gospodine Lee?
Čuo sam da ste u posljednjem tre-
nutku kupili nekoliko stotina tona
sijena. Kao da ste točno znali...

– On uvijek sve zna, u njega je
dobar nos! – prekine Loke vlasni-
ka saluna i gipko ustane. – Zar ne?
– okrene se Leeju. – Ti uvijek sve
znaš! I sada mnogo znaš. No, što ti
to koristi, prijatelju?

Adam Lee ga pogleda s primjet-
nom ozbiljnošću.

– Da, znam. Znam i to da si ubio
Morganove. I to da si pokušao mo-
jega predradnika. No Johnny je živ.

U proljeće će se vratiti se mnom u
Montanu. Imat ćemo još stoke, dvije
do tri tisuće goveda a možda i više.

Tko zna koliko će snježne oluje po-
trajati i dokad će stoka gladovati
kada je više nećemo moći hraniti?

Tko bi to znao? A tko zna kako će
biti s vukovima? Mislim da ih ima
više do tisuću. No, nešto ipak pouz-
dano znam: Znam da za tim stolom
stoji prokleti nitkov! Alane Loke,
bio sam ti već na tragu. Spasio te
samo blizzard...

– Oprezno, gospodine Lee! – oš-
tro će Brando. Lokea sam uposlio
kao predradnika. Na temelju
obveznica, što su mi ih braća Mor-
gan potpisali na mene prelaze osta-
ci Morganovog ranča. Imam dovolj-
no novca da bih ga ponovno izgra-
dio i učinio moćnim. Kupit ću novu
stoku. Za nekoliko godina pašnjaci

će opet biti prepuni. A Loke je moj
predradnik. Sada radi za mene kao
što je radio za Big Josuu Morgana.

Tko napadne mojega predradnika i
meni je neprijatelj. Štitim svoje lju-
de. Prema tome, budite oprezni, go-
spodine Lee!

– Tako je – suglasi se Arm-
strong, profesionalni kockar i re-
volveraš, pa i on ustane.

Lee pogleda Lokea.

– Zar više ne kradeš stoku?

Loke se nevoljko naceri.

– Blizzard nam je uništio pola
stada, a duboki snijeg i vukovi su
dokrajčili ostatak. Životinje skapa-
vaju od gladi i nitko ih ne može
spasiti. I ljudi su već siti svega. Da,
opet sam predradnik Morganovog
ranča. Patricia Morgan je dala
ranč, bolje rečeno ono što je od nje-
ga preostalo za obveznice što su ih
njevina braća potpisali. Uskoro će
se, čim ceste budu prohodne, vratiti
na Istok.

– Možda – uzvratí Adam Lee. –
Međutim, tebi sve to neće korисти-
ti... ni mjesto predradnika, ni zašti-
ta ove dvojice... Jer, dok je još izgle-
dalo da ćeš moći prigrabiti Morga-
novu stoku, nisi nimalo zazirao od
toga da ubiješ nekoliko ljudi, upra-
vo kao da to ne predstavlja nikakvo
zlo djelo. Alane, htio si ubiti John-
nyja Bermudu i zato...

Lee nije uspio doreći. Loke je za-
sigurno dobro osjetio da mora doći
do borbe i naglo se pokrenu. Vjero-
jatno je povjerovao da je brži od
Leeja.

Povuče revolver.

Međutim, njegovo tane okrzne
vanjski rub peći, tako da nije zavr-
šilo u Leejevim grudima.

Gotovo u istom trenutku Adam osjeti udarac svojega revolvera u šaci i zapazi Alana kako pada. Kockarevo tane ga je pogodilo sa strane, tako da je zateturio prema užarenoj peći.

Zatim zapuca u kockara, pogodi ga i zapazi kako je i Virgil Brando povukao revolver. U hipu ispalio hitac i u Branda, no pogodi ga još Armstrongovo tane, tako da je morao uzvratiti vatrom. Zatim padne iza peći na koljena. Osjeti bol, osjeti da mu ponestaje snage i da će ubrzo izgubiti svijest.

Ambrose Armstrong je i dalje stajao, ali sada zatetura prema naprijed, žestoko tresne o peć i sruši je. A onda se stropošta na tlo. Kroz vratašca peći ispadne žar i zapali podne daske.

Adam Lee se s mukom pridigne. Zadrži se na jednom stolu i zapazi tri čovjeka na podu. Točitelj iza točionika poviče:

– Nemojte mene! Ja ništa nisam kriv! Nisam s njima, gospodine Lee!

Vrata se otvore. Vlasnik staje, kovač i Ann Nelson uđu.

Adam Lee ništa više nije znao. Nije osjetio čak ni žestoki pad na pod.

XV

Sedamnaestoga svibnja iste godine stado iz Montane opet se našlo na svom pašnjaku.

Johnny Bermuda, mršav i ponešto blijed, ponovno je sjedio u sedlu, a ljudi s ranča sa žigom stremena tjerali približno tri tisuće goveda.

Od velikoga stada s deset tisuća grla, što ga je Adam Lee nekoć posjedovao, nije ih preostalo više.

Pa ipak to je bilo jedino veliko stado u Montani, Wyomingu, Dakoti i Coloradu.

Stado iz Montane vratilo se na svoj pašnjak.

Patricia Morgan odavno je otputovala na Istok, kako bi se vratila u svoj krug i preuzela imetak što joj ga je ostavila tetka.

A Adam Lee?

Onoga dana kad je uzjahao da bi pratio svoje stado pri oproštaju je rekao Ann Nelson, koja ga je još jednom bila ugostila i dobro njegovala.

– Ann, jednoga ćeš dana pronaći čovjeka koji će te doista zavoljeti.

Ja se moram vratiti u Montanu. Tamo ti ne mogu pružiti ništa, doslovce ništa! Dugovat ću čak i nadnicu svojim jahačima, a tek ću iduće godine moći prodati malo stado. Možda ću za nekoliko godina opet dobro stajati ako iduće zime ne izgubim ostatak stoke. Moram se žestoko boriti, Ann, a čovjek se uvijek mora boriti sam!

Ann Nelson je gledala za njim.

Nitko ne zna što je mislila i što je u tim trenucima osjećala. Možda žaljenje, možda razočarenje, a možda se nadala da će ta zima ubrzo biti zaboravljena i da će započeti novo doba. Čak i za nju, djevojku koja je previše priželjkivala a u krio joj nije palo gotovo ništa. Možda se više neće nadati ničemu, a možda će joj se upravo tada nešto posrećiti.

Tko bi to znao?

Pokadšto je život doista čudnovat.

Adam Lee je ubrzo jahao ispred
svojeg stada. Čuo je glasove svojih
jahača, mukanje bikova, zvižduk bi-
kovača.

Proljetno je cvijeće posvuda cva-

lo. A Montana je čekala... zemlja u
kojoj se uzgajivači stoke moraju još
potvrditi.

Vraćao se zato što istinski borac
uvijek pokušava iznova. Uvijek i za
sve postoji novi početak.

KRAJ

U PRIPREMI:

Hal Warner:

ĐAVOLJA BRAĆA

Novi broj
STRIP MAGAZINA
 potražite kod prodavača novina!